

Volebný program Moonshot

Legislatívne návrhy 2024-29

Volt

FUTURE MADE IN EUROPE

Predstavenie Programu Moonshot

Naša vízia obnovenej Európskej únie (EÚ) vychádza z jej transformácie smerom k federálnemu usporiadaniu Európy. Sme presvedčení, že spôsob, akým EÚ funguje interne a ako svoju zodpovednosť na svetovej scéne prejavuje navonok, si vyžaduje zásadný vývoj.

Po prvé, EÚ potrebuje radikálnu demokratickú zmenu. Tento vývoj nie je len úsilím zhora nadol, ale kolektívnou snahou za účasti občanov a politických lídrov naprieč Európou. Prostredníctvom svojej účasti na tomto vedomom procese budú mať Európania európsku ústavu ukotvujúcu ich moc a práva v novom systéme, ktorý bude nielen citlivejšie reagujúci na svojich občanov, ale ich aj viac vtiahne do hry.

Táto demokratická revolúcia vyústi do stáleho všeobecného občianskeho zhromaždenia, ktoré Európanov pozve na aktívnu účasť na formovaní budúcnosti EÚ, a povedie k novému konceptu demokracie s cieľom podporiť dôveru, transparentnosť a kolektívne rozhodnutie.

Budeme sa zasadzovať za Európsky parlament vytvorený z nadnárodných strán, ktorý bude mať právomoc navrhovať, meniť a schvaľovať právne predpisy, aby správa vecí verejných odrážala, viac ako obavy členských štátov, záujmy občanov. Zastarané práva veta musia byť nahradené prístupnými zasadnutiami a hlasovaním kvalifikovanou väčšinou čím sa zabezpečí, že rozhodnutia budú v súlade so zásadami európskej ústavy. V tejto novej federálnej Európe už členské štáty nemôžu vzdorovať zásadám EÚ a Európsky súdny dvor musí disponovať posilnenými právomocami, aby zabránil demokratickému úpadku a chránil celistvosť únie.

Našou ambíciou je nevyhnutné posilnenie vnútornej bezpečnosti Európy policajnými silami na federálnej úrovni, čo dodá nový dych Europolu, ktorý tak bude pripravený bojovať proti akémukoľvek ohrozeniu bezpečnosti Európanov. Či už ide o (finančnú) trestnú činnosť, terorizmus alebo kybernetickú bezpečnosť, táto oživená zložka bude strážiť pred neustále sa vyvíjajúcimi výzvami.

Podstatu spoločného mieru a prosperity Európy stelesňuje spolu s demokratickejšou a bezpečnejšou Úniou rozšírenie európskeho projektu. Preto sme presvedčení, že EÚ musí prijať nových členov, ktorí zdieľajú našu oddanosť demokratickým hodnotám a ľudským právam. Ochranou proti demokratickému úpadku kladieme základy pre EÚ, ktorá nielenže nesie zodpovednosť za spravodlivosť a rovnosť, ale aktívne sa za ne zasadzuje.

Táto transformácia nie sú len slovné prejavy. Hospodárstvo EÚ musí do roku 2040 dosiahnuť métu

uhlíkovej neutrality, minimalizovať emisie skleníkových plynov a kompenzovať tie nevyhnutné technológie zachytávania uhlíka. Európski občania a podniky musia aktívne prispôbiť svoje správanie politickým cieľom, čím spustia vlnu kolektívnej angažovanosti.

Takáto budúcnosť sa nedá vybudovať bez pevných základov postavených na strategickej autonómii EÚ. Od dosiahnutia energetickej sebestačnosti do roku 2040 až po výrobu všetkej energie na domácom trhu Únie z obnoviteľných technológií, jadra a vodíka. Toto je naša ambícia pre zdieľanú zelenú budúcnosť Európy, kde občania aktívne a pružne využívajú elektrinu z rôznorodých zdrojov a kde sú dodávky energií stabilné a spoľahlivé vďaka infraštruktúre ich skladovania.

Naša ambícia smerujúca k obnovenému ekologickému európskemu hospodárstvu si vyžaduje priekopnícky prístup k prepracovaniu infraštruktúry EÚ na princípoch udržateľnosti, odolnosti a komfortu. Vysokorýchlostná železnica, efektívna verejná doprava, čistá energia a pokročilé internetové pripojenie sú základom budúcnosti Európy. Naše systémy nakladania s odpadom musia byť udržateľné a investície do infraštruktúry musia pôsobiť ako zátarasy pred pustošivými klimatickými zmenami, vytvárať pracovné miesta a podnecovať hospodársky rast.

Výzvam, ktorým Európa čelí, sa usilujeme postaviť našou ambíciou o obnovu hospodárskej prosperity, ktorá je zároveň udržateľná z hľadiska životného prostredia. Meníme definíciu merania rastu, uvádzame pojem „čistého ekologického HDP“, vytrhávame hospodársky pokrok z pazúrov znehodnocovania životného prostredia. Mechanizmy stanovovania cien uhlíka a zdrojov navádzajú odvetvia k udržateľnosti a takto vytvorené príjmy podporujú inovácie a prechod na ekologickejšie hospodárstvo. Celoeurópska spoločenská zmluva zabezpečuje, že blahobyť je spoločným dedičstvom, pričom občania aktívne formujú hospodárske rozhodnutia.

Nová celoeurópska spoločenská zmluva si vyžaduje prekročenie obmedzení minulosti - Európu, v ktorej je každý občan oprávnený sledovať naplnenie svojho plného potenciálu, bez obmedzení spôsobujúcich nerovnosť na základe spoločenského pôvodu, zdravotného postihnutia, rasy, etnickej príslušnosti alebo náboženstva. Takéto úsilie musí zahŕňať spravodlivejší a transparentnejší systém proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. Prostredníctvom globálnej spolupráce, vysokej transparentnosti a účinného presadzovania práva musíme vytvoriť progresívny a efektívny daňový systém. Každý občan prispieva ochotne, s vedomím, že platí svoj spravodlivý podiel. Naša vízia je odvážna a naše poslanie je jasné: odstrániť prekážky úspechu a vytvoriť spoločnosť, v ktorej prevláda spravodlivejšie rozdelenie bohatstva a rovnaké príležitosti.

Naša cesta k inkluzívnosti sa začína rozhodným záväzkom zabezpečiť dostupnú zdravotnú starostlivosť pre všetkých tak, aby malo každé dieťa vytvorený pevný základ. Našou ambíciou je, aby sa detstvo rozvíjalo inkluzívnym, rodovo citlivým a kultúrne vnímavým vzdelávaním. Škôlka a predškolské programy sú katalyzátorom vyrovnávania príležitostí a poskytujú neochvejnú podporu deťom s jedinečnými potrebami. Vzdelávací systém, ktorý si predstavujeme ako motor sociálnej mobility, nás posúva smerom k budúcnosti, kde základné a stredoškolské, ako aj vysokoškolské vzdelanie nie sú luxusom, ale rodným právom. Finančné prostriedky vynaložené na naplnenie tohto záväzku vydláždia cestu spoločnosti zakorenenej v našich základných hodnotách.

Náš vzorec pre vzdelávanie je revolučný, do centra pozornosti kladie študenta a jemu vlastné interdisciplinárne vzdelávanie založené na projektovom prístupe. Našou ambíciou je vzdelávanie nad rámec obvyčajného získavania vedomostí - také, ktoré formuje zodpovedných občanov, vstępuje demokratické myslenie, mediálnu gramotnosť a kritické myslenie. Harmonizované vzdelávacie systémy podporujú spoločensky zjednotenú Európu naprieč hranicami, ktorá oslavuje svoje kultúrne rozdiely a uľahčuje mobilitu.

Oslava rozmanitosti v Európe si vyžaduje zaobchádzanie s prisťahovalcami a utečencami, vrátane klimatických utečencov, s rešpektom, dôstojnosťou a súcitom. Predstavujeme si kontinent, kde nikto nezahynie na mori, ekonomickí prisťahovalci nie sú kriminalizovaní a tí, ktorí hľadajú útočisko, majú právo nielen tu patriť, ale aj prosperovať pri zabezpečení nevyhnutných životných podmienok, zdravotnej starostlivosti, pracovných príležitostí a vzdávania, vrátane jazykovej prípravy.

Naším kompasom, ktorý usmerňuje naše ambície, je rešpekt a dôstojnosť, čo nás vedie k zasadzovaniu sa o rozsiahle práva pracovníkov, dôstojné mzdy, ochranu zdravia a bezpečnosti, práva na odbory a pružné pracovné podmienky. Komplexná sociálna záchraná sieť, ktorá poskytuje slobodu riskovať bez prízraku finančnej nestability, sa rozprestiera či už pod pracovníkmi, podnikateľmi alebo živnostníkmi. Európska spoločnosť si musí vážiť rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom a poskytnúť dostatok času na osobné aktivity, rodinu a priateľov.

Riešenie len týchto vnútorných výziev by Európanom neprinieslo radikálnu zmenu potrebnú na to, aby mohli prosperovať.

Naša ambícia pre Európu ide nad úsilie o jej jednotu a vyžaduje, aby EÚ bola majákom sily a vplyvu na svetovej scéne. Predstavte si budúcnosť, v ktorej sa Európske ozbrojené sily, ktorých vývoj presiahol hranice národných štátov, stanú symbolom solidarity a bezpečnosti. Táto transformácia, poháňaná spoločným rozpočtom na obranu a strategickým riadením zdrojov, nezabezpečuje len záujmy Európanov; buduje strategickú autonómiu, a to všetko pri dodržiavaní zásad demokratickej zodpovednosti.

Naša ambícia nekončí zabezpečením našich hraníc; je to plán pre budúcu zahraničnú politiku EÚ, ktorý koherentne a proaktívne rezonuje v celosvetovom meradle. Predstavte si zjednodušené zahraničnopolitické rozhodovanie, vedené Európskym ministerstvom zahraničných vecí a vedené Európskym ministrom zahraničných vecí, s väčšou úlohou Európskeho parlamentu zabezpečujúceho prísny demokratický dohľad. Tieto vnútorné reformy sú potrebné na to, aby EÚ premietla naše ambície na medzinárodnú scénu, pričom sa EÚ stane hlavnou silou v multilaterálnych organizáciách, stojaca na čele reformovanej Organizácie spojených národov. EÚ musí vážne konať ako globálna demokracia a vystupovať pri presadzovaní práv menšín a v boji za klimatickú spravodlivosť ako jeden hlas. Diplomacia a hospodárske zdroje sa musia používať ako nástroje na podporu mieru, bezpečnosti a stability na celom svete.

EÚ musí viesť zodpovedne, zasadzovať sa za zraniteľných a formovať budúcnosť, v ktorej jednota nie je len konceptom, ale silou zmeny k lepšiemu v celosvetovom merítke. Je to naša vnútorná jednota a naše domáce environmentálne a ekonomické ambície, ktoré umožnia EÚ splniť globálne

výzvyvzhľadom na klimatické zmeny a klimatickú spravodlivosť. Svojim systematickým angažovaním sa vo svete musí EÚ zabezpečiť nielen svoju budúcnosť, ale pripraviť pôdu pre stabilný svet s nízkymi emisiami, ktorý bude mať istotu, že globálne otepľovanie nepresiahne do roku 2040 2 stupne.

Svojou ponukou dlhodobých pôžičiek s nízkymi úrokmi stimulujúcimi súkromný kapitál v záujme dosiahnutia záväzkov v oblasti klimatickej spravodlivosti sa EÚ musí stať centrom projektov s kladným dopadom na podnebie po celom svete. EÚ je zodpovedná za podporu globálnych spoločenstiev pri prechode na udržateľné nízkoemisné spôsoby, posilňujúc tak svoj záväzok plniť Parížsku dohodu. Jediná budúcnosť, o ktorú sa musíme usilovať, je udržateľnosť, odolnosť a spravodlivosť, súbežne pôsobiace v prospech všetkých.

Predstavujeme si Európu, ktorá aktívne posilňuje hospodárstva mimoeurópskych krajín, rieši základné príčiny vysídľovania prostredníctvom trvalej rozvojovej spolupráce, finančnej pomoci a vzdelávacích programov; rozbíja siete nelegálnej migrácie, uprednostňuje potreby obetí; a zabezpečuje legálne cesty pre utečencov aj prisťahovalcov, ktoré sú štandardizované vo všetkých členských štátoch, zahŕňajú začlenenie, rovnaké rozdelenie bremena a voľný pohyb osôb. Naša spolupráca musí byť založená na demokratických hodnotách s cieľom znížiť chudobu, konflikty, klimatické zmeny a politickú nestabilitu.

Že ide o naliehavé záležitosti, je jasné a čakanie neprichádza do úvahy. Klimatické zmeny, konflikty, preplnené tábory a spoločenský odpor si vyžadujú okamžité opatrenia. Našou ústrednou ambíciou je spoločne s ľuďmi - či už sú to Európania, prisťahovalci alebo utečenci - vytvoriť budúcnosť, v ktorej budú prosperovať všetci. Vďaka teda do tejto budúcnosti plní optimizmu a presvedčenia, že naše konanie dnes povedie k vytvoreniu Európy, v ktorej môže prevládať každý sen a každý občan má neobmedzené možnosti. Nastal čas konať a spoločne vytvoriť zajtrajšok, ktorý prekoná aj naše najambicióznejšie predstavy.

Šéfredaktori programu Moonshot

Claudio Lanza,
Vedúca politického programu
v strane Volt Európa

Ines Bravo Figueiredo,
Vedúca politického programu v
strane Volt Európa

Program Moonshot 2024-29

Programová politika

SILNEJŠIA EÚ: VEDÚCE GEOPOLITICKÉ POSTAVENIE EURÓPY

1. Podpora Európy na ceste k blahobytu	7
2. Zákon o zahraničných veciach a obrane	20

KVALITA ŽIVOTA

3. Zákon o spoločnej prosperite	34
4. Zákon o dobrých pracovných miestach a spoločnej prosperite	49

LUDSKÁ MIGRÁCIA

5. Zákon o žiadateľoch o azyl a utečencoch	59
6. Zákon o pracovnej migrácii	75

ABY SA KAŽDÝ HLAS POČÍTAL

7. Zákon o reforme EÚ	82
8. Zákon o európskej demokracii	92

PLANÉTA, NA KTOREJ SA DÁ ŽIŤ

9. Podpora Európy na ceste k blahobytu	109
10. Zákon o zahraničných veciach a obrane	128

1. Podpora Európy na ceste k blahobytu

EÚ je dnes najväčšou svetovou ekonomikou a najväčším obchodným blokom vďaka desaťročiam hospodárskej integrácie vo vnútri aj mimo svojich hraníc. Táto hospodárska veľmoc a jej väzby na svet umožnili významný spoločenský pokrok od rastúcej úrovne príjmov k mieru a stabilite a zvýšeniu blahobytu.

Zatiaľ čo základy hospodárskej súdržnosti zostávajú kľúčové, zúfalo potrebujeme modernizáciu rámca, v ktorom sa realizujú, aby sme zvládli nedostatky a výzvy, ktorým dnes čelíme v rámci Európy a na celom svete. Tieto zahŕňajú klimatickú krízu, geopolitickú zraniteľnosť, digitálnu transformáciu a spoločenskú polarizáciu, ktorá podnecuje extrémistickú politiku. Musíme preto vytvoriť opatrenia, ktoré podporia inovácie, zabezpečia efektívne zdaňovanie a presmerujú zdroje na financovanie udržateľnosti a spravodlivej spoločnosti v rámci krajín aj medzi nimi.

Ako progresívne hnutie spochybňujeme staré príbehy, ktoré hovoria o nevyhnutnosti kompromisov medzi hospodárskym rastom a nerovnosťou alebo udržateľnosťou. Namiesto toho presadzujeme víziu, kde politický program zároveň chráni, poskytuje príležitosti a podporuje hospodársky pokrok. Na ceste k dlhodobému blahobytu musia mať naše merítka rastu planetárny rozmer a musia vplývať na smerovanie k spravodlivej a odolnej spoločnosti.

Rovnako tak je prvoradé uprednostňovanie výskumu a inovácií na podporu európskych inovačných a existujúcich priemyselných odvetví pri riešení globálnych spoločenských výziev, ako sú klimatická zmena, digitalizácia a ohrozenie zdravia. Je potrebné zaviesť rámce na prijatie inovácií, ako sú technológie zachytávania uhlíka alebo umelá inteligencia, aby spoločnosti rôznych veľkostí a spotrebitelia mohli mať z týchto inovácií úžitok pri súčasnom rešpektovaní našich planetárnych a spoločenských hraníc (napr. ochrana údajov, spotreba energie).

Náš zákon o prosperujúcich pracovných miestach a spravodlivom bohatstve dopĺňa súčasný zákon o množstvo opatrení, ktoré nanovo definujú správu vecí verejných a posilňujú sociálnu záchranú sieť pre všetkých európskych občanov na našej ceste k spoločnému blahobytu.

Našou víziou je výrazný posun súčasného hospodárskeho vzorca tak, aby bol podporený prechod Európy k udržateľnej prosperite. Stáť na čele tohto posunu v Európe s cieľom dosiahnuť súčasne hospodársky, spoločenský a environmentálny blahobyt, kde bude Európa ďalej prispievať k šíreniu tohto vývoja na kontinentoch, a tým posilňovať demokracie na celom svete.

1. Nová ekonomická paradigma

- Cieľiť na progresívny hospodársky rámec prostredníctvom aktualizovaného ukazovateľa HDP, ktorý berie do úvahy prírodný kapitál vrátane ťažby, vyčerpávania a deregulácie prírodného kapitálu v hospodárskej činnosti.
- Doplniť HDP o ukazovatele kvality života a ukazovatele blahobytu, ako sú zamestnanosť, duševné a fyzické zdravie, rekreácia a voľný čas.
- Zvýšiť úsilie v európskych inštitúciách o koordináciu zberu a využívania údajov na vytvorenie udržateľnejších hospodárskych ukazovateľov.
- Používať ukazovatele udržateľnosti a kvality života ako kľúčové ukazovatele výkonnosti a vstupy pre politiky EÚ a uplatňovanie európskych fiškálnych pravidiel, rozpočtu EÚ a procesov európskeho semestra.

2. Investície do priemyslu budúcnosti

- Stojnásobiť záväzok voči programu Horizont Európa, aby bol vhodný na financovanie výskumných a inovačných programov, ktoré sa zaoberajú zmenou klímy, pomáhajú dosahovať ciele OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja a zvyšujú konkurencieschopnosť a rast EÚ. To bude kľúčové pre vytvorenie celoeurópskych verejno-súkromných investícií pod vedením EÚ, z ktorých budú mať prospech všetky členské štáty.
- Prostredníctvom programu navrhujeme:
  - Zvýšiť investície do inovácií verejných statkov a štátom financovaných služieb, ktoré boli príliš dlho odsúvané na okraj. Zdravotníctvo, školstvo, kybernetická bezpečnosť, umelá inteligencia zameraná na človeka, mikrotechnológie a siete musia fungovať pre všetkých občanov EÚ a musia byť sústredené na projekty s jasným zameraním na udržateľnosť a ekologický rast.
  - Zvýšiť finančné prostriedky na podporu programov, ktoré zlepšujú digitalizáciu našich verejných procesov a funkcií, ako je podrobne uvedené v zákone o spoločnej prosperite.
  - Rozvíjať výskum v kritických a nedostatočne rozvinutých oblastiach udržateľnosti, ako je podrobne uvedené v zákone o klimatických zmenách a zákone o zdravých ekosystémoch
- Vytvoriť európsku obrannú priemyselnú základňu na podporu vytvorenia účinných európskych ozbrojených síl, ako to presadzujeme v zákone o zahraničných veciach a obrane.
- Vytvoriť inovatívne a konkurencieschopné priemyselné zoskupenia namiesto jedného priemyselného jadra, nasledujúc geografickú stratégiu, ktorá umožní prospešným európskym infraštruktúrnym projektom napredovať odstránením práva veta pochádzajúceho z akéhokoľvek jednotlivého členského štátu.
- Zriadiť plnohodnotný európsky podnikateľský program na získanie a poskytnutie súkromného a verejného rizikového kapitálu, aby sa pomohlo inovatívnym európskym produktom a službám dostať na globálny trh. Toto by malo byť spravované cez Európsky investičný fond.
- Stojnásobiť rozpočet EÚ do výšky 3 biliónov eur počas sedemročného obdobia na podporu tejto ambiciózneho agendy a zároveň sa uchýliť k novému európskemu dlhu a daniam ako uvádzame v Zákone o reforme Európy.
- Skvalitniť vzdelanie a kvalifikáciu európskych občanov, ako uvádzame v Zákone o prosperujúcej spoločnosti, ako nevyhnutnú podmienku pre túto investíciu.

3. Ekologické hospodárstvo

- Zaviesť stanovovanie cien uhlíka, ktoré sa dotkne všetkých odvetví hospodárstva, pričom príjmy sa presmerujú na ekologické investície, ako je podrobne uvedené v zákone o klimatických zmenách.
- Zaviesť regulačné normy s cieľom zakázať plánované zastarávanie, podporovať obehové praktiky a znížiť materiálovú stopu.
- Rozšíriť cieľ, aby sa 20% polovodičov vyrábalo v EÚ do roku 2030 na elektrolyzéry, prevodníky, batérie a kritické komponenty pre solárne panely a veterné turbíny.
- Zabezpečiť dostupnosť surovín a rozšíriť zákon o kritických surovinách tak, aby zahŕňal povinné udeľovanie licencií na vývoz kritických zdrojov.

4. Zodpovedná digitálna transformácia

- Nepretržite skúmať technológie a vplyv súčasných právnych predpisov s cieľom vytvoriť nové právne predpisy, ktoré uľahčujú vývoj digitálnych technológií spôsobom, ktorý podporuje európske hodnoty a vytvára priemyselné odvetvia budúcnosti v Európe, so zameraním na sedem zásad:
- Zaistenie bezpečnosti a ochrany používateľov digitálnych technológií, napríklad zabezpečením toho, aby všetky organizácie v rámci EÚ posúdili svoje vystavenie vplyvu kvantovej výpočtovej technológie a v prípade potreby vytvoriť plán migrácie na postkvantové kryptografické protokoly. V tomto duchu napríklad každoročné informovanie verejnosti o bezpečnostnej pozícii kritickej infraštruktúry.
- Podpora otvorených a prístupných technológií, napríklad zvyšovanie prístupu inštitúcií a priemyselných odvetví EÚ k softvéru s otvoreným zdrojovým kódom tým, že sa vyhneme právnym predpisom, ktoré bránia prispievaniu do softvéru s otvoreným zdrojovým kódom alebo ohrozujú neutralitu siete, a zabezpečiť, aby každý v Európe získal prístup k novým technológiám.
- Pokrok v oblasti udržateľných a dlhotrvajúcich technológií, napríklad posilnením „práva na opravu“, aby každý, kto chce opraviť svoj výrobok sám, mal prístup k cenovo dostupným náhradným dielom a informáciám o opravách. V tomto duchu tiež požiadať, aby výrobcovia zverejňovali ekologickú stopu výrobkov (vrátane dodávateľského reťazca výrobcu) v špecifikáciách výrobku.
- Zabezpečenie toho, aby súčasné a nové technológie neporušovali základné práva a slobody, napríklad vyžadovaním povinných auditov systémov umelej inteligencie s cieľom zabrániť jej porušovať súkromie alebo vyvolávať diskriminačné účinky.
- Podpora podnikateľov, aby zapadli do regulačného rámca EÚ. Konkrétne najmä vytváranie regulačných izolovaných priestorov a zahrnutie financovania technologického súladu do existujúcich a nadchádzajúcich programov financovania EÚ.
- Zabezpečenie spravodlivého zdaňovania digitálnych technológií na základe toho, kde sa vytvárajú príjmy z digitálneho produktu.
- Posilnenie rámcov EÚ s cieľom zabezpečiť, aby poskytovatelia pôsobiaci v Európe pripravili svoje vznikajúce a prelomové technológie na prežitie v budúcnosti. Zabezpečovanie budúceho prežitia je obzvlášť dôležité v súčasnej globálnej priemyselnej revolúcii 4.0 a umožňuje EÚ presadzovať svoje hodnoty v medzinárodnom dialógu.

5. Inštitucionalizovať naše európske investičné schémy

- Urobiť z nástroja odolnosti a obnovy, ktorý je najväčším programom EÚ na podporu hospodárskeho rozvoja a sociálnych a environmentálnych cieľov, trvalý prvok rokovania o ďalšom viacročnom finančnom rámci. Zamerať sa na strategickú autonómiu EÚ posilnením našich dodávateľských reťazcov a dotovaním návratu výroby kritického tovaru a vstupov do Európy.
- Rozšíriť a posilniť programy, ktoré poskytujú podporu malým a stredným podnikom, ako je InvestEU, najmä tie, ktoré vykazujú inovatívne obchodné modely a poskytujú kritický tovar. Pri výbere investícií zväziť posilnenie oblastí, ktoré boli ovplyvnené vystaňovateľstvom („únik mozgov“), aby sa zabránilo súčasnému stavu európskeho hospodárstva rozdeleného na jadro a perifériu.
- Zaviesť pravidlá, ktoré zabránia využívaniu európskych investičných programov financovaných daňovými poplatníkmi pri dovoze tovaru a služieb z krajín mimo EHP, ktoré majú rozhodujúci strategický význam pre hospodársku autonómiu EÚ. Takýto dovoz vytvára závislosť na zahraničných tovaroch a službách, čo je v rozpore so žiaducim cieľom zvýšenej strategickej autonómie.
- Zaviesť iniciatívu vychádzajúcu zo zákona o drobných podnikateľoch pre Európu, ktorá vyhradzuje 25% verejných zákaziek na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni pre európske MSP a schvaľuje právne predpisy a požiadavky na oboch úrovniach tak, aby neboli pre MSP škodlivé.
- Zjednodušiť proces verejného obstarávania pre MSP a požiadavky na podávanie správ.

6. Hlboko integrovaný európsky trh

- Presadzovať integráciu európskeho trhu, najmä finančných trhov zabezpečením toho, aby podnikatelia vo východnej Európe mali rovnaký potenciál financovania ako podnikatelia v západnej Európe.
- Dokončiť bankovú úniu a úniu kapitálových trhov a zaviesť európske poistenie vkladov a cenné papiere kryté štátnymi dlhopismi s cieľom poskytnúť bankám bezpečnejšie aktíva na krytie bezpečných vkladov, čím sa podporí nepretržitá harmonizácia a integrácia európskeho dohľadu a regulácie.
- Pokrok smerom k podpore európskych bezpečných aktív štátnym dlhom vydaným EÚ a krytým európskym dlhom a daňami.
- Ďalej rozvíjať naše kapitálové trhy pre dlhové a kapitálové financovanie a sporenie, najmä pre naše malé a stredné podniky, a uľahčiť získavanie kapitálu prostredníctvom alternatívnych finančných nástrojov, ako je crowdfunding a peer-to-peer pôžičky.
- Posilniť normy správy a riadenia spoločností s cieľom znížiť riziko nesprávneho riadenia, podvodov a nadmerných špekulácií prostredníctvom spravodlivého daňového systému. Zvýšiť kapitálové požiadavky voči bankám, aby sa predišlo potrebe ich nadmerného dotovania daňovými poplatníkmi.

7. Obchod, udržateľnosť a ľudské práva

- Začleniť povinné ľudské práva a ekologickú udržateľnosť do všetkých obchodných dohôd a preskúmať dohody alebo zastaviť rokovania, ak sa zistia systematické porušenia.
- Prijatť opatrenia na monitorovanie a identifikáciu výrobkov vyrobených prostredníctvom nútenej práce a zabrániť ich vstupu na trh EÚ.
- Obchodné dohody musia zohľadňovať hospodársku realitu v tretích krajinách a byť v prospech oboch strán.

8. Chránenie kritickej infraštruktúry

- Podporovať širokú definíciu európskej kritickej infraštruktúry vrátane dopravných systémov, odpadovej a vodohospodárskej infraštruktúry, zdravotníctva a verejných zdravotníckych služieb, energetických sietí, prístavov, letísk, jadrových elektrární, digitálnych komunikačných sietí, dátových centier, sieťových káblov, ornej pôdy a chemických zariadení.
- Upravenosť investície do kritických celoeurópskych infraštruktúrnych projektov vrátane obnoveného záväzku voči transeurópskym dopravným sieťam (TEN-T) zdvojnásobením Nástroja na prepájanie Európy (NPE), prostredníctvom ktorého sú financované.
- Umožniť EÚ zabrániť potenciálne nebezpečným priamym zahraničným investíciám (PZI) do kritickej infraštruktúry vytvorením systematických mechanizmov preverovania priamych zahraničných investícií v členských štátoch.
- Udeliť EÚ právo zabrániť priamym zahraničným investíciám do európskeho hospodárstva alebo používaniu súčiastok vyrobených v zahraničí v kritickej infraštruktúre, ak dospeje k záveru, že tieto predstavujú bezpečnostné riziko, čím sa zabezpečí, aby si EÚ zachovala potrebnú autonómiu.
- Udeliť EÚ právo priamo kúpiť akýkoľvek majetok, ktorý sa má predať zahraničnému kupujúcemu, ak by takýto predaj predstavoval bezpečnostné riziko.

9. Bezpečné a konkurencie schopné platby a finančné služby

- Zaviesť opatrenia, ktoré poskytnú občanom a spoločnostiam EÚ bezpečné a cenovo dostupné možnosti platieb a digitálnych finančných služieb, čím sa zabráni dominantnému postaveniu na trhu zo strany niekoľkých aktérov, ktorí účtujú vysoké poplatky za transakcie:
- Zabezpečiť hospodársku súťaž na trhu so spotrebiteľskými finančnými službami a stimulovať prijatie užitočných produktov finančných technológií, ako sú nevýhradné platby kartou alebo okamžité bankové prevody.
- Z začať antitrustové konanie v prípadoch, keď si trh rozdelil malý počet dominantných firiem.
- Zvážiť vytvorenie verejnej európskej spoločnosti na spracovanie platieb, ak sa zistí, že veľké americké firmy na spracovanie platieb využívajú dominantné postavenie na trhu na účtovanie nadmerných poplatkov.
- Zaviesť digitálne euro ako užitočný platobný prostriedok pre osoby, ktoré nemajú bankový účet, čím sa vytvorí konkurenčný tlak na trhu vkladov a platieb. Toto by nemalo mať žiadne obmedzenia držby a malo by zahŕňať výplaty miezd.
- Ochrániť postavenie hotovosti ako zákonného platidla v našej spoločnosti, ale obmedziť transakcie s nehnuteľnosťami v hotovosti, aby sa zabránilo praniu špinavých peňazí.

10. Boj proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam

- Bojovať proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, ktoré sú v EÚ nekontrolovateľné z dôvodu súťažnej daňovej politiky medzi členskými štátmi, ktorá často umožňuje veľkým medzinárodným firmám vyhýbať sa plateniu daní, zatiaľ čo malé a stredné podniky platia svoj spravodlivý podiel:
  - Harmonizovať zdaňovanie právnických osôb pomocou spoločného konsolidovaného základu dane z príjmov právnických osôb v EÚ a zaviesť schému na rozdeľovanie ziskov nadnárodných spoločností.
  - Stanoviť minimálnu efektívnu sadzbu dane z príjmu právnických osôb vo výške aspoň 22% a zaviesť povinné vnútroštátne doplnkové dane pre zisky z daňových jurisdikcií s nižšou sadzbou, aby sa účinne dosiahlo aspoň 22%. Okrem toho povoliť voliteľné vnútroštátne doplnkové dane až do výšky vnútroštátnej daňovej sadzby.
  - Uľahčiť automatickú a povinnú výmenu informácií medzi všetkými členskými štátmi EÚ s novým ministerstvom financií EÚ ako koordinačnou inštitúciou, ako sa navrhuje v zákone o reforme EÚ.
- Chceme, aby Európa účinne bojovala proti daňovým únikom a nezákonným peňažným tokom, ale informácie dostupné tvorcom politických programov o rozdelení a geografii bohatstva sú veľmi obmedzené. Nemáme prehľad o tom, kde sa v Európe alebo v zahraničí nachádza väčšina súkromného a firemného majetku. Zlepšením toku informácií medzi vnútroštátnymi orgánmi môžeme lepšie pochopiť nerovnosť bohatstva, bojovať proti daňovým únikom a zastaviť tok nezákonných peňazí zo zahraničia do Európy.
  - Zaviesť centrálny register majetku zlúčením údajov z rôznych zdrojov, ako sú vnútroštátne daňové údaje a údaje z registra nehnuteľností. Udeliť túto zodpovednosť Ministerstvu financií EÚ, navrhnutému v zákone o reforme EÚ, ktorý mu umožní preklenúť súčasnú informačnú medzeru v rozložení a geografii bohatstva.
  - Vytvoriť mechanizmy na výmenu údajov s inými takýmito registrami na celom svete, najmä pokiaľ ide o informácie o daňových rajoch v zámorí. Pri takýchto výmenách sa musia zabezpečiť európske normy ochrany údajov.
  - Umožniť Ministerstvu financií rokovať o dohodách o vzájomnom zdieľaní takýchto údajov so zúčtovacími ústavmi v medzinárodných finančných centrách.
  - Presadzovať pravidlá EÚ týkajúce sa povinnosti zriadiť registre konečných užívateľov výhod, aby sa investori do nehnuteľností už nemohli skrývať za anonymné schránkové spoločnosti.

Ako budeme presadzovať tento zákon v Európskom parlamente

Zákon „Podpora Európy na ceste k blahobytu“ si vyžaduje zásadné aj menšie zmeny existujúceho právneho rámca Európskej únie. Niektoré navrhované reformy by si pravdepodobne vyžadovali zmeny a doplnenia zmlúv, ako napríklad používanie nových ukazovateľov na uplatňovanie rozpočtových pravidiel Európskej únie, čo by znamenalo zmenu a doplnenie článkov 121 a 126 ZFEÚ a protokolu 12 zmluvy. Podobne niektoré opatrenia zamerané na udelenie väčších právomocí Komisii v oblasti národnej bezpečnosti na ochranu kritickej infraštruktúry vyžaduje zmenu zmluvy, pretože národná bezpečnosť zostáva oblasťou právomocí členských štátov. Okrem toho európske bezpečné aktíva kryté štátnym dlhom vydaným Európskou úniou a európskym dlhom a daňami si pravdepodobne vyžiada zmenu zmluvy.

Ďalšie programy, ktoré Volt navrhuje, si vyžadujú menej ďalekosiahle zmeny a doplnenia existujúcich legislatívnych alebo administratívnych nástrojov. Napríklad na realizáciu opatrení zameraných na podporu zeleného hospodárstva sú potrebné nové

legislatívne nástroje a zmeny a doplnenia platného sekundárneho práva alebo práva navrhovaného Komisiou, vrátane nariadenia (EÚ) 2023/1781 (zákon o čipoch), zákona o kritických surovinách (zatiaľ neprijatý) alebo zákona o priemysle s nulovou uhlíkovou bilanciou (zatiaľ neprijatý). Podobne si programy spoločnosti Volt zamerané na dokončenie bankovej únie a únie kapitálových trhov vyžadujú prijatie nových sekundárnych právnych predpisov v tejto oblasti bez zmeny zmluvy. Okrem toho sa s cieľom uľahčiť výmenu informácií medzi členskými štátmi musia v prípade potreby zaviesť nové sekundárne právne predpisy, potenciálne meniace existujúce nástroje, ako napríklad Smernicu Rady 2011/16/EÚ o administratívnej spolupráci v oblasti daní. Navyše si nové investície uvedené v zákone vyžadujú dohodu členských štátov o zvýšení rozpočtu EÚ v kontexte viacročného finančného rámca. A napokon pilier Inštitucionalizácie našich investičných schém“ si bude vyžadovať zmenu smernice 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní.

Náklady a výnosy návrhov obsiahnutých v zákone

Celkové náklady tohto zákona, ktoré pozostávajú z nákladov na jeho zavedenie a ročných nákladov na päť rokov, sú 316 364 000 000 EUR. Náklady na zavedenie sú 308 646 500 000 EUR a ročné náklady sú 1 543 500 000 EUR.

Príkladmi nákladov na zavedenie v politickom programe Moonshot sú príprava programu a jeho právneho rámca, budovanie kapacít a odborná príprava (nových) zamestnancov, budovanie IT alebo fyzickej infraštruktúry alebo kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti

Príkladmi ročných nákladov sú platy a zamestnanecké výhody, administratívne náklady, údržba infraštruktúry alebo náklady spojené s vykonávaním navrhovaných programov.

Celkové náklady na celý program Moonshot sú uvedené oddelene od celkových príjmov.

2. Zákon o zahraničných veciach a obrane

Pred viac ako desiatimi rokmi Európska únia získala Nobelovu cenu za mier ako uznanie jej úspešnej prevencie vojny medzi svojimi členmi po dvoch ničivých svetových vojnách. V roku 2022 však opäť vypukla vojna na európskom kontinente, keď Rusko zaútočilo na Ukrajinu. Z toho vyplýva poučenie, že dosiahnutie mieru v Európe sa nedá len pohľadom dovnútra, keďže sloboda musí byť lepšie vyzbrojená ako krutovláda. Európa musí prevziať zodpovednosť za svoj širší horizont. Na druhom konci sveta sa z Číny stal systémový rival a dokonca aj Spojené štáty prejavili ako spoľahlivý partner nedôslednosť. Prudko narastajú globálne aj európske výzvy. Medzitým sa vplyv jednotlivých členských štátov EÚ v medzinárodnom systéme znížil, zatiaľ čo slávna otázka „Komu mám zavolať, ak chcem hovoriť s Európou“ zostáva rovnako relevantná ako kedykoľvek predtým. Volt je odhodlaný premeniť EÚ na silný pilier reformovaného multilaterálneho systému, ktorý na svetovej scéne vystupuje jednotne.

EÚ má prostriedky na to, aby sa stala silným, sebestačným a pozitívnym globálnym hráčom. História multilaterálneho vedenia, transformačných kôl rozširovania a globálne konkurencieschopnej priemyselnej základne v oblasti obrany poskytujú pevný základ pre ambicióznejšie politické programy. Väčšina európskych obyvateľov a občanov si želá, aby EÚ zohrávala silnejšiu úlohu pri ich obrane a zastúpení, čo by viedlo k väčšej bezpečnosti, rozmanitosti a prosperite pre všetkých jej obyvateľov. Preto by EÚ mala zriadiť svoje ozbrojené sily vybavené silnou a jednotnou obrannou priemyselnou základňou. Skutočná sila však môže prísť len prostredníctvom povedomia a prevzatia zodpovednosti. EÚ by mala rozvíjať progresívnu kultúru zahraničnej politiky, ktorá by odrážala jej vlastné historické dedičstvo a vnímanie verejnosti v iných častiach sveta. Prostredníctvom progresívnych obchodných a rozvojových politických stratégií budeme tiež budovať pozitívnejší, atraktívnejší a horizontálnejší vzťah so svetovou väčšinou.

Aby EÚ vo svete stála na pevných základoch, musí tiež zlepšiť svoju spoločenskú odolnosť voči hybridným hrozbám namiereným proti našim ekonomikám, občanom a demokraciám a zlepšiť bezpečnosť prostredníctvom občianskej účasti. Mnoho miliónov ľudí nachádza inšpiráciu v EÚ a vníma ju ako svoju spoločnú budúcnosť. Volt je odhodlaný privítať nové členské štáty s otvorenou náručou, posilniť svoj globálny vplyv a pokročiť v mierovom zjednocovaní Európy. Reformovaná a rozšírená EÚ podporí stabilitu na našom svetadieli a vybuduje náš globálny vplyv, aby sme v konečnom dôsledku vytvorili účinnejší a legitímnejší multilaterálny systém pre všetkých.

1. Jeden hlas za EÚ vo svete

- Reštrukturalizovať Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) tým, že sa z Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) vytvorí Ministerstvo zahraničných vecí Európskej únie (MZVEU). Táto transformácia zefektívni a optimalizuje zahraničnopolitický aparát EÚ s cieľom zvýšiť jeho efektívnosť, účinnosť a globálny vplyv.
- Rozdeliť úlohu vysokého predstaviteľa EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (HRVP) do dvoch odlišných funkcií: na funkciu ministra zahraničných vecí EÚ a funkciu ministra obrany EÚ. Toto rozdelenie zodpovedností prinesie špecializáciu a sústredené vedenie v príslušných oblastiach.
- Novovytvorené MZVEU sa prostredníctvom demokratického mandátu väčšinovo zvolenej európskej vlády stane jediným zástupcom pre spoločne formulovaný zahraničnopolitický postoj EÚ a jeho výkon v diplomacii vrátane dvojstranných a mnohostranných rokovaní. Súčasné nastavenie musí byť súdržnejšie, teda transparentnejšie, efektívnejšie a konzistentnejšie. Mandát MZVEU sa zameria na tieto kľúčové misie:
- Realizácia politickej diplomacie. MZVEU bude teda zástupcom EÚ pre medzinárodnú spoluprácu, ľudské práva, medzinárodnú spravodlivosť, susedské vzťahy a rozširovanie a humanitárnu pomoc.
- Realizácia vedeckej diplomacie. MZVEU bude predovšetkým podporovať a propagovať spoluprácu v oblasti klímy a

globálneho zdravia. Okrem toho vypracuje MZVEU vesmírnu stratégiu EÚ, umožní spoluprácu pri prieskume vesmíru a povedie cestu k vytvoreniu medzinárodného rámca v rámci OSN pre spoluprácu pri civilnom prieskume a mierovom využívaní Mesiaca, Marsu a iných astronomických objektov.

- Rozvíjať spoločnú diplomatickú kultúru na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni MZVEU, rozširovať personál EÚ úmerne k vyslanému národnému personálu a nariadiť účasť všetkých diplomatických pracovníkov EÚ (národných aj MZVEU) na Európskej diplomatickej akadémii a jej školiacich programoch.
- Posilniť konzulárne služby, kde MZVEU riadi dvojstranné zastúpenie a konzulárne služby za všetky členské štáty EÚ v tretích krajinách bez národnej diplomatickej prítomnosti týchto členských štátov.
- Vytvoriť riadnu Spoločnú divíziu pre analýzu spravodajských informácií tým, že sa Spravodajskému a situačnému centru EÚ (EU INTCEN) umožní zhromažďovať a spracovávať spravodajské informácie zhromaždené členskými štátmi a delegáciami MZVEU. Svoje kapacity na zhromažďovanie spravodajských informácií zriadi pod účinným parlamentným a súdnym dohľadom s cieľom zabezpečiť dodržiavanie ľudských práv. Analýzy EU INTCEN budú slúžiť ako podklad pre rozhodovacie procesy spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ vrátane identifikácie kolektívnych bezpečnostných hrozieb a priorít.

2. Kultúra progresívnej zahraničnej politiky

- Vybudovať silné svedomie vo vzťahu ku koloniálnemu a imperiálnemu dedičstvu členských štátov v tretích krajinách v európskom diplomatickom zbore, ktoré sa odráža v diplomacii EÚ voči týmto tretím krajinám vytvorením rôznorodého a jednotného diplomatického zastúpenia, ktoré stelesňuje európsky hlas. Zvýrazniť rôzne pozadia v Európe pri budovaní štrukturálneho dialógu s tretími krajinami založenom na rovnosti a rešpekte s cieľom posunúť sa od paternalistického a vykorisťovateľského dedičstva minulosti a bojovať proti nevôli.
- Integrate Feminist Integrovať do MZVEU a ministerstiev zahraničných vecí členských štátov feministickú zahraničnú politiku (FZP). Vnútorne si to bude vyžadovať zabezpečenie rovnakej účasti žien a iných skupín znevýhodnených na medziodborovej úrovni v diplomatickej službe EÚ, vrátane vedúcich úloh. Externe bude EÚ podporovať rovnocennú účasť na rokovaníach a mierových dohodách so zapojením ďalších medzinárodných hráčov. Delegácie EÚ na medzinárodných rokovaníach budú svojim zložením odzrkadľovať zásady FZP.

3. Vízia širšej, silnejšej a inkluzívnejšej únie

- Uviesť novú metodiku rozširovania zameranú na postupnú integráciu do EÚ s nahradením súčasného prístupu „bud'-alebo“ prostredníctvom efektívnejšieho, transparentnejšieho a spravodlivejšieho procesu. Ako kandidátske krajiny robia pokrok v zavádzaní reforiem s cieľom zosúladiť sa s acquis EÚ, postupne získajú väčší prístup k zdrojom EÚ, ako je rozpočet EÚ a účasť v inštitúciách EÚ. Tieto fázy budú v prípade neúspechov reformy zvrátiteľné. Európska vláda (predtým Komisia) bude tento proces monitorovať prostredníctvom kvantifikovaných hodnotení, ktoré nahradia súčasnú kvalitatívnu metódu. Kandidátske krajiny musia byť schopné plne porozumieť procesu a hodnoteniu svojho pokroku a musia mať prostriedky na podanie odvolania na preskúmanie rozhodnutí. Nový systém urýchli harmonogramy pristúpenia kandidátskych krajín prostredníctvom nových reformných stimulov, ktoré budú čeliť „únave z rozšírenia“ a zároveň zlepšia pružnosť vlastnej „absorpčnej kapacity“ EÚ.
- Zosúladiť rozšírenia EÚ s inými organizácie mimo EÚ tým, že nové postupné rozširovanie sa dopĺňa s členstvom v iných rámcoch, ako je Európske politické spoločenstvo (EPS) a Rada Európy. Členstvo v takýchto organizáciách by nemalo byť alternatívou k členstvu v EÚ pre nádejných kandidátov, ale malo by byť doplnkovým z hľadiska rôznych sektorových zameraní a úrovne angažovanosti. Rozšírenie EÚ by malo byť politikou otvorených dverí na základe zásluh.
- Poskytnúť osobitnú podporu krajinám, ktoré čelia zahraničnej agresii, vytvorením jasného vopred pripraveného súboru možností na poskytovanie podpory krajinám, ktoré sa uchádzajú o členstvo v EÚ a ktorým hrozia hybridné alebo konvenčné hrozby, s osobitnými nástrojmi na ochranu ich zvrchovanosti a územnej celistvosti, spoločenskej odolnosti a systematickosti ich prístupovej cesty do EÚ. Ďalej sa dlhodobo zaviazajú poskytovať politickú, finančnú a vojenskú podporu EÚ Ukrajine na jej ochranu a zabezpečenie jej prístupovej cesty do EÚ. Finančné aktíva zhabané prostredníctvom sankcií voči Rusku sa použijú na financovanie takejto pomoci, prístupových reforiem a rekonštrukcie.
- Reformovať EÚ, aby bola pripravená na rozšírenie, najmä z hľadiska rozhodovacích postupov, ktoré si v súčasnosti vyžadujú jednomyseľnosť v Rade, pričom sa táto musí nahradiť hlasovaním kvalifikovanou väčšinou (QMV), aby sa zabránilo blokádám uplatnením práva veta jediným členským štátom. Okrem toho je potrebné zreformovať rozpočet EÚ tak, aby odrážal finančné potreby rozšírenej EÚ. Reforma EÚ, ktorú Volt plánuje, je podrobne opísaná v našom návrhu zákona o reforme EÚ (kapitola 7).

4. Zmenšenie svetovej priepasti medzi severom a juhom

- Podľa údajov OECD z roku 2022, 27 členských krajín a inštitúcií Európskej únie prispieva spolu 115 miliardami USD do Oficiálnej rozvojovej pomoci (ORP), čo je dvakrát viac ako americká pomoc. V súčasnosti každá členská krajina riadi svoje úsilie v oblasti Oficiálnej rozvojovej pomoci v národnom rámci, podľa svojich vlastných geografických a tematických priorít. Volt na posilnenie ich účinnosti, súdržnosti a viditeľnosti navrhuje, aby boli mechanizmy financovania a verejnej rozvojovej pomoci zoskupené na európskej úrovni v rámci Európskej rozvojovej agentúry“ s ad hoc finančnými a ľudskými zdrojmi a inštitucionálnym usporiadaním. Tento presun by poskytol EÚ jedinečnú schopnosť prispievať na dosiahnutie udržateľných cieľov rozvoja a zvýšil jej mäkkú silu.
- Donedávna slúžil ako doktrína pre Svetovú banku a MMF „Washingtonský konsenzus“, podľa ktorého boli výmenou za pôžičky od týchto inštitúcií rozvojovým krajinám vnútené programy liberalizácie verejných služieb a otvorenia ich ekonomík s niekedy katastrofálnymi účinkami. Čína a jej spojenci zase vytvorili „Pekingský konsenzus“, ktorý kladie dôraz na financovanie infraštruktúry bez toho, aby sa bral akýkoľvek ohľad na nadmerný dlh prijímajúcich krajín, alebo na základné zásady dobrej správy vecí verejných a dodržiavanie ľudských práv. Tvárou v tvár týmto dvom modelom, ktoré ukázali svoje medze a úskalia, môže

EÚ zohrávať vedúcu úlohu pri rozvoji a podpore „Štrasburského konsenzu“ v multilaterálnych inštitúciách na základe týchto zásad:

- Opätovné prerokovanie dlhu najmenej rozvinutých krajín v rámci Parížskeho klubu (60 krajín je v stave dlhovej tiesne).
- Zavedenie novej doložky v úverových zmluvách podpísaných rozvojovými krajinami automaticky pozastavujúcej ich splácanie v prípade rozsiahlej prírodnej katastrofy.
- Generálne prepracovanie správy medzinárodných inštitúcií, najmä nábor vedúcich predstaviteľov Svetovej banky a MMF na základe zručností a väčšia účasť zástupcov občianskej spoločnosti a mimovládnych organizácií v riadiacich orgánoch týchto inštitúcií.
- Dohody podmienené bojom proti korupcii, dodržiavaním práv menšín a programami na podporu a ochranu žien.

5. Schopnosť autonómnej vojenskej a civilnej obrany

- Reforma a zlúčenie Európskej obrannej agentúry (EDA) a obranno-priemyselných prvkov Európskej komisie (napr. GR DEFIS) do Európskeho ministerstva obrany (MOEU), čím sa vytvorí centralizovaná inštitúcia zodpovedná za dohľad nad európskymi snahami v oblasti obrany vrátane stratégie, operácií, výskumu, obstarávania a technologicko-priemyselnej obrannej základne.
- Zriadiť Európske vojenské veliteľstvo (EVV) zodpovedné za vypracovanie stratégie a prijímanie kľúčových operačných rozhodnutí týkajúcich sa operácií vojenských jednotiek EÚ, najmä RDC a ERF. Bude pôsobiť pod MOEU a malo by byť podporované Európskou vojenskou akadémiou (EVA), ktorá bude vzdelávať a školiť o spoločnej vojenskej kultúre a zabezpečovať generačnú výmenu personálu.
- V krátkodobom horizonte posilniť regionálnu špecializáciu v konkrétnych odvetviach (napr. vzdušné, pozemné, námorné) a spôsobilosti (napr. kybernetické, obojživelné, letecké útoky). To bude stimulovať rozvoj komparatívnych výhod a zvýši nákladovú efektívnosť a interoperabilitu vojsk EÚ. Zároveň podporovať a štandardizovať osvedčené postupy v oblasti regionálnej integrácie národných jednotiek na operačnej úrovni, napr. na príklade francúzsko-nemeckých a holandsko-nemeckých jednotiek. To prispeje k spoločnej vojenskej kultúre a operačnej účinnosti.
- V strednodobom horizonte rozvíjať spoločné vojenské spôsobilosti EÚ zabezpečením pripravenosti kapacity rýchleho nasadenia (RDC) do roku 2025 a jej ďalším rozširovaním pridaním ďalších profilov misií, poskytnutím stáleho a harmonizovaného vybavenia a personálu EÚ. Okrem toho by mala EÚ vytvoriť stálu Európsku jednotku rýchlej reakcie (ERF) so 60 000 zamestnancami vybavenými najvyšším spektrom pozemných, vzdušných, námorných a vesmírnych prostriedkov. Jej hlavným účelom ako počiatočnej intervenčnej sily by bolo reagovať na hrozby pre územnú celistvosť EÚ a dopĺňať národné vojská. Táto schopnosť bude k dispozícii prioritne pre EÚ a pre NATO ako druhú prioritu. Personál RDC a ERF vyškolí EVA.
- Vytvoriť okamžité spoločné vojenské spôsobilosti EÚ v rámci koalície ochotných vytvorením dohody prístupnej všetkým členom EÚ, ktorá bude tvoriť riadiaci výbor s potrebnými právomocami a schopnosťou vytvoriť integrované vojenské jednotky EÚ, kde sa prijímajú rozhodnutia kvalifikovanou väčšinou a v koordinácii s NATO. Takéto jednotky budú podriadené reformovanej európskej vláde, ako je uvedené v návrhu zákona č. 7. Bude to rýchlejší prvý krok smerom k dlhodobej celoeurópskej integrácii ozbrojených síl, čo odráža naliehavosť okamžitej potreby autonómnej vojenskej spôsobilosti EÚ medzi ochotnými členskými štátmi.

- Rozšíriť Európsky zbor solidarity na ambiciózny dobrovoľný program civilnej a vojenskej služby EÚ financovaný EÚ a dopĺňajúci existujúce vnútroštátne vojenské a/alebo civilné verejné služby.
- Vytvoriť miestne iniciatívy odolnosti prostredníctvom programu zameraného na podporu a financovanie miestnych iniciatív zameraných na digitálnu a občiansku odolnosť proti hybridným hrozbám. Tieto iniciatívy budú pôsobiť proti aktivitám, ako sú kampane zasahovania do volieb vedené „továrňami na trollov“ z tretích krajín.
- Vytvoriť európsku civilnú a vojenskú pobočku pre zásahy pri katastrofách rozširujúcu rozsah a právomoci RescEU, podľa vzoru španielskej Unidad Militar de Emergencias a nemeckej Technisches Hilfswerk, ktorá bude zasahovať pri všetkých typoch človekom spôsobených a prírodných katastrof. V našich spoločnostiach potrebujeme vytvoriť kompetencie na prispôbenie sa klimatickým zmenám a konfliktom, a európska vojenská divízia s inštitúciami občianskej spoločnosti by v celej únii umožnila budovať „hodnotu značky“ európskych ozbrojených síl a odlíšiť EÚ od iných geopolitických hráčov tým, že by priniesla pozitívne a obranne orientované posolstvo.

6. Posilnenie strategickej autonómie obranného priemyslu EÚ

- Podporiť Ministerstvo obrany EÚ v identifikácii potrieb vojenských spôsobilostí a obstarávať výskum, vývoj a dodávku týchto spôsobilostí prostredníctvom tendrov. Obstarávanie vybaví európske ozbrojené sily najmodernejšími vojenskými spôsobilosťami. V rozsahu, v akom je tento primárny cieľ splnený, by obstarávanie malo zväziť podporu hospodárskeho rozvoja v hospodársky zaostalých regiónoch EÚ.
- Radikálne zvýšiť postavenie EÚ ako globálneho inovátora v oblasti obrany tým, že sa zmení na hnaciu silu pre rozvoj vznikajúcich a prelomových strategických obranných technológií. Existujúce úsilie, ako je systém EÚ pre inovácie v oblasti obrany (EUDIS) a centrum pre inovácie v oblasti obrany EÚ (HEDI), by sa malo konsolidovať a ich mandát a financovanie by sa mali zvýšiť. Táto iniciatíva by sa mala zamerať na oblasti spôsobilostí, v ktorých môže EÚ dosiahnuť globálnu konkurencieschopnosť, ako je rozvoj kybernetickej, umelej inteligencie, uhlíková neutralita (napr. zelený vodík), kvantová výpočtová technika a technológie na vesmírnu obranu.
- Konsolidovať nástroje financovania obrany EÚ (EFO) zlúčením existujúcich samostatných nástrojov financovania EÚ súvisiacich so spoločnými obrannými iniciatívami vrátane výskumu, vývoja a obstarávania. EFO sa stane trvalou súčasťou viacročného finančného rámca (VFR) v nasledujúcom rozpočtovom cykle, pričom dostane aspoň 6% rozpočtu EÚ. Okrem toho stanoviť nový cieľ, ktorý bude vyžadovať, aby sa aspoň 60% všetkých výdavkov členských štátov na obranu vyčlenilo na projekty spolupráce.
- Integrovať obranný priemysel EÚ do vnútorného trhu, postupné ukončenie národného priemyselného protekcionizmu a vytvorenie značných úspor z rozsahu. To sa vynahradí vytvorením priemyselných centier obrany EÚ (priemysel, vzdelávanie atď.) okolo vedúcich krajín s účasťou MSP a spoločností v menších susedných členských štátoch.
- Vypracovať presné spoločné pravidlá pre vývoz zbraní a zabezpečiť ich prísne a súdržné presadzovanie u obranných spoločností EÚ pôsobiacich mimo EÚ.

7. Európsky pilier pre NATO a integrovaný demokratický svet

- Zriadiť strategickú koordinačnú skupinu EÚ - NATO, t. j., politický riadiaci orgán na uľahčenie štruktúrovanej, dlhodobej spolupráce medzi oboma subjektmi. Skupina vypracuje spoločný strategický dokument, v ktorom načrtne spoločné priority, vnímanie hrozieb, požiadavky na spôsobilosť, dostupnosť síl a oblasti špecializácie (napr. územná obrana VS hybridná odolnosť). Bude tiež vymedzovať regionálne a tematické roly, najmä pokiaľ ide o rozdelenie úloh v Európe a indicko-tichomorskej oblasti a zaoberať sa vznikajúcimi a prevratnými, pre obranu rozhodujúcimi technológiami. Mala by sa tiež objasniť a naplánovať komplementarita medzi NATO článkom 5 a EÚ článkom 42.7.
- Pokračovanie pracovnej skupiny pre odolnosť nevyhnutnej infraštruktúry prijatím konkrétnych krokov na zabezpečenie účinnosti a odolnosti nevyhnutnej infraštruktúry pre euroatlantickú sieť vojenského dodávateľského reťazca vrátane podmorských komunikačných káblov a nevyhnutnej infraštruktúry pre dodávky energie a vojenskú mobilitu. Zahrnutí by mali byť aj kandidáti na členstvo v EÚ a NATO.
- Zvyšovanie vzájomnej závislosti, a tým minimalizovanie rizík transatlantických politických dôsledkov na nevojenské iniciatívy prostredníctvom spoločnej integrácie. Týkalo by sa to najmä integrácie trhu, stanovenia regulačných noriem a strategickej minimalizácie závislosti napr. na vznikajúcich technológiách (AI, kvantová výpočtová technika), nevyhnutných hodnotových reťazcov tvorených vzácnymi nerastnými horninami a polovodičov. Na príklade Rady EÚ - USA pre obchod a technológie (TTC) a udržateľný oceľarsky a hliníkový klub inštitucionalizovať a prehĺbovať takéto snahy. Takéto úsilie by malo pomôcť vybudovať transatlantický „bruselský efekt“.
- Vypracovať širšiu stratégiu pre hlbšiu angažovanosť sa v iných krajinách, ktoré zdieľajú politické normy, hodnoty a záujmy EÚ a NATO, vrátane kandidátskych krajín do oboch štruktúr, hlavných spojencov mimo NATO a regionálnych organizácií. Táto dobrovoľná spolupráca by mala zahŕňať úsilie o zvýšenie vzájomného odstrašovania, spoločenskej odolnosti a politickej spolupráce s cieľom posilniť jednotu demokracií. Samit pre demokraciu by sa mal inštitucionalizovať ako fórum pre koordináciu s jasnými kritériami členstva a politikou otvorených dverí.

8. Zabezpečenie komplexného strategického odstrašenia

- Presadzovať celosvetový zákaz jadrových zbraní, podporovať Zmluvu o zákaze jadrových zbraní (TPNW) ako dlhodobú stratégiu globálneho jadrového odzbrojenia, podmienenú jej zosúladením so základnou potrebou zachovania dôveryhodného strategického odstrašujúceho prostriedku, ak by táto potreba pretrvávala.
- Znížiť celosvetové zásoby jadrových zbraní, ktoré sa odrážajú tak v rozmiestnených hlavičiach, ako aj vyradených hlavičiach / hlavičiach v zálohe. Tým by sa zmiernil problém overiteľnosti, znížilo riziko ľudskej chyby vedúcej k (rozsiahlemu) jadrovému útoku a zlepšila účinnosť dohľadu pri súčasnom znížení rizika zneužitia.
- Prevod kontroly francúzskeho jadrového odstrašujúceho prostriedku pod politickú právomoc európskej vlády po prijatí európskej ústavy a zriadení plne demokratických a zodpovedných federálnych inštitúcií. Postupne by sa jeho personál, systémy a postupy plne integrovali do európskych štruktúr.
- Vytvoriť strategický obranný systém schopný účinne čeliť vzdušným hrozbám na území EÚ vrátane schopnosti reagovať na obmedzené (balistické) jadrové útoky.
- Vytvoriť schopnosť konvenčného úderu s cieľom poskytnúť širšiu škálu možností podľa eskalačnej stupnice, čím sa minimalizuje spoliehanie sa na jadrové odstrašovanie vždy, keď je to možné.
- Prijatť celovládny prístup na zabezpečenie odolnosti EÚ v časoch mieru, konfliktu a vojny, ako aj v „sivej zóne“ medzi mierom, konfliktom a vojnou. Súčasná politická stratégia EÚ sa zameriavajú predovšetkým na podporu odolnosti ako rámca na boj proti hybridným hrozbám. Hoci je tento rámec platný, EÚ musí vypracovať konkrétne stratégie a opatrenia, aby tento rámec účinne zaviedla do praxe.
- Integrovať existujúce nástroje (súbor nástrojov kybernetickej diplomacie, rámec EÚ pre hybridné hrozby) s cieľom vytvoriť doktrínu hybridných hrozieb. Táto doktrína bude vychádzať z helsinského prístupu Rady Európy k uplatňovaniu jednotného prístupu EÚ k taxonómii hybridných hrozieb a hodnoteniu rizika. Prvým príspevkom do tohto rámca bude kybernetická odolnosť podľa zákona o kybernetickej solidarite.
- Podporiť EU INTCEN, aby viedol a implementoval doktrínu a zároveň vytvoril právny rámec na zdieľanie spravodajských informácií v členských štátoch. Takto EU INTCEN uľahčí rýchle a účinné protiopatrenia a vytvorí odporúčania na zlepšenie spoločného civilno-vojenského plánovania pre nepredvídané hybridné udalosti.

- Prvý krok spôsobilosti bude zameraný na kybernetickú odolnosť podľa zákona o kybernetickej solidarite. Rozvoj spôsobilostí sa zameria aj na uľahčenie procesov pokračovania verejno-súkromnej správy nevyhnutnej infraštruktúry.
- Vymedziť prahovú hodnotu kumulatívnych alebo nekumulatívnych hybridných hrozieb, pri ktorých sa možno odvolať na doložky o vzájomnej obrane (článok 42 ods. 7 ZEÚ), a vymedziť prostriedky reakcie, ktoré sú povolené (konvenčné, nekonvenčné). Príslušné orgány okrem toho objasnia rozdelenie práce čo sa týka pridelovania hybridných hrozieb a boja proti nim medzi zložkami Integrovannej politickej reakcie na krízu (IPCR), bunkou pre hybridnú jadrovú syntézu v rámci EU INTCEN a MZVEÚ (počas prechodného obdobia DG DEFIS, EEAS).

9. Presadzovanie reformovaného multilaterálneho systému

- Prijateľ komplexnú dohodu o pandémie, ktorou sa zavedie mohutný rámec prevencie, pripravenosti a reakcie na pandémiu s mandátom na komplexné zhromažďovanie informácií. Osobitná pozornosť sa bude venovať preklenutiu rozdielov v kapacitách v oblasti zdravotníctva v rozvojových krajinách.
- Reštrukturalizovať svetový finančný systém, podporovať inkluzívnosť a spravodlivosť v rámci svetového finančného systému, najmä s cieľom účinne riešiť financovanie rozvojových krajín v oblasti klímy . Neoddeliteľnou súčasťou budú iniciatívy ako Parížsky samit o novom svetovom pakte financovania. Urýchli sa ratifikácia minimálnej globálnej sadzby dane z príjmu právnických osôb.
- Vytvoriť nové vlastné zdroje pre OSN, vytvorenie finančných mechanizmov, ako je globálna dividenda zdrojov (GRD) alebo Tobinova daň, na financovanie a stimuláciu prechodov v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja (SDG) a spravodlivejšie rozdelenie finančnej záťaže v OSN.
- Podporiť Parlamentné zhromaždenie Organizácie Spojených národov (UNPA) s cieľom posilniť demokratickú legitímnosť OSN a vytvoriť precedens pre zastupiteľskú demokraciu na úrovni OSN, ktorý by sa mohol v budúcnosti ďalej rozšíriť vo svojom mandáte a rozsahu vrátane prelomenia veta stálych členov Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov (BR OSN). UNPA by mala prijať reprezentatívny systém hlasovania s prihliadnutím na počet obyvateľov členských štátov.
- Reformovať BR OSN v krátkodobom horizonte pridaním ďalších stálych členov BR OSN a presunutím stáleho sídla BR OSN z Francúzska do sídla EÚ. V dlhodobom horizonte zrušením trvalých kresiel a zavedením pravidelných volieb vo Valnom zhromaždení (neskôr UNPA) do kresiel BR OSN zo skupiny regionálnych zoskupení. BR OSN by mala zvýšiť celkový počet kresiel, aby lepšie odrážala regionálnu, hospodársku a populačnú rozmanitosť, a to aj udelením kresiel regionálnym organizáciám. Hlasovanie kvalifikovanou väčšinou by okrem toho malo nahradiť jednomyseľnosť v záležitostiach týkajúcich sa genocídy, zločinov proti ľudskosti alebo vojnových zločinov vrátane rezolúcií legitimizujúcich vojenské zásahy.

Ako budeme presadzovať tento zákon v Európskom parlamente

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika (SZBP) Únie je okrem iného založená na článkoch 21 - 46 Zmluvy o EÚ, ako aj na článkoch 205 - 222 ZFEÚ. V oblasti SZBP má EÚ v súčasnosti osobitné legislatívne právomoci, ktoré zahŕňajú osobitné inštitucionálne prvky, ako napríklad obmedzenú účasť Európskeho parlamentu na rozhodovacom procese. SZBP v súčasnosti definuje a vykonáva Európska rada, ako aj Rada Európskej únie.

Na implementáciu politického programu zákona existuje právna potreba zmien zmluvy. Tieto zmeny zahŕňajú zavedenie spoločných legislatívnych právomocí, ktoré Únii umožnia zákonom zaviesť spoločné normy. Politické programy, ako napríklad „jednotný hlas EÚ vo svete“, si vyžadujú rozsiahle prehodnotenie existujúceho legislatívneho rámca. Patrí sem reštrukturalizácia Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) na Ministerstvo zahraničných vecí Európskej únie (MZVEÚ), ako aj rozdelenie úlohy vysokého predstaviteľa EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (HRVP) na dve funkcie, a to na ministra zahraničných vecí EÚ a ministra obrany EÚ. Na realizáciu tohto programu sa navrhujú zmeny zmluvy okrem iného, hlavy III Zmluvy o EÚ

„ustanovenie o inštitúciách“, hlavy V Zmluvy o EÚ „všeobecné ustanovenia o vonkajšej činnosti Únie a osobitné ustanovenie o spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike“, hlavy V ZFEÚ o „medzinárodných dohodách“, ako aj vyhlásenie týkajúce sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Okrem toho sú na stanovenie a ďalšie vymedzenie úlohy ministrov potrebné následné právne predpisy vrátane záväzných právnych aktov, ako je uznesenie. Volt sa navyše snaží presadzovať strategickú autonómiu obranného priemyslu EÚ posilňovaním postavenia EÚ ako svetového inovátora v obrane. Na konsolidáciu a posilnenie úsilia, ako je systém EÚ pre inovácie v oblasti obrany (EUDIS) a centrum pre inovácie v oblasti obrany EÚ (HEDI), je potrebné zmeniť a aktualizovať existujúce sekundárne právo, ako je nariadenie (EÚ) 2021/697, ktorým sa zriaďuje Európsky obranný fond. Okrem toho si politické programy posilňujúce a inovujúce úlohu Únie v celosvetovom kontexte vyžadujú presadzovanie zásad ako je feministická zahraničná politika v existujúcom rámci NATO a Organizácie Spojených národov, ako aj v nových dvojstranných a mnohostranných dohodách.

Náklady a výnosy návrhov obsiahnutých v zákone

Celkové náklady tohto zákona, ktoré pozostávajú z nákladov na jeho zavedenie a ročných nákladov na päť rokov, sú 447 460 000 000 EUR. Náklady na zavedenie sú 49 626 000 000 EUR a ročné náklady sú 199 330 000 000 EUR.

Príkladmi nákladov na zavedenie v politickom programe Moonshot sú príprava programu a jeho právneho rámca, budovanie kapacít a odborná príprava (nových) zamestnancov, budovanie IT alebo fyzickej infraštruktúry alebo kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti.

Príkladmi ročných nákladov sú platy a zamestnanecké výhody, administratívne náklady, údržba infraštruktúry alebo náklady spojené s vykonávaním navrhovaných programov.

Celkové náklady na celý program Moonshot sú uvedené oddelene od celkových príjmov.

3. Zákon o spoločnej prosperite

Európa je hrdá na to, že je regiónom otvorenosti, demokracie a slobody. Má jednu z najvyšších úrovní blahobytu a hojnosti na svete. Napriek pokroku však zostáva rozdeleným svetadielom. Milióny ľudí sú odsunuté na okraj alebo vylúčené z príležitostí, ktoré potrebujú na budovanie života, aký si zaslúžia. Okrem ohromujúcej nerovnosti príjmov Európania neustále čelia prekážkam úspechu a blahobytu vo forme diskriminácie, normatívneho štruktúrovania spoločnosti, zanedbávanej infraštruktúry a podpriemerných verejných služieb. Podľa Európskej komisie „väčšina ukazovateľov blahobytu [v Európe] vykazuje spoločenský vzostup podľa úrovne vzdelania, povolania, príjmu a spoločenského postavenia. Pretrvávajúce vzdelanie sa podstatne nezmenilo naprieč pôrodnými ročníkmi, čo naznačuje, že sa pri zabezpečovaní rovnakých príležitostí dosiahol obmedzený pokrok.“

Nedostatočné investície do kľúčových verejných služieb a infraštruktúry znamenajú, že ľudia znášajú zbytočnú záťaž, ako sú astronomické náklady na bývanie, nedostatok spoľahlivej a dostupnej dopravy, zlý prístup k zdravotnej starostlivosti a školstvo, ktoré nedokáže vybaviť mladých ľudí zručnosťami potrebnými na to, aby sa im darilo. Odhaduje sa, že 150 miliónov Európanov žije s duševným ochorením. Diskriminácia na základe pohlavia, sexuality, etnického pôvodu alebo zdravotného postihnutia naďalej prevláda, čo potláča životné šance miliónov ľudí. EÚ dosahuje podľa indexu rodovej rovnosti EÚ len 70,2 zo 100 bodov, čo odzrkadľuje pretrvávajúce vylúčenie žien z politického rozhodovania a nerovnaké zaobchádzanie na pracovisku.

Ľudské práva sú ohrozené útokmi na reprodukčné práva a nárastom trestných činov z nenávisti voči LGBTQIA+ osobám. Viac ako polovica ľudí so zdravotným postihnutím uvádza, že zažili diskrimináciu, hoci oveľa viac bolo diskriminovaných prostredníctvom systému, ktorý vo svojej podstate uprednostňuje schopných. Okrem toho digitálna priepasť mnohých znevýhodnila, zatiaľ čo škodlivé účinky sociálnych médií ohrozujú bezpečnosť a pohodu všetkých. Spoločenská nespravodlivosť a nerovnosť zase viedli k nárastu populistických síl, ktoré sa naladili na oprávnenú nespokojnosť obyvateľov Európy. Preto je umožnenie ľuďom naplniť svoj potenciál a viesť zmysluplný život nie len spoločenským a hospodárskym dobrom, ale aj nástrojom na porazenie krajne pravicového populizmu.

Prostredníctvom „Zákona o spoločnej prosperite“ budeme využívať zdroje a bohatstvo, ktoré Európa už má, aby poskytla svojim občanom príležitosti, ktoré potrebujú na rozkvet. Zabezpečíme, aby faktory, ako je geografia, sociálno-ekonomické postavenie, pohlavie, etnický pôvod a zdravotné postihnutie, už viac nebrzdili pohodu osoby. Poskytovanie základných služieb spolu s odstránením prekážok vo vzdelávaní, práci a iných príležitostiach umožní budúcim generáciám mať rovnaké šance formovať svoj vlastný život. Zákon zaujíma holistický prístup k riešeniu sociálnej nespravodlivosti, ktorá v európskej spoločnosti stále prevláda. Od vzdelania a prístupu k práci až po zdravotnú starostlivosť, reprodukčné práva a digitálne práva, poskytne prostriedky na vytvorenie Únie, ktorá pracuje pre všetkých svojich občanov, nielen pre tých, ktorí sú privilegovaní okolnosťami.

1. Podporovanie inkluzívnosti a boj proti diskriminácii

- Zaručiť rovnaký prístup k pracovným príležitostiam bez diskriminácie a sankcionovať podniky, ktoré nedodržiavajú inkluzívne zamestnávanie.
- Zaviesť antidiskriminačný zákon EÚ, ktorý rozširuje existujúcu ochranu v oblasti zamestnanosti na ďalšie oblasti, ako sú sociálne zabezpečenie, vzdelávanie a dodávka tovaru a služieb vrátane bývania.
- Presadzovať ratifikáciu Istanbulského dohovoru zostávajúcimi členskými štátmi a jeho plnú implementáciu zo strany EÚ a všetkých členských štátov.
- Posilniť sankcie za nenávisťné trestné činy vrátane nenávisťných prejavov a digitálneho násillia rozšírením definícií takýchto trestných činov.
- Poskytnúť bezplatný prístup k výrobkom menštruačnej hygieny pre všetkých.
- Dôrazne povzbudiť členské štáty, aby zakázali konverznú terapiu, zrušili patologizáciu transrodových identít, umožnili trans osobám, aby ich pohlavie bolo právne uznané jednoduchým administratívnym postupom a zaručiť rod potvrdzujúcu zdravotnú starostlivosť ľuďom LGBTQIA+.
- Zabezpečiť, aby základné práva LGBTQIA+ osôb a príslušné rozhodnutia a rozsudky

ESD a ESĽP (napr. o uznaní partnerstve a manželstve osôb rovnakého pohlavia, právnom uznaní pohlavia trans ľudí a slobode prejavu) sa rešpektujú v praxi v celej EÚ. Zabezpečiť uznanie rodičovstva v dúhových rodinách v celej EÚ (napr. pri sťahovaní sa do iného členského štátu).

- Vytvoriť systémy financovania EÚ, ktoré sú priamo prístupné občianskym, sociálnym alebo politickým organizáciám na podporu konštruktívnych iniciatív dialógu medzi rozdielnymi názormi na práva LGBTQIA+ a inými spornými témami, ktoré podnecujú rozdelenie spoločnosti v rámci Európy.
- Zaviazat sa k boju proti antisemitizmu. Vzdelávať všetkých občanov o židovskej kultúre a histórii vrátane historického prenasledovania a zodpovednosti vyplývajúcej z pogromov. Ďalej vypracovať stratégiu boja EÚ proti antisemitizmu v spolupráci so židovskou komunitou na obranu Židov a židovských inštitúcií v Európe a celosvetovo, aby sa mohli cítiť bezpečne. Podporovať úctivú výmenu a spoluprácu ako súčasť inkluzívnej spoločnosti.

2. Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

- Prinútiť zostávajúce členské štáty, aby ratifikovali opčný protokol k Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (CRPD) a vytvorili Európsku agentúru pre zdravotné postihnutie, ktorá zabezpečí harmonizované vykonávanie týchto práv.
- Zrušiť diskriminačné režimy ochrany, ako je poručníctvo, ktoré odopierajú právnu spôsobilosť osobám so zdravotným postihnutím, podporou zavedenia nových modelov podporovaného rozhodovania (MPR).
- Okamžite ukončiť akékoľvek využívanie európskych fondov na financovanie výstavby nových inštitúcií pre osoby so zdravotným postihnutím v rámci EÚ a v tretích krajinách.
- Naliehať na členské štáty, aby z inštitucionálneho modelu vytvorili jasné plány a zaviedli služby osobnej asistencie potrebné na to, aby sa osoby so zdravotným postihnutím mohli aktívne zapájať do spoločnosti.
- Začleniť Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím ako záväzný štandard do právneho rámca EÚ, uznať všeobecné pripomienky k Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím ako smerodajné usmernenie k výkladu v súlade s uznesením z 18. júna 2020 o európskej stratégii pre oblasť zdravotného postihnutia po roku 2020 a umožniť európskym občanom so zdravotným postihnutím priamo sa naň odvolávať.

3. Celoživotné vzdelávanie ako nástroj spoločenskej mobility

- Podporovať prístup k bezplatným, vysokokvalitným programom starostlivosti o deti a predškolským programom pre každé dieťa od útleho veku.
- Podporovať rozvoj inkluzívneho a kvalitného vzdelávacieho systému, ktorý je bezplatný, prístupný a ponúka každému dieťaťu príležitosť dosiahnuť svoj potenciál, a to aj poskytovaním dodatočnej vzdelávacej podpory učiteľom a dodatočnej sociálnej podpory deťom so všetkými druhmi zdravotného postihnutia.
- Vybaviť mladých ľudí do moderného života a pre trh práce navrhovaním interdisciplinárnych školských osnov, ktoré sa zameriavajú na kľúčové zručnosti vrátane znalosti anglického jazyka, predmetov STEAM podporovaných digitálnymi zdrojmi, vzdelávanie v oblasti občianstva a participatívnych zručností, ako je inkluzívnosť, udržateľnosť, rodová rovnosť, duševné zdravie, mediálna gramotnosť a kritické myslenie (pozri tiež „Zákon o dobrých pracovných miestach a spoločnej prosperite“).
- Prilákať a udržať kvalifikovaných pedagógov a zlepšiť ich povesť a pracovné podmienky reformou odbornej prípravy učiteľov a platových štruktúr tak, aby odrážali životne dôležitú úlohu, ktorú pedagógovia zohrávajú, poskytovať nepretržitú psychologickú podporu a zapájať učiteľov do formovania vzdelávacej politiky.
- Zabezpečiť, aby bol náš vysokoškolský systém založený na nízkom alebo žiadnom školnom a ponúkal dostatočnú finančnú podporu každému študentovi, ktorý ju potrebuje .
- Rozvíjať rozsiahlu (opätovnú) odbornú prípravu a umožniť každému človeku získať celoživotné vzdelávanie a jednoduchšie cesty k zmene kariéry.
- Propagovať, podporovať rozvoj a rozširovať akreditovaný systém európskych škôl na komplexnú ponuku, vrátane odbornej prípravy s cieľom zabezpečiť voľný prístup k viacjazyčnému, flexibilnému, vysokokvalitnému, inkluzívnemu a medzinárodne konkurencieschopnému vzdelávaniu pre každé dieťa v Európe.

4. Posilnenie európskeho verejného zdravia

- Harmonizovať programy prevencie a systémy verejného zdravia prostredníctvom Európskej zdravotníckej únie.
- Zaviesť celoeurópske riešenia kapacity, nákladov a úhrad s cieľom zabezpečiť, aby všetci európski obyvatelia mali prístup k prvotriednej verejnej zdravotnej starostlivosti.
- Iniciovať nábor pracovníkov na zabezpečenie primeraného počtu zdravotníckych pracovníkov vo všetkých sférach zdravotnej a komunitnej starostlivosti.
- Usilovať sa o to, aby digitálne systémy, ktoré sú už integrované do systémov zdravotnej starostlivosti, boli viac zamerané na človeka (pozri „Podpora Európy na ceste k prosperite“).
- Uznať zdravie ústnej dutiny ako ľudské právo a prioritu verejného zdravia a vypracovať a vykonávať komplexné programy a stratégie v oblasti zdravia ústnej dutiny na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni.

5. Plánovanie rodiny a inkluzívne reprodukčné zdravie a práva

- Sprístupniť v právnych predpisoch a praxi v celej EÚ potrat na požiadanie odstránením všetkých neprimeraných záťaží a prekážok prístupu k starostlivosti o umelé prerušenie tehotenstva a jej poskytovaniu.
- Zabezpečiť, aby všetky formy antikoncepcie boli poskytované bezplatne alebo preplácané poistením všetkým osobám bez ohľadu na vek.
- Zabezpečiť dostupnosť, prístupnosť a bezplatnosť opatrení na prevenciu sexuálne prenosných chorôb (STD), ako je HIV-PREP a anonymné testovanie.
- Kriminalizovať nútenú sterilizáciu a nútenú antikoncepciu.
- Navrhnuť inkluzívne, štandardizované, celoeurópske školské osnovy sexuálneho a reprodukčného zdravia, ktoré odrážajú rozmanitosť sexuálnych a romantických orientácií a rodových identít v súlade s usmerneniami UNESCO .
- Tlačiť na začlenenie sexuálneho a reprodukčného zdravia a právnej ochrany do zmlúv EÚ a práva na potrat do Charty základných práv EÚ.

6. Dekriminalizácia a regulácia sexuálnej práce

- Dekriminalizovať sexuálnu prácu a zabezpečiť, aby systémy regulácie odrážali potreby sexuálnych pracovníkov vrátane zabezpečenia existencie bezpečných pracovných miest.
- Zabezpečiť, aby sexuálne pracovníčky dostali poistenie, zdravotnú starostlivosť a inú štandardnú ochranu.
- Riešiť násilie a obchodovanie s ľuďmi a zabezpečiť prístup sexuálnych pracovníčok ku možnostiam právnej ochrany a nápravy.

7. Sociálna solidarita a komunita

- Vytvoriť vysokokvalifikovaný školský systém zdravotnej starostlivosti na identifikáciu skorých príznakov duševného utrpenia.
- Poskytovať služby ochrany detí s odborníkmi v oblasti duševného zdravia s cieľom preklenúť priepasť medzi ochranou detí a starostlivosťou o duševné zdravie.
- Bojovať proti stigme okolo duševných chorôb vzdelávaním detí a dospelých o psychiatrických ochoreniach a diskriminácii.
- Zlepšiť digitálnu duševnú pohodu pomocou celoeurópsky platných právnych predpisov, ktoré chránia právo pracovníkov na odpojenie sa od internetu mimo pracovného času a vzdelávajú deti o zdravom používaní digitálnych technológií.
- Podporovať zdravé starnutie a rozvíjať angažovanosť komunity zavedením siete komunitných dobrovoľníkov.
- Podporovať rozvoj európskej siete komunitných služieb duševného zdravia založených na usmerneniach WHO.

8. Riešenie psychosociálnych rizík

- Povzbudzovať zamestnávateľov, školské rady a vzdelávacie inštitúcie, aby investovali do znižovania psychosociálnych rizík, ako je stres, násilie a obťažovanie, a to tak, že ich začlenia do svojich riadiacich protokolov.
- Poskytovať služby na zníženie škôd a zároveň dekriminlizovať závislých ľudí a podporovať tých, ktorí trpia.
- Optimalizovať starostlivosť a liečbu pre mladých ľudí v ťažkostiach zavedením nízkoprahových služieb, kde sa mladí ľudia môžu stretnúť s odborníkmi a ostatnými pacientmi.

9. Cenovo dostupné a prístupné bývanie a pulzujúce mestá

- Podporovať a financovať inovatívne modely bývania, ako sú programy spolubývania, prenájmu s cieľom odkúpenia a celoživotného prenájmu, s cieľom znížiť koncentráciu bohatstva v oblasti bývania a zmierniť finančné prekážky vlastníctva domov.
- Prijať a presadzovať usmernenia SZO o vystavení znečistenému ovzdušiu a dostupnosti obytných zelených priestorov v súlade s naším „Zákomom o zdravotných ekosystémoch“.
- Vyhradiť európske finančné prostriedky na rozvoj zelenej infraštruktúry, zlepšenie verejných priestorov a realizáciu „15-minútového mesta“, čím sa sprístupnia základné potreby a služby dostupné aktívnou alebo verejnou dopravou vo všetkých komunitách.
- Umožniť EÚ podporovať mestá poskytovaním priameho financovania nezávisle od potenciálnych sankcií voči krajine. Vytvoriť systém zdieľania osvedčených postupov pre mestá, aby mohli okrem iného diskutovať o tom, ako:
  - Financovať vytváranie obývatel'ných miest a obcí, prístupných pre všetkých, so živými miestami na spoločenské stretnutia, zelenými plochami a rekreačnými aktivitami;
- Podporovať aktívnu dopravu, ako je chôdza a jazda na bicykli, a zaručiť bezpečnú infraštruktúru, čím sa zníži počet smrteľných nehôd;
- Podporovať hustejšie urbanistické plánovanie a efektívne využívanie pôdy s cieľom znížiť rozrastanie miest, a tým znížiť emisie uhlíka, zlepšiť zdravie a minimalizovať choroby, hospitalizácie a úmrtia;
- Urobiť cenovo dostupnú a prístupnú miestnu dopravu realitou pre všetkých Európanov prostredníctvom vytvorenia komplexnej a spoľahlivej mestskej a prímestskej železničnej siete;
- Používať najlepšie postupy územného plánovania s cieľom minimalizovať trestnú činnosť a maximalizovať bezpečnosť vrátane zriadenia „komunitných bezpečnostných centier“ rozptýlených po verejných priestoroch s vyškoleným personálom na pomoc a podporu tých, ktorí sa stretávajú s obťažovaním alebo sa cítia zraniteľní.

10. Zlepšenie cestovania vlakom

- Vytvoriť Európsky orgán pre dopravu (ETA s konzultačným legislatívnym orgánom a finančnými zdrojmi na presun zodpovednosti na európsku úroveň. ETA bude dohliadať na investície do cezhraničnej a vysokorýchlostnej železničnej infraštruktúry v celej Európe, čím sa odstránia existujúce medzery v železničnej prepojenosti.
- Vytvoriť jednotnú platformu na predaj lístkov na vlak, kde každý používateľ železničnej dopravy môže zadať dve stanice v Európe, získať trasu a rezervovať si lístok. Platforma musí tiež informovať používateľov železničnej dopravy o meškaniach v reálnom čase, nákladoch, zrušeníach a príslušných práva cestujúcich, ktoré sa uplatňujú. Platforma by mala zahŕňať API s otvoreným prístupom, sledovať UIC MERITS a pokrývať všetky (medzi)národné a cezhraničné vlaky.
- Zriadiť komplexnú vysokorýchlostnú železničnú sieť spájajúcu všetky mestá EÚ s počtom obyvateľov nad 100 000, zahŕňajúcu vysokorýchlostné a nočné vlaky a prispievajúcu k zvýšenej slobode a pohodliu jednotlivca, snahám o odolnosť voči klimatickým zmenám, verejnému zdraviu a hospodárskemu blahobytu.
- Zadať ETA úlohu presadzovania inovácií a udržateľnosti v leteckom a lodnom priemysle.

11. Ochrana digitálnych práv

- Premeniť Deklaráciu o európskych digitálnych právach a zásadách pre digitálne desaťročie na záväzný právny nástroj, aby sa táto deklarácia dodržiavala pri každom kroku tvorby politickej stratégie.
- Presadzovať povinné stanovisko výboru LIBE Európskeho parlamentu ku každému regulačnému návrhu o digitálnych záležitostiach s cieľom zaručiť, aby sa v jeho znení zohľadnili základné práva a slobody.
- Poskytnúť vyčlenené finančné prostriedky na zastúpenie s cieľom zabezpečiť, aby ľudia bývajúcí v EÚ mohli postaviť porušovateľov pred súd.
- Poskytnúť vyčlenené finančné prostriedky na kampane na zvyšovanie povedomia s cieľom umožniť ľuďom pochopiť, ako novo presadzované právne predpisy EÚ ovplyvňujú ich základné práva a slobody.
- Spolupracovať s existujúcimi orgánmi dohľadu v členských štátoch a občianskou spoločnosťou s cieľom zabezpečiť dodržiavanie právnych požiadaviek.

12. Digitálna verejná správa

- Podporovať výmenu osvedčených administratívnych postupov a služby vzájomnej podpory vo všetkých krajinách EÚ s cieľom zabezpečiť, aby vlády pri digitalizácii od začiatku prepracovali procesy tak, aby sa zabezpečilo efektívne plnenie ich cieľov a aby ich občania mohli ľahko pochopiť a riadiť sa nimi s jasnými časovými harmonogramami a výsledkami.
- Kdekoľvek sa to hodí prechod na bezpapierové procesy v inštitúciách EÚ aj v členských štátoch, prijatie harmonizovaných noriem IKT a ponuka služieb dostupných z viacerých digitálnych zariadení.
- Zaviesť EÚ peňaženku digitálnej totožnosti, ktorá by mala byť schopná digitálneho uloženia občianskeho preukazu EÚ, národného občianskeho preukazu a iné verejné osvedčenia zo všetkých členských štátov a zároveň zabezpečiť ovládanie používateľmi, decentralizované uchovávanie údajov a spoľahlivú ochranu údajov.
- Zriadiť cezhraničné inovačné tímy, vytvoriť ústrednú „Iniciatívu IT stáží v EÚ“ a zaviesť certifikácie EÚ sponzorovaných zručností, posilniť medzieurópsku spoluprácu a zvýšiť digitálnu zdatnosť zamestnancov verejného sektora.
- Zabezpečiť offline dostupnosť digitálnych služieb, napríklad prostredníctvom zamestnancov, ktorí občanov sprevádzajú digitálnymi procesmi.

Ako budeme presadzovať tento zákon v Európskom parlamente

Článok 2 Zmluvy o EÚ zakotvuje hodnoty úcty k ľudskej dôstojnosti, slobode, demokracii a rovnosti. Všetky európske právne predpisy by mali byť založené na týchto zásadách a podporovať ich zavádzanie do životov všetkých občanov EÚ a ľudí žijúcich v Európskej únii.

Zákon o spoločnej prosperite sa zaoberá témami zdravia, inkluzivity, vzdelávania, digitalizácie a sociálnej rovnosti. Mnohé z nich Európska únia nemôže právne regulovať, pretože legislatívne právomoci patria členským štátom. Na zavedenie pozitívnych zmien, ktoré tento zákon podporuje, Volt navrhuje zmenu zmluvy tak, aby verejné a ľudské zdravie a vzdelávanie zdieľali legislatívne právomoci a umožnili Európskej únii predstaviť spoločné normy prostredníctvom zákona. Okrem toho sú na dosiahnutie ambiciózných cieľov stanovených v tomto zákone potrebné nové európske právne predpisy, ktorými sa bude VOLT zaoberať v Európskom parlamente. Kombinovanie a aktualizovanie existujúcich antidiskriminačných smerníc na jasnejšie zariadenie sa a transparentnosť (smernica 2000/43/ES, smernica 2000/78/ES, smernica 2006/54/ES, smernica 2004/113/ES) a práca na „antidiskriminačnom zákone EÚ“, ktorý zahŕňa práva LGBTQIA+ osôb a chráni práva všetkých ľudí žijúcich v Európskej únii je nevyhnutným krokom na podporu rovnosti. Ľudia so zdravotným postihnutím potrebujú primeranú

právnú ochranu, okrem iného prostredníctvom návrhu smernice o deinštitucionalizácii, ktorá zavádza celoeurópsky plán na zaručenie nezávislého života pre tých, ktorým bola diagnostikovaná duševná porucha alebo vývojové postihnutie. Volt bude pracovať na zavedení zákona, ktorý upravuje sexuálnu prácu vo všetkých členských štátoch, dekriminalizuje pracovníkov a poskytne im primeranú ochranu. S cieľom zohľadniť zmeny, ako je digitalizácia a práca z domu, je potrebné zmeniť smernicu 2019/1152 o transparentných a predvídateľných pracovných podmienkach.

Prispôbenie sa digitalizovanému svetu sa dosiahne prácou na novom európskom akčnom pláne elektronickej verejnej správy, ktorý zahŕňa programy a opatrenia týkajúce sa prepracovania architektúry procesov vo verejnej správe, prechodu na bezpapierové procesy, prispôbenia harmonizovaných noriem IKT a služieb ľahko prístupných z viacerých elektronických zariadení. Okrem toho, aby sa zabezpečilo, že príprava zákona o interoperabilnej Európe (2022/0379 (COD)) bude mať inkluzívny prístup k zapojeniu zainteresovaných strán, sa Volt zasadzuje za to, aby konečný zákon predstavoval naše zásady, digitálne práva, otvorené údaje a softvér s otvoreným zdrojovým kódom Free Libre (FLOSS).

Náklady a výnosy návrhov obsiahnutých v zákone

Celkové náklady tohto zákona, ktoré pozostávajú z nákladov na zavedenie a ročných nákladov za päť rokov je 2 864 062 000 000 EUR. Náklady na zavedenie sú 1 295 637 500 000 EUR a ročné náklady sú 313 684 900 000 EUR.

Príkladmi nákladov na zavedenie v politickom programe Moonshot sú príprava programu a jeho právneho rámca, budovanie kapacít a odborná príprava (nových) zamestnancov, budovanie IT alebo fyzickej infraštruktúry alebo kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti.

Príkladmi ročných nákladov sú platy a zamestnanecké výhody, administratívne náklady, údržba infraštruktúry alebo náklady spojené s vykonávaním navrhovaných programov. Celkové náklady na celý program Moonshot sú uvedené oddelene od celkových príjmov.

4. Zákon o dobrých pracovných miestach a spoločnej prosperite

Príjmy v Európe v posledných desaťročiach v priemere rástli. Nie však dostatočne rýchlo a nie v prospech všetkých. Spomaľuje sa aj rast produktivity, ktorý je taktiež nerovnomerne rozložený. Výsledkom je, že v celej EÚ pretrvávajú veľké nerovnosti, a to tak na miestnej úrovni, ako aj v rámci celého bloku. Takýto dvojúrovňový trh práce znamená, že zatiaľ čo niektorí pracovníci majú bezpečné a stabilné pracovné miesta, iní majú menšie práva a pracujú na nechránených pracoviskách.

V oblastiach s veľkým potenciálom pre udržateľný rast sa zároveň prejavil vážny nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, čo brzdí ich potenciál a bráni účasti mladých ľudí a žien na trhu práce. Ženy navyše neustále čelia pretrvávajúcim rodovým rozdielom v dobre platených zamestnaniach a nesú väčšiu záťaž neplatených domácich prác.

Mnohé voľné pracovné miesta zostávajú neobsadené z dôvodu zlých pracovných podmienok, pričom ochrana a práva zamestnancov sa v členských štátoch presadzujú nerovnomerne. Tieto nerovnosti tak nielen podkopávajú blaho pracovníkov, ale aj bránia vytvoreniu súdržnej cezhraničnej sociálnej štruktúry.

Do očí bijúci nedostatok európskych mechanizmov sociálnej súdržnosti situáciu ešte zhoršuje, nakoľko zabraňuje združovaniu zdrojov a úsiliu potrebnému na riešenie spoločných výziev. V dôsledku toho chudoba naďalej pretrváva na relatívne vysokej úrovni, čo poškodzuje povesť EÚ ako bašty blahobytu a rovnosti. Tieto výzvy však nie sú neprekonateľné. Spôsobili sme si ich sami.

Vytvorením vysoko produktívneho, spravodlivého a zmysluplného pracovného prostredia pre všetkých občanov môžeme prispieť k vytvoreniu Európskej sociálnej únie, ktorá podporuje všetkých Európanov a zaručuje ich práva. Využitie technológií, ako je automatizácia, umelá inteligencia a ekologické technológie, zvýši produktivitu práce, čo povedie k vzniku nových typov pracovných miest, vyšším mzdám a skráteniu pracovného času. Zabezpečenie toho, aby občania EÚ mali potrebné zručnosti a vzdelanie, ktoré si tieto technológie vyžadujú, zaručí, že ich adaptácia do pracovných procesov bude pre pracovníkov prínosom. Práca na diaľku môže pomôcť odomknúť plný potenciál európskeho trhu práce a silné práva pracovníkov zaručia spravodlivé mzdy a pracovné podmienky pre všetkých, čím sa harmonizujú normy v rámci celého bloku.

Napokon, s cieľom ukončiť daňovú súťaž medzi členskými štátmi a uľahčiť harmonizáciu zdaňovania, navrhujeme definovať spoločný minimálny základ dane EÚ pre priame zdaňovanie.

1. Skutočne Európska sociálna únia

- Zriadením nového ministerstva financií EÚ (ako sa podrobne uvádza v aktoch Posilnenie postavenia Európy na ceste k prosperite a Reforma EÚ) ako koordinačnej inštitúcie a strojnásobením rozpočtu EÚ, ktorý zabezpečuje investície, rieši sociálnu nerovnováhu a chráni pred hospodárskymi poklesmi, môžeme vytvoriť skutočnú Európsku sociálnu úniu, a to prostredníctvom ministerstva, ktoré poskytuje:
  - Európsky základný príjem (European Basic Income – EBI) je vytvorený podľa vzoru negatívneho daňového systému, kde ľudia zarábajúci pod určitou hranicou príjmu dostávajú dávky namiesto toho, aby platili dane. Takýto systém vytvára záchrannú sieť a motivuje ľudí k práci, čím im pomáha uniknúť z pasce chudoby. Tieto dávky by boli vyplácané Ministerstvom financií EÚ z rozpočtu EÚ, pričom v každom regióne by boli upravené aspoň na 500 štandardov kúpnej sily, čo je príjem postačujúci na pokrytie základných životných nákladov. Je potrebné, aby zásady EZP (Európskeho základného príjmu) harmonizovali a vykonávali členské štáty, aby sa dosiahla skutočne európska únia. Právny základ pre EZP je už záväzný pre všetky členské štáty článkom 107 ZFEÚ (Zmluvy o fungovaní Európskej únie), čo sa týka štátnej pomoci.
  - Motivuje členské štáty, aby znížili počet odpočítateľných položiek v prospech nižších sadzieb dane z príjmu a znížili počet daní s cieľom podporiť jednoduchosť a zároveň zabezpečiť dôstojný život občanov s európskym základným príjmom.
  - V koordinácii s členskými štátmi definuje a presadzuje regionálne upravené normy minimálnej mzdy alebo vysokú úroveň odborového krytia, ktoré zabezpečia, že európsky základný príjem nebude možné zneužívať.
  - Harmonizovať daňové procesy tak, aby ľudia mali menej prekážok, ak pracujú a žijú vo viacerých európskych krajinách.
  - Zabezpečiť spoločný daňový základ EÚ pre priame vnútroštátne dane zavedením celoeurópskych minimálnych efektívnych sadzieb pre zdaňovanie darov, dedičstva a majetku v celej EÚ s využitím Európskeho centrálného registra údajov o finančnom majetku (pozri Akt o posilnení postavenia Európy na ceste k prosperite).

2. Európsky blahobyť pre všetkých

- Zosúladiť sociálne systémy v celej EÚ harmonizáciou systémov dôchodkov, pracovnej neschopnosti, poistenia v nezamestnanosti a prídavkov na deti.
- Zabezpečiť univerzálnu starostlivosť o deti, zdieľanú rodičovskú dovolenku a prevoditeľné dôchodkové práva.

3. Ochrana práv pracovníkov

- Harmonizovať európske pracovné právo vytvorením vzorovej európskej štandardnej pracovnej zmluvy.
- Presadzovať ochranu práv príležitostných pracovníkov tým, že sa od členských štátov bude vyžadovať ich ochrana buď rovnakým spôsobom ako jednotlivcov v pracovnom pomere na plný úväzok, alebo vytvorenie podobnej ochrany pokiaľ ide o zdravie, dôchodok a nezamestnanosť.
- Aktívne presadzovať práva pracovníkov podľa modrej knihy na celom kontinente, a vytvoriť európsky mechanizmus na monitorovanie zneužívania práv na pracovisku, a to tak pre občanov, ako aj pre migrantov.
- Podporovať zavádzanie opatrení v oblasti rodovej rovnosti.
- Stanoviť etické programy a zásady náboru. To môže zahŕňať zákaz zneužívajúcich praktík a náborových poplatkov, ako aj zlepšenie prístupu pracovníkov k informáciám vrátane pracovných a odborových práv, sťažností a mechanizmov nápravy.
- Zaviesť chránené právo byť odpojený od internetu mimo stanoveného pracovného času.

4. Ochrana práce na diaľku

- Požadovať od zamestnávateľov, aby akceptovali žiadosti zamestnancov pracovať na diaľku, pokiaľ nie je možné poskytnúť rozumný a férový dôvod, prečo by sa takáto práca nemala uskutočniť.
- Aktualizovať predpisy tak, aby bolo právne a fiškálne jednoduché pracovať na diaľku z ktoréhokoľvek miesta v EÚ.
- Zaviesť osobitné predpisy na ochranu práva pracovníkov na diaľku na odpojenie.

5. Vzdelávanie v 21.storočí

- Zosúladiť prístup EÚ k vzdelávaniu s podporou predmetov STEAM a predmetov „Životné kompetencie a zodpovednosť“ v zákone o spoločnej prosperite navrhujeme:
  - Vytvoriť špeciálny program zavádzajúci vzdelávanie v oblasti podnikania a finančnej gramotnosti v školách v celej EÚ.
  - Zvýšiť dôraz na rozvoj digitálnych zručností na základných a stredných školách v rámci EÚ, ako je už spomenutá napr. Mediálna gramotnosť v zákone o spoločnej prosperite, ale aj základných IT zručností, informačných zručností a výpočtového myslenia (vrátane pochopenia fungovania umelej inteligencie) obnovením záväzku a urýchlením časového harmonogramu „Akčného plánu digitálneho vzdelávania“.
- S cieľom zvýšiť európsku produktivitu prostredníctvom udržateľného spotrebného tovaru vyrobeného na miestnej úrovni a zvýšiť hodnotu technického vzdelávania navrhujeme zriadiť európske stredné školy zamerané na remeselné spracovanie, podporované financovaním EÚ a odbornými znalosťami odvetvia, ktoré budú podporovať študentov vo veku od 10 do 12 rokov smerom k obchodným zručnostiam, stážam, špecializácii a záverečným remeselným dielam s cieľom poskytnúť technicky nadaným študentom atraktívnu vzdelávaciu cestu bez akademickej stigmy.

6. Preškolenie a rekvalifikácia

- Zriadiť Európsky fond zručností s cieľom:
  - Dotovať odbornú prípravu na pracovisku pre etablovaných pracovníkov vo firmách, ktoré zavádzajú nové ekologické technológie a automatizačné technológie.
  - Poskytnúť všetkým Európanom každé tri roky jeden príspevok na pobudnutie na akreditovaných rekvalifikačných školách v duálnom systéme výučby a v odbornej príprave/učňovskej príprave na pracovisku.

7. Demokracia na pracovisku

- Demokratizovať pracovisko vyžadovaním účasti pracovníkov v predstavenstvách veľkých spoločností.
- Podporovať vytváranie odborov ochranou práva na kolektívne vyjednávanie a odstraňovaním prekážok vstupu pre nové a zodpovedné odbory a formy zastúpenia.
- Vytvoriť harmonizovaný štatút pre spoločnosti vo forme družstva, aby získali administratívnu podporu a daňové stimuly. Podporiť tento štatút v kľúčových odvetviach hospodárstva, aby sa zabezpečilo, že finančný kapitál zostane na trhu EÚ.

Ako budeme presadzovať tento zákon v Európskom parlamente

Európske hospodárstvo by nemalo existovať ako cieľ sám o sebe, ale ako záruka blahobytu a hospodárskej bezpečnosti pre všetkých občanov Európskej únie. Legislatívny rámec Európskej únie musí výraznejšie odrážať cieľ spoločnej prosperity a hospodárskej bezpečnosti vytvorením a zmenou právnych predpisov, ako sa navrhuje v tomto akte.

Akt vyjadruje právne ambície týkajúce sa európskeho základného príjmu, daňovej reformy EÚ, európskej minimálnej mzdy a kolektívneho vyjednávania a Európskej sociálnej únie. Vytvorenie európskeho základného príjmu si vyžaduje rozsiahle zmeny a doplnenia, pretože EÚ v súčasnosti nemá priamu právomoc v oblasti sociálneho zabezpečenia. Článok 153 ZFEÚ umožňuje Európskemu parlamentu prijať podporné opatrenia týkajúce sa dosiahnutia základných sociálnych práv. Nový protokol by mohol EÚ udeliť právomoc rozvíjať a financovať systém základného príjmu. Harmonizovaný daňový základ EÚ pre zdaňovanie darov a dedičstva a zdaňovanie majetku, ako aj minimálne sadzby možno dosiahnuť prijatím smerníc podobných smerniciam o DPH. Zavedenie daní EÚ si okrem iného vyžaduje zmenu a doplnenie článku 311 ZFEÚ, ktorý sa zaoberá systémom vlastných zdrojov Európskej únie. Zmena zmluvy je potrebná na umožnenie

priameho výberu dane Európskou úniou. Preto podporujeme výzvu Parlamentu na otvorenie zmlúv EÚ prostredníctvom zhromaždenia zloženého zo zástupcov národných parlamentov, hláv štátov alebo predsedov vlád členských štátov, Európskeho parlamentu a Komisie, ktorí preskúmajú návrh na zmenu zmluvy. Tu zabezpečíme, aby Európska únia získala právomoc vyberať dane a vydávať dlhy. Prípadné nepriame dane, ako napr. Digitálne alebo uhlíkové dane, by mohli byť načrtnuté v novom protokole s jednomyselným súhlasom členských štátov. Smernica (EÚ) 2022/2041 o primeranej minimálnej mzde v Európskej únii už existuje, ale je potrebné ju posilniť. Na stanovenie európskej minimálnej mzdy a umožnenie cezhraničného kolektívneho vyjednávania sa používa článok 153 ZFEÚ. Toto ustanovenie umožňuje koordinovanú činnosť v oblasti pracovných podmienok a sociálnej ochrany. Zmena a doplnenie ZFEÚ s cieľom zahrnúť novú kapitolu, ktorá sa výslovne zaoberá cieľmi a zásadami sociálnej únie, by umožnila prehĺbenie integrácie sociálnej politiky. Tým by sa vytvoril právny rámec pre spoluprácu pri súčasnom rešpektovaní autonómie členských štátov.

Náklady a výnosy návrhov obsiahnutých v zákone

Celkové náklady na tento zákon, ktoré pozostávajú z nákladov na jeho implementáciu a ročných nákladov po dobu piatich rokov, predstavujú 1 290 559 000 000 EUR. Náklady na implementáciu predstavujú 20 929 000 000 EUR a ročné náklady sú 253 926 000 000 EUR.

Príkladmi nákladov na implementáciu v politickom programe Moonshot sú príprava programu a jeho právneho rámca, budovanie kapacít a odborná príprava (nových) zamestnancov, budovanie IT alebo fyzickej infraštruktúry alebo kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti.

Príkladmi ročných nákladov sú platy a zamestnanecké bonusy, administratívne náklady, údržba infraštruktúry alebo náklady spojené s vykonávaním navrhovaných politík.

Celkové náklady na celý program Moonshot sa uvádzajú oddelene od uvedené oddelene od celkových príjmov.

5. Zákon o žiadateľoch o azyl a utečencoch

Asylum seekers and refugees in Europe endure distressing conditions due to delayed decisions, inhumane reception conditions, mass detention and exclusion at EU borders. The distribution of asylum seekers among Member States remains contentious, leaving vulnerable individuals in legal limbo.

The current system is dysfunctional, forcing asylum seekers onto unsafe irregular routes. Violations of EU law by European border agencies and limited search and rescue missions exacerbate the disorganisation. Consequently, EU Member States' obscure deals with autocratic regimes near their borders are not a viable solution and contribute to unnecessary deaths.

The urgency for change is magnified by global displacement on an unprecedented scale, driven by various factors including armed conflicts, persecution and environmental disasters. However, most refugees from Africa and Asia seek refuge in neighbouring countries, not Europe. Volt recognises that although the EU's refugee population is a small fraction of its total, it still contributes to the multicultural and diverse fabric of European societies.

To address these challenges, Europe needs an efficient, fair and humane system. The Asylum Seekers and Refugees Act offers concrete solutions to address the challenge of integrating asylum seekers and refugees. It establishes common, swift and fair asylum procedures and reception conditions to ensure humane treatment.

To ease the disproportionate burden on border Member States and ensure that people are placed in environments where they can rebuild their lives, this act introduces a fair relocation system triggered upon arrival, which distributes asylum seekers evenly within the boundaries of objective criteria, while considering personal preferences. Immediate access to social, legal, medical and psychological assistance is prioritised. Subsequently, it promotes immediate integration and empowerment of refugees and asylum-seekers, recognising their potential to contribute to society.

Furthermore, this Act emphasises protecting the human rights of vulnerable individuals by establishing safe regular pathways for refugees and monitoring violations of those rights. By the same token, legally recognizing climate refugees upholds human rights and promotes a forward-looking approach to addressing the challenges of climate-induced displacement. Meanwhile, through the establishment of additional regular channels for labour migration, as discussed in the labour migration act, the influx of asylum seekers to Europe is reduced.

This Act improves conditions for asylum seekers in the EU and addresses concerns outside EU borders, focusing on root causes and reception improvements in the region.

1. Právo uchádzať sa o azyl

- Podporovať decentralizované azylové konania v konečných miestach určenia, kde je počas azylového procesu možné integračné úsilie. Nedelegovať žiadosti o azyl externe do vzdialených lokalít alebo dokonca do tretích krajín.
- Podporovať záväzok EÚ v oblasti ľudských práv a jej medzinárodné záväzky ako aj zabezpečiť integritu procesu žiadania o azyl v rámci EÚ.
- Poskytovať útočisko a ochranu podľa Ženevského dohovoru a odmietat vonkajšie dohody, ktoré by mohli ohroziť blaho utečencov alebo porušiť ich ľudské práva. Ďalej investovať do medzinárodných nástrojov, ako je Globálne fórum pre utečencov, s cieľom konštruktívne spolupracovať s tretími krajinami, UNHCR, akademickou obcou a inými dobrovoľníckymi organizáciami pre utečencov.

2. Bezpečné a pravidelné cesty pre utečencov

- Vytvoriť regulárne cesty do EÚ a ukončiť masívne straty na životoch v Stredozemnom mori a Atlantiku, zjednodušenie vízových procesov, poskytovaním humanitárnych víz a presídľovaním.
- Využiť mechanizmy uznávania prima facie a dočasnej ochrany.
- Vytvoriť humanitárne koridory na zabezpečenie bezpečného a pravidelného prechodu pre zraniteľné osoby, ktoré sa často uchylujú k nebezpečným a neregulárnym trasám.
- Podporiť spoluprácu medzi vládami, medzinárodnými organizáciami a mimovládnyimi organizáciami s cieľom identifikovať zraniteľné osoby a ponúknuť im prijatie, a to buď počas kríz alebo ako dlhodobé riešenie problémov s vysídľovaním.

3. Ľudské, rýchle a spravodlivé azylové konanie

- Po príchode žiadateľov o azyl registrovať v otvorených registračných centrách na hraniciach EÚ a rýchlo ich informovať o postupe v procese účinného spracovania počiatočnej dokumentácie, vrátane bezpečnostných previerok a lekárskeho prehliadok.
- Poskytnúť zjednodušené postupy na predchádzanie zbytočným oneskoreniam a na ochranu osôb v zraniteľných situáciách vrátane maloletých osôb (bez sprievodu), tehotných žien a osôb so zdravotným postihnutím, ktoré by mali byť identifikované počas celého azylového konania, najmä pri príchode, a mali by dostať primeranú podporu. Poručníci alebo špeciálne vyškolení asistenti musia byť k dispozícii pre maloleté osoby bez sprievodu žiadajúce o azyl hneď po ich identifikácii.
- Vybudovať systém, vďaka ktorému deti nikdy nebudú zadržované.
- Zabezpečiť jednotnú databázu prístupnú vnútroštátnym orgánom aj agentúram EÚ.
- Zabezpečiť systém, prostredníctvom ktorého sa všetci žiadatelia o azyl čo najrýchlejšie presunú do svojho konečného členského štátu.

4. Spravodlivý systém presídľovania

- Zaviazat sa k spoločnému európskemu azylovému systému, v ktorom sú zodpovednosti rozdelené v duchu solidarity medzi členskými štátmi a podporované vo všetkých aspektoch Európskou azylovou agentúrou (EUAA). Pracovať na európskom azylovom štatúte, ktorý udeľuje Európska agentúra pre azyl v celej únii.
- Zrušiť zásadu krajiny prvého vstupu a zabezpečiť, aby boli žiadatelia o azyl rozdelení medzi členské štáty podľa povinného prerozdelenia kľúča.
- Použiť dôležité ukazovatele, ako je HDP a hustota obyvateľstva, na určenie kvóty žiadateľov o azyl pre každý členský štát. Zvážiť zmysluplné prepojenia, ktoré môže mať žiadateľ o azyl, ako sú rodinné a komunitné väzby, jazykové znalosti a kvalifikácia. Zvážiť dobrovoľnú solidárnu kapacitu regiónov, miest a obcí pri presídľovacích snahách. Zabezpečiť, aby mestá a obce mohli plánovať dlhodobjšie svoje bytové a integračné kapacity podľa prerozdelenia kľúča.
- Presadzovať dodržiavanie predpisov prostredníctvom prísneho systému sankcií voči členským štátom, ktoré nedodržiavajú predpisy.

5. Nezadržiavanie žiadateľov o azyl

- Členské štáty nezaistia žiadnu osobu výlučne preto, že je žiadateľom.
- Dôvody a podmienky zaistenia a záruky, ktoré majú zadržaní žiadatelia k dispozícii, musia byť v súlade so smernicou o podmienkach prijímania.
- Zabezpečiť, že deti nebudú nikdy zadržované.
- Vypracovať a uplatňovať alternatívy k zaisteniu žiadateľov o azyl vo všetkých členských štátoch.
- Zabezpečiť, aby zaistenie žiadateľov o azyl bolo vždy poslednou možnosťou po vyčerpaní všetkých alternatív.
- Zabezpečiť, aby boli pravidlá zaistenia v rámci azylového konania alebo konania o návrate medzi členskými štátmi harmonizované.
- Zabezpečiť, aby žiadatelia s osobitnými potrebami pri prijímaní mali prístup k plným podmienkam prijímania vrátane rehabilitácie (kvalifikácia pre takéto výnimky by mala vyžadovať minimálne kritériá a mala by sa opierať o úvodné posúdenie ich príbehov psychológom).

6. Spravodlivý systém presídľovania

- Vytvoriť spoločný európsky azylový systém s jednotným azylovým konaním, ktorý rešpektuje dôstojnosť a práva žiadateľov o azyl a zároveň podporuje sociálnu integráciu a spoluprácu.
- Urýchliť všetky azylové konania na maximálne trvanie v dĺžke 3 mesiacov od vstupu do krajiny po vydanie prvého rozhodnutia, pri zaručení sociálnej, právnej a psychologickéj podpory a dôstojných podmienok počas celého konania. Využívať písomné prima facie postupy u kladných rozhodnutí pri preťažení administratívnych orgánov.
- Zabezpečiť, aby EÚAA zostala na čele štandardizovaného azylového procesu; umožniť EÚAA intenzívne spolupracovať s členskými štátmi na modernizácii ich azylových systémov, aby boli schopné čeliť tejto výzve, a nezávisle zasahovať s cieľom zabezpečiť, aby sa aj veľké počty príchodov riešili riadnym spôsobom, najmä pokiaľ ide o príchody po mori.
- Harmonizovať normy pre jednotné postupy a podmienky prijímania vrátane toho, aby rozhodnutie o udelení azylu bolo rovnaké pre každý členský štát.
- Chrániť pred hrozbami a násilím vyplývajúcimi z pohlavia žiadateľa vrátane rodovej identity a sexuálnej orientácie, systematickým uplatňovaním pojmu „konkrétne sociálna skupina“ podľa Ženevského dohovoru.
- Umožniť žiadateľom o azyl zotaviť sa zo svojej cesty pred ich azylovými pohovormi, aby sa predišlo ich nedostatočnej príprave alebo obmedzeným možnostiam vyhľadať právneho poradcu, čím sa zníži riziko negatívnych rozhodnutí v dôsledku ťažkostí pri prezentovaní svojho prípadu.
- Na účinnú identifikáciu aktualizovať databázu Eurodac o zdravotné informácie.
- Vytvoriť transparentný systém monitorovania dodržiavania azylových pravidiel EÚ členskými štátmi.

7. Integrácia a posilnenie postavenia utečencov a žiadateľov o azyl

- Zabezpečiť, aby mali utečenci prinajmenšom rovnaké práva a cesty k občianstvu ako ostatní štátni príslušníci tretích krajín v členských štátoch.
- Keďže celá integrácia prebieha miestne, vytvoriť miestny integračný fond na riešenie rastúcich potrieb miest a obcí a pridať integráciu ako európsku kompetenciu.
- Podporovať komunitné decentralizované sociálne bývanie a inú infraštruktúru pre najzraniteľnejšie skupiny vrátane miestnych obyvateľov a žiadateľov o azyl a budovať inkluzívne miestne centrá, ponúkať zdravotnícke služby, vzdelávanie, kultúrnu výmenu, dobrovoľnícke činnosti, jazykovú prípravu a zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu, ktoré budú v prospech ako miestneho obyvateľstva, tak žiadateľov o azyl a migrantov v núdzi.
- Umožniť žiadateľom o azyl od prvého dňa pracovať. Zabezpečiť udeľovanie pracovných povolení vždy na dostatočný časový rámec, ktorý umožní zmysluplný pracovný pomer.
- Čo najskôr po príchode zjednotiť žiadateľov o azyl s ich rodinami. Udeliť utečencom a osobám s doplnkovou ochranou rovnaký nárok na zlúčenie so svojimi rodinami ako umožňuje Smernica o zlúčení rodiny (2003/86/ES).
- Zabezpečiť lepšie zastúpenie hlasov migrantov v politickej sfére a aktívnu spoluprácu s komunitami migrantov na miestnej, vnútroštátnej a európskej úrovni.

8. Ukončenie stavu bez štátnej príslušnosti

- Harmonizovať administratívne postupy uznávania osôb bez štátnej príslušnosti, ktoré zabezpečia prístup k štátnej príslušnosti pre osoby bez štátnej príslušnosti, poskytnú prístup k základným službám, podporia maloletých bez sprievodu a umožnia výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi EÚ.
- Obhajovať práva jednotlivcov bez štátnej príslušnosti a prispievať k ich integrácii a pohode v Európskej únii.

9. Napravenie Agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž

- Posilniť pátracie a záchranné misie EÚ a zabezpečiť operácie SAR a humanitárne snahy, ktoré zmierňujú alebo eliminujú riziká neregulárnych ciest (napr. Záchrana na mori alebo evakuácia). Chrániť zákonnosť humanitárneho úsilia a zabezpečiť oficiálnu spoluprácu s orgánmi EÚ a vnútroštátnymi orgánmi.
- Uprednostňovať transparentnosť prostredníctvom pravidelného zverejňovania správ a podeliť sa o správy s poslancami Európskeho parlamentu a národnými parlamentmi. Zabezpečiť, aby boli úradníci agentúry Frontex pre základné práva súčasťou akejkoľvek operácie a aby sa všetky prípady odmietnutia vnútroštátnej hraničnej kontroly riešili pred vnútroštátnym súdom. Posilniť spoluprácu EUAA s agentúrou Frontex s cieľom posilniť ochranu žiadateľov o azyl.
- Posilniť mechanizmus monitorovania základných práv ako súčasť operačných plánov, systematicky vyšetrovať obvinenia z porušovania ľudských práv a prijať politiku nulovej tolerance voči zamestnancom zapojeným do porušovania základných práv alebo marenia ich vyšetrovania.

10. Boj proti obchodovaniu s ľuďmi

- Pristupovať ku komplexnému problému obchodovania s ľuďmi prepojenému s trestnými činmi ako je pašovanie migrantov a kybernetická kriminalita so zameraním na obeť. To znamená komplexnú stratégiu, uprednostňujúcu posudzovanie individuálnych potrieb pred záujmami orgánov činných v trestnom konaní, ktorá by sa mala rozšíriť na európsku, vnútroštátnu a miestnu úroveň s cieľom poskytovať pomoc a ochranu obetiam obchodovania s ľuďmi.
- Riešiť výzvy, ktoré predstavuje rastúca digitalizácia obchodovania s ľuďmi, a posilniť trestnoprávnu odozvu na trestné činy uľahčené technológiami.
- Uľahčiť sledovanie, zmrazenie, správu a zabavenie príjmov z obchodovania s ľuďmi.
- Začleniť feministické perspektívy a pohľad osôb so zdravotným postihnutím so zameraním na stratégie prevencie.
- Podporovať medzinárodnú spoluprácu.

11. Medzinárodná rozvojová spolupráca

- Podporovaním rozvojovej spolupráce v strednodobom horizonte zabezpečiť, aby nikto nebol nútený opustiť bezpečnosť svojho domova:
  - Pokračovať v kombinovaní krátkodobej humanitárnej pomoci s dlhodobými rozvojovými stratégiami.
  - Posilniť hospodárske príležitosti v zraniteľných krajinách prostredníctvom podporných balíkov a priamych investícií, posilnenie partnerstiev s africkými krajinami v rámci stratégie s Afrikou.
  - Odpojiť spoluprácu s tretími krajinami od programov kontroly migrácie.
  - Propagovať vzdelávacie programy o prisťahovaleckej realite, podporované EÚ prostredníctvom združení prisťahovalcov v týchto krajinách.
  - Zabezpečiť, aby boli ľudské práva chránené v každom pakte o prisťahovalectve s tretími krajinami podľa meradla ochrany ľudských práv.
- Zlepšiť regionálne prijatie aj prostredníctvom Globálneho fóra pre utečencov.
  - Vybudovať medzinárodné podporné štruktúry pre interne vysídlené osoby (IVO), ktorí sú vysídlení v rámci svojej krajiny.
  - Ponúknuť medzinárodnú pomoc hostiteľským krajinám a prideliť zdroje na bezpečné humanitárne centrá v oblastiach náchylných na krízu, ktoré poskytnú prístrešie, vzdelávanie a zefektívnenie procesov presídľovania.

12. Zlepšenie návratnosti

- Umiestnenie ľudských práv do centra readmisných dohôd Únie a postaviť sa proti dohodám s autoritárskymi režimami. Uprednostniť partnerstvá s tretími krajinami na koordinované návraty v rámci rešpektujúceho a vzájomne prospešného readmisného procesu v kombinácii s politikami legálnej migrácie.
- Zabezpečiť, aby krajiny EÚ dodržiavali základné práva a procesné záruky počas uplatňovania návratov a podporovali dobrovoľné návraty.
- Vo všetkých členských štátoch harmonizovať prístup týkajúci sa koncepcií bezpečných tretích krajín.
- Zabezpečiť, aby členské štáty prísne dodržiavali zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia osoby do krajiny, v ktorej jej hrozí ublíženie. Postaviť sa proti repatriácii vysťahovalcov do krajín, ktoré sa nepovažujú za bezpečné.
- Vytvoriť prístup k právnomu poradenstvu a podpore so zakomponovanými reintegračnými programami v krajine pôvodu prispôbenými potrebám navrátilcov.
- Pri podpore úspešnej reintegrácie v krajinách pôvodu rešpektovať individuálne okolnosti a ľudskú dôstojnosť.

13. Právna ochrana klimatických utečencov

- Prispôbiť súčasný rámec EÚ s cieľom uznať právne záväznú definíciu klimatických utečencov, zabezpečiť, aby bol tento pojem prijatý podľa medzinárodného práva, a rozšíriť humanitárne víza na klimatických utečencov.

Ako budeme presadzovať tento zákon v Európskom parlamente

Právo na azyl, zakotvené v článku 18 Charty EÚ, je základným právom, ktoré chce Volt chrániť a posilňovať v následnej legislatíve. To zahŕňa novelizáciu Nového paktu o migrácii a azyle, ktorý bol navrhnutý v septembri 2020. Súčasťou Paktu je niekoľko legislatívnych návrhov, okrem iného kvalifikačné nariadenie 2016/0223 (COD), nariadenie o azylovom konaní 2016/0224 (COD), smernica o podmienkach prijímania 2016/0222 (COD), ako aj nariadenie o riadení azylu a migrácie 2020/0279(COD) (AMMR), na ktorom sa Rada nedávno dohodla.

Cieľom Voltu je, aby Únia pri príležitosti nadchádzajúcej zmeny zmluvy získala právomoci prijímať právne predpisy o harmonizovaných integračných programoch. Na základe časti volebného programu Moonshot, ktorá sa vzťahuje na tento zákon, sa navrhujú ďalšie novelizácie právnych predpisov EÚ. Okrem toho takzvaný mechanizmus solidarity ako ho stanovuje AMMR, ktorá v súčasnosti zabezpečuje povinné premiestnenia, je potrebné zmeniť, aby sa zabezpečilo spravodlivé a efektívne premiestnenie tým, že sa zohľadnia osobné väzby utečencov a kľúčové ukazovatele členských štátov, ako je napríklad HDP. Okrem toho Volt vyžaduje, aby sa v navrhovanom nariadení o azylovom

konaní 2016/0224 (COD) ďalej harmonizovali azylové konania a aby sa zohľadnili ľudské a zjednodušené postupy na hraniciach. Navrhované kvalifikačné nariadenie 2016/0223 (COD) a smernica o podmienkach prijímania 2016/0222 (COD) musia harmonizovať normy vo všetkých členských štátoch vrátane zabezpečenia jednotného prístupu k udeľovaniu azylu a dostatočné podmienky prijímania. Navyše by sa v Pakte malo zdôrazniť, že zadržiavanie žiadateľov o azyl môže byť len opatrením poslednej možnosti a zabezpečiť nezadržiavanie neplnoletých. Okrem toho chce Volt podporiť novelu smernice 2011/36/EÚ o boji proti obchodovaniu s ľuďmi a vyzýva všetky členské štáty, aby zlepšili včasnú identifikáciu a odovzdanie obetí podporným službám, najmä v súvislosti s azylovým konaním. Udeliť utečencom a osobám s doplnkovou ochranou rovnaký nárok na zlúčenie so svojimi rodinami ako umožňuje Smernica 2003/86/ES o zlúčení rodiny. S cieľom uznať postavenie klimatických utečencov sa bude Volt zasadzovať za medzinárodné zmluvy a zmluvy EÚ, ako aj sekundárne právne predpisy, ako je kvalifikačná smernica, aby uznali toto postavenie.

Náklady a výnosy návrhov obsiahnutých v zákone

Celkové náklady tohto zákona, ktoré pozostávajú z nákladov na jeho zavedenie a ročných nákladov na päť rokov, sú 66 314 000 000 EUR. Náklady na implementáciu sú 3 539 000 000 EUR a ročné náklady sú 12 555 000 000 EUR.

Príkladmi nákladov na zavedenie v politickom programe Moonshot sú príprava programu a jeho právneho rámca, budovanie kapacít a odborná príprava (nových) zamestnancov, budovanie IT alebo fyzickej infraštruktúry alebo kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti.

Príkladmi ročných nákladov sú platy a zamestnanecké výhody, administratívne náklady, údržba infraštruktúry alebo náklady spojené s vykonávaním navrhovaných programov.

Celkové náklady na celý program Moonshot sú uvedené oddelene od celkových príjmov.

6. Zákon o pracovnej migrácii

Demografická výzva Európy, ktorú predstavuje starnutie obyvateľstva a nedostatok zručností, je príležitosťou na inováciu a prispôsobivosť, ktorými by sa mohla zvýšiť jej dlhodobá konkurencieschopnosť a hospodárska odolnosť. Preto je potrebné prilákať a udržať si medzinárodné talenty a zároveň zabezpečiť rovnaké práva pre pracovníkov z krajín mimo EÚ. Je to nevyhnutné na zabránenie pracovnému vykorisťovaniu a vytvorenie atraktívneho prostredia pre štátnych príslušníkov tretích krajín na všetkých mzdových úrovniach.

Pracovníci v sektore s nízkymi a stredne vysokými mzdami často čelia neistým podmienkam a riskujú pracovné vykorisťovanie z dôvodu ich postavenia ako neobčanov EÚ, pretože ich zamestnanie je viazané na konkrétnych zamestnávateľov. Naproti tomu migrácia za prácou, ktorá je hodnotená vysokými mzdami, čelí byrokratickým prekážkam, ktoré obmedzujú mobilitu týchto pracovníkov v rámci EÚ a vedú mnohých kvalifikovaných pracovníkov k emigrácii do priaznivejších destinácií, ako sú Kanada, USA a Austrália.

Roztrieštenosť trhov práce v členských štátoch kladie prekážku konkurencieschopnosti. Spoločný európsky zákonník o migrácii by posilnil životaschopnosť a rast účinným riadením migrácie, vyplnením medzier v zručnostiach, podporou inovácií a udržaním kritických priemyselných odvetví. Uľahčenie mobility štátnych príslušníkov tretích krajín by im umožnilo riešiť problém na trhu práce nielen v jednej krajine, ale v celej EÚ, z čoho by mali prospech ekonomiky aj spoločenstvá.

Cieľom Voltu je vytvorenie efektívneho systému, ktorý rešpektuje práva pracovníkov – migrantov, zvyšuje ich príťažlivosť na trhu práce EÚ, zvyšuje konkurencieschopnosť a podporuje prosperitu a sociálnu súdržnosť Európskej únie.

Na tento účel sa zasadzujeme za jednotný právny rámec EÚ vrátane oddelenia povolení na pobyt od zamestnávateľov, zabezpečenia práv na zlúčenie rodiny a zabezpečenia prístupu k sociálnym dávкам. Tieto zmeny posilňujú postavenie migrantov a vytvárajú spravodlivý a rovný trh práce.

Uprednostňujeme tiež vytvorenie bezpečných a riadnych trás pre pracovníkov – migrantov s cieľom riešiť nedostatok pracovných síl a chýbajúce zručnosti, čím sa pracovný trh EÚ stane dynamickejším a reakcieschopnejším.

Vedomí si výhod mobility v rámci a naprieč EÚ, zefektívňujeme procesy, ktoré dávajú vznik účinnejším trhom práce a zlepšujú integráciu migrantov a podporujú sociálnu súdržnosť. Tento prístup zvyšuje celkovú atraktívnosť EÚ, čím sa stáva príťažlivejšou pre kvalifikovaných pracovníkov a zároveň je prínosom pre rozvoj a blahobyť všetkých členských štátov.

1. Migrácia nízko a strednopríjmovej pracovnej sily

- Vytvoriť európsky zákonník o migrácii s novými právnymi možnosťami pre všetky úrovne miezd a zručností s cieľom riešiť nedostatok pracovných síl v staršiej spoločnosti.
- Prilákať medzinárodné talenty s programom „Presadte sa v Európe“, ktorý prepája voľné pracovné miesta európskych zamestnávateľov s medzinárodným talentom pre všetky mzdové a kvalifikačné úrovne a zo všetkých krajín pôvodu.
- Vytvoriť platformu EÚ, na ktorej by sa zhromažďovali údaje o talentoch pracovníkov – migrantov a tie sa priradzovali k chýbajúcim zručnostiam a nesúlodom medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami na trhu práce EÚ a ktorá by uľahčila uznanie zahraničných kvalifikácií a zručností na úrovni EÚ.
- Zabezpečiť, aby sa uľahčilo uznanie kvalifikácií a zručností z krajín mimo EÚ v prospech vzájomného uznávania na úrovni EÚ, čo otvorí nové príležitosti pre študentov, výskumných pracovníkov a iných odborníkov.
- Urýchliť procesy udeľovania víz tak, aby trvali maximálne 3 mesiace.
- Vytvoriť riadne a bezpečné spôsoby riešenia súčasného neuspokojeného dopytu v sektoroch s nízkymi a strednými mzdami. To zahŕňa nové kanály ako sú víza pre uchádzačov o zamestnanie a víza pre odbornú prípravu, víza na účely nájdenia si zamestnania a programy mobility mladých ľudí, ktoré sú prístupné všetkým pracovníkom – migrantom.
- Udeľiť držiteľom víz slobodu pohybu v rámci EÚ s cieľom zjednotiť európsky trh práce pre štátnych príslušníkov tretích krajín. Harmonizovať mobilitu v rámci EÚ naprieč rôznymi smernicami.
- Povolit žiadosti migrantov o povolenie na pobyt v rámci EÚ pre všetkých migrantov bez ohľadu na to, aký je stav ich povolenia na pobyt alebo či ho majú.
- Udeľiť a posilniť práva na zlúčenie rodiny pre všetkých pracovníkov – migrantov zlepšením vykonávania smernice o zlúčení rodiny.
- Posilniť prístup k sociálnym právam vrátane práva na zdravotnú starostlivosť, sociálne zabezpečenie, bývanie, spravodlivosť a uplatňovanie rodovej rovnosti.
- Pridať angličtinu ako úradný jazyk. Pracovníci – migranti, či už z oblastí mimo EÚ alebo v jej vnútri, by mali mať pri riešení administratívnej byrokracie prístup k jazykovým službám, aby sa miestny jazyk nestal prekážkou. To by sa dalo optimalizovať prostredníctvom

centralizovaných digitálnych platforiem. Zlepší sa tým napríklad prístup k sociálnemu zabezpečeniu alebo právam v nezamestnanosti.

- Chrániť migrujúcich pracovníkov pred pracovným vykorisťovaním tým, že sa povolenia na pobyt nebudú viazať na jednotlivých zamestnávateľov a ich konkrétne pracovné miesta a predĺžiť dĺžku pobytu na ochranu najmä tých, ktorí pracujú v rámci sezónnej a dočasnej práce, pretože strata zamestnania by už automaticky nevedla k strate povolenia na pobyt.
- Prijatť usmernenia Komisie s cieľom motivovať obeť pracovného vykorisťovania, aby nahlásili svoje skúsenosti monitorovaciemu orgánu bez toho, aby čelili riziku vyhodenia.
- Klásť osobitný dôraz na zriadenie „ochranného múru“ medzi pracovnou spravodlivosťou a orgánmi činnými v oblasti prisťahovalectva, ktorý by umožnil pracovníkom – migrantom bezpečne podať sťažnosť proti zneužívajúcim zamestnávateľom bez strachu zo straty pobytu alebo – v prípade nelegálnych migrantov – zadržania a deportácie. Dôležitú úlohu pri koordinácii môže zohrávať Európsky úrad práce.
- Uplatňovať prísne a vysoké sankcie EÚ voči členským štátom, v ktorých sa opakujú situácie pracovného vykorisťovania pracovníkov – migrantov.

2. Migrácia vysokopríjmovej pracovnej sily

- Prijať otvorený a dynamický prístup k prisťahovalectvu, najmä pre vysokokvalifikovaných pracovníkov z krajín mimo EÚ a bojovať tak proti bezprecedentným výzvam 21. storočia, od geopolitického napätia a hospodárskej súťaže až po klimatickú krízu a rastúce nerovnosti.
- Vytvoriť nový rámec na prilákanie talentov, ktoré prispievajú k inováciám, rastu a konkurencieschopnosti a zabezpečiť spravodlivé a transparentné podmienky pre všetkých pracovníkov bez ohľadu na ich pôvod.
- Rozvíjať sociálnu súdržnosť a integráciu podporovaním kultúrnej rozmanitosti, vzájomného rešpektu a občianskej angažovanosti.
- Zaviesť systém modrých EÚ kariet na zjednodušenie a harmonizáciu kritérií a postupov prijímania vysokokvalifikovaných pracovníkov:
  - Žiadosť: nebyrokratický, zrýchlený, zjednodušený online proces podávania žiadostí na jednom mieste v celej EÚ (maximálna doba spracovania 14 dní).
  - Obnovenie: zjednodušený online proces obnovenia s dlhšou dobou platnosti.
  - Mobilita: flexibilný jednotný celoeurópsky program mobility pre vysokokvalifikovaných migrantov, ktorí sa chcú presťahovať za prácou do inej krajiny EÚ, na udržanie vysokokvalifikovaných pracovníkov v EÚ.
- Získanie občianstva: bezplatný, jednoduchý a rýchly proces naturalizácie pre prisťahovalcov za prácou, ktorí strávili 3 roky v EÚ a prispeli k hospodárstvu EÚ (maximálna doba spracovania 2 mesiace).
- Spustiť EÚ platformu na zhromažďovanie talentov s cieľom prepojiť vysokokvalifikovaných pracovníkov so zamestnávateľmi v celej EÚ prostredníctvom online platformy, ktorá umožňuje pracovníkom zaregistrovať svoj profil, zručnosti, kvalifikácie a preferencie a umožňuje zamestnávateľom prístup k tejto databáze a ponúkať pracovné miesta vhodným uchádzačom.
- Spustiť EÚ systém uznávania zručností s cieľom uľahčiť nebyrokratické uznávanie zahraničných kvalifikácií a kompetencií v celej EÚ a poskytnúť spoločné normy, usmernenia a nástroje na hodnotenie a overovanie zručností získaných mimo EÚ.
- Spustiť integračnú stratégiu EÚ na podporu sociálneho začlenenia vysokokvalifikovaných pracovníkov a ich rodín prostredníctvom jazykových kurzov, programov kultúrnej orientácie, mentorských programov a občianskych iniciatív a povzbudiť k väčšiemu dialógu a spolupráci medzi prisťahovalcami a hostiteľskými komunitami.

3. Nezdokumentované prisťahovalectvo

- Zabezpečiť, aby EÚ poskytovala kľúčové služby, ochranu a podporu tým, ktorým chýba právne postavenie, s cieľom znížiť vykorisťovanie a podporiť sociálnu súdržnosť uľahčením spravodlivého zaobchádzania a príležitostí na integráciu.
- Zaviesť usporiadaný, na podmienkach založený administratívny systém, ktorý umožní zmenu štatútu z neregulárneho na legálneho ekonomického migranta bez ovplyvňovania rozhodnutia o azyle.

Ako budeme presadzovať tento zákon v Európskom parlamente

Podľa článku 79 ZFEÚ môže EÚ prijať opatrenia týkajúce sa podmienok vstupu a pobytu, ako aj vymedzenia práv štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnenne zdržiavajú v EÚ. Okrem toho článok 21 Charty základných práv Európskej únie stanovuje právo byť diskriminovaný.

Volt požaduje, aby nový Pakt o migrácii a azyle do väčšej miery presadzoval posilnenie bezpečnej a legálnej migrácie, rovnakých práv pre pracovníkov z krajín mimo EÚ a prístupov k legalizácii migrantov bez dokladov. Volt chce na posilnenie existujúcich právnych predpisov v oblasti integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín a práv migrantov a ich rodín ako aj na umožnenie legálnych spôsobov ako sa dostať do EÚ zaviesť Európsky zákonník pre migráciu. Tento bude, okrem iného, zahŕňať platformu talentov na lepšie priradenie pracovnej sily a zosúladenie požiadaviek na ňu

medzi členskými štátmi EÚ na všetkých mzdových úrovniach a týkajúci sa všetkých zručností s cieľom riešiť nedostatok pracovných síl v starnúcej spoločnosti. Volt chce udeliť a posilniť práva na zlúčenie rodiny pre všetkých pracovníkov – migrantov zlepšením vykonávania smernice 2003/86/ES o zlúčení rodiny. Okrem toho modernizovaná smernica 2022/0131 (COD) o jednom povolení posilní právo pracovať a zostať v EÚ, ako aj právo na rovnaké zaobchádzanie, najmä pre nízko- a strednepríjmových pracovníkov. Volt podporuje novelu smernice 2003/109/ES o dlhodobom pobyte s cieľom umožniť štátnym príslušníkom tretích krajín požiadať o občianstvo po 3 rokoch legálneho pobytu v Únii vo všetkých členských štátoch. Okrem toho, chce Volt rozšíriť nové práva podľa revidovanej smernice o Modrej karte vyňatím viacerých profesií z požiadavky na vysokoškolské vzdelanie.

Náklady a výnosy návrhov obsiahnutých v zákone

Celkové náklady tohto zákona, ktoré pozostávajú z nákladov na jeho zavedenie a ročných nákladov na päť rokov, sú 4 753 000 000 EUR. Náklady na zavedenie sú 645 500 000 EUR a ročné náklady sú 821 500 000 EUR.

Príkladmi nákladov na zavedenie v politickom programe Moonshot sú príprava programu a jeho právneho rámca, budovanie kapacít a odborná príprava (nových) zamestnancov, budovanie IT alebo fyzickej infraštruktúry alebo kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti.

Príkladmi ročných nákladov sú platy a zamestnanecké výhody, administratívne náklady, údržba infraštruktúry alebo náklady spojené s vykonávaním navrhovaných programov.

Celkové náklady na celý program Moonshot sú uvedené oddelene od celkových príjmov.

7. Zákon o reforme EÚ

Plne integrovaná Európska únia naďalej ostáva v štádiu rozpracovania. „Stále užšia Únia medzi národmi Európy“ sa nedá dosiahnuť, ak nepodnikneme ambiciózne kroky smerom k federálnej EÚ.

Táto únia je dnes rovnako dôležitá, ako bola, keď vznikla po druhej svetovej vojne, a čoraz viac sa stáva geopolitickou nevyhnutnosťou. Problémy, akými sú zmena klímy, migrácia, globálna hospodárska súťaž a nerešpektovanie medzinárodného poriadku založeného na pravidlách, nemôžu riešiť jednotliví malí hráči a vyžadujú si jednotné opatrenia. Aj v rámci EÚ súčasná štruktúra umožňuje ktorémukol'vek členskému štátu zablokovať kľúčové právne predpisy, sankčné balíky alebo obchodné dohody, ktoré môžu mať zásadný význam pre milióny európskych občanov. Aby EÚ priniesla hmatateľné výhody a lepšie slúžila svojim občanom, musí prejsť transformáciou.

Cieľom „Zákona o reforme EÚ“ je posilniť schopnosť kolektívnej akcie EÚ a zabezpečiť, aby členské štáty účinne spolupracovali na riešení spoločných výziev. Ústredným prvkom je posilnenie demokratickej legitimacy EÚ. Súčasný inštitucionálny rámec uprednostňuje záujmy členských štátov pred záujmami občanov, vytvára rozhodovacie procesy, ktoré sú neefektívne a silne ovplyvnené národnými záujmami, čím obmedzuje schopnosť EÚ konať rýchlo a ambiciózne v záujme ľudí.

S rozšírením EÚ na obzore si staré spôsoby rozhodovania vyžadujú aj reformu, aby odrážali nespočetné množstvo vzájomne prepojených výziev, ktorým čelíme. Ďalšie hlasy v Rade po rozšírení zintenzívnia diskusiu a budú predstavovať riziko pravidelného zablokovania. Európsky parlament, jediná priamo volená inštitúcia EÚ, zároveň stále nie je schopný navrhovať právne predpisy a musí počkať, kým začnú konať iné inštitúcie.

Vytvorenie Európskej ústavy a zvolenej vlády EÚ zvýši transparentnosť a postaví občanov a demokratickú legitimitu do centra európskej demokracie. Preklenutie priepasti medzi občanmi a inštitúciami posilní dôveru v Úniu, vytvorí skutočnú európsku zastupiteľskú demokraciu a zabráni škodlivému rozčarovaniu z politického systému a poskytne EÚ schopnosť účinne reagovať na výzvy doma aj v zahraničí. Vytvorenie skutočnej fiškálnej a menovej únie umožní vytvorenie súdržného, jednotného a transparentného systému, ktorý posilní schopnosť EÚ účinne reagovať na hospodárske šoky.

1. Federálna Európa

- V novom legislatívnom období iniciovať európsky konvent o reforme európskych zmlúv:
  - Prostredníctvom občianskych diskusií sa zapojiť do vymedzenia a formovania hodnôt, kompetencií, financií a inštitucionálneho nastavenie federálnej Európy, ktoré vychádza z návrhu Európskeho parlamentu na reformu EÚ.
- Vybudovať cestu k vyhláseniu európskej federácie a legitímnemu základu Ústavného zhromaždenia na vypracovanie Európskej ústavy, ktorá vytvorí federálnu Európu založenú na demokratickej legitímnosti a zodpovednosti.

2. Európska vláda

- Reformovať Európsku komisiu na európsku vládu:
  - Zvoliť predsedu vlády EÚ z poslancov Európskeho parlamentu namiesto predsedu Európskej komisie.
  - Udeliť predsedovi vlády právomoc viesť kabinet ministrov, ktorého veľkosť nie je určená počtom členských štátov, ale potrebami vlády EÚ a jej občanov. Z každého členského štátu by mal byť maximálne jeden minister.
- Umožniť predsedovi vlády navrhnúť ministrov, ktorých potvrdí Európsky parlament. Každý minister bude viesť ministerstvo, ktoré nahradí súčasný systém generálnych riaditeľstiev v Európskej komisii.
- Kedykoľvek umožniť odvolanie ktoréhokolvek ministra alebo európskej vlády ako celku z funkcie hlasovaním o nedôvere zo strany európskeho parlamentu, čím by sa vláda a jej členovia zodpovedali európskym občanom.
- Zabezpečiť, aby sa táto výkonná zložka zodpovedala voličom v závislosti od dôvery Európskeho parlamentu a Európskeho senátu.

3. Legislatívna iniciatíva za Európsky parlament

- Úloha Európskeho parlamentu sa musí zmeniť z jednoduchého spolurozhodovania na iniciovanie nových právnych predpisov – právomoc, ktorá by bola zdieľaná so Senátom, občanmi EÚ prostredníctvom európskej iniciatívy občanov (EIO) a európskou vládou.
- Nové zákony môže navrhnúť politická skupina alebo ekvivalentný minimálny počet jednotlivých poslancov EP, ktorý by bol potrebný na vytvorenie politickej skupiny.
- Návrhy sa konzultujú s vládou EÚ, ktorá môže navrhnúť zmeny, hoci hlasovacie právo majú spoluzákonodarcovia: Európsky parlament a Európsky senát.

4. Európsky senát

- Zriadiť Európsky senát:
  - Premeniť Radu Európskej únie na Európsky senát, ktorý bude slúžiť ako druhá komora EÚ. Zrušiť Európsku radu.
  - Navrhnuť Európsky senát tak, aby zastupoval členské štáty rovnakým počtom senátorov na členský štát určených národnými parlamentmi. Táto komora by mala rovnaký počet senátorov na členský štát, čím by sa zabezpečilo, že všetky štáty by mali rovnaké slovo v legislatívnom procese.
- Medzitým zabezpečiť možnosť prijímania rozhodnutí prostredníctvom hlasovania kvalifikovanou väčšinou (HKV) namiesto jednomyselnosti. Platí to najmä pre témy, ktoré v súčasnosti spadajú pod spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku (SZBP), napríklad sankcie, ale aj pre rozšírenie alebo zdaňovanie. Pre určité rozhodnutia, ako je zmena zmluvy, vojenské nasadenie alebo EÚ rozšírenie, sa uplatní forma hlasovania posilnenou kvalifikovanou väčšinou.

5. Ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva (ESLP)

- Premeniť Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) na Ústavný súd na konsolidáciu právnych a demokratických základov Európskej únie, čím sa prispeje k jednotnému výkladu právnych predpisov EÚ a potvrdí prednosť legislatívy EÚ. Prehĺbiť demokratickú angažovanosť tým, že sa občanom a členským štátom poskytne štruktúrovaná platforma na spochybňovanie a kontrolu rozhodnutí EÚ z ústavných dôvodov a na základe základných práv.
- Zabezpečiť univerzálnosť rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva s cieľom dosiahnuť jednotnosť noriem v oblasti ľudských práv v rámci celého bloku, stimulovať proaktívne dodržiavanie a zefektívniť postupy presadzovania.

6. Fiškálna a menová únia

- Reformovať fiškálnu architektúru Európskej únie strojnasobením rozpočtu EÚ s cieľom umožniť investície, riešiť sociálnu nevyváženosť a chrániť pred hospodárskym útlmom.
- Umožniť demokratickej Európe vyberať svoje vlastné dane na financovanie svojho rozpočtu, najmä z neudržateľnej spotreby a závažnej nerovnosti v rozdelení bohatstva, za podpory jasných a záväzných rozpočtových pravidiel pre členské štáty a s väčšou flexibilitou, ako je zakotvená v súčasných maastrichtských kritériách.
- Podporovať emisiu dlhopisov zo strany EÚ zameranú na podporu investícií do ekonomických rozvojových projektov v súlade so spoločnými európskymi potrebami. Vytvorenie takéhoto európskeho dlhu zabezpečí finančnú stabilitu na integrovanom finančnom trhu. Nová fiškálna a menová únia by zároveň mala poskytnúť účinnejšie inštitucionalizované nástroje na zabezpečenie toho, aby členské štáty udržiavali vyrovnaný rozpočet v štrukturálnom vyjadrení.
- Vytvoriť rozpočtové nástroje, ktoré automaticky zvyšujú výdavky v období útlmu, a umožniť väčšiu rozpočtovú flexibilitu, ak hrozí recesia, na vyrovnanie cyklických makroekonomických poklesov.
- Povzbudiť zostávajúce členské štáty, aby prijali euro, čím sa podporí hospodársku súdržnosť a stabilita.
- Vytvoriť dvojité mandát pre Európsku centrálnu banku (ECB), zabezpečiť cenovú stabilitu a zamestnanosť, zaväzujúc sa vytvoriť Európu, ktorá prosperuje ako na základe finančnej obozretnosti, tak inkluzívneho rastu.
- Zriadiť ministerstvo financií EÚ, ktoré bude pôsobiť ako regulačný orgán a bude stanovovať a harmonizovať normy pre vnútroštátne daňové správy.

7. Presadzovanie nariadení

- Zriadiť nezávislé orgány na európskej úrovni na podporu výkladu základných pojmov a harmonického uplatňovanie normatívneho korpusu EÚ, ktorý neustále rastie, v rôznych jurisdikciách EÚ:
  - Pracovať v spolupráci so zástupcami členských štátov, výskumníkmi a občianskou spoločnosťou. Pokyny nebudú prijímať od nikoho.
- Vydávať usmernenia a záväzné rozhodnutia o uplatňovaní horizontálneho právneho rámca a o akomkoľvek legislatívnom (vertikálnom) návrhu, ktorý z neho vychádza.
- Dohliadať na uplatňovanie a cezhraničné presadzovanie nariadenia, prijímať stanoviská na zabezpečenie systematického uplatňovania nariadenia vnútroštátnymi dozornými orgánmi a pôsobiť ako orgán na riešenie sporov.

Ako budeme presadzovať tento zákon v Európskom parlamente

TS cieľom posilniť schopnosť kolektívnej akcie EÚ plánuje Volt vytvorenie Európskeho dohovoru o federálnej Európe. Tento dohovor by transformoval obe zmluvy EÚ na Európsku ústavu a modernizoval legislatívny rámec reformou úloh inštitúcií Európskej únie. Rada európskej únie by sa mala transformovať na Európsky senát, slúžiaci ako druhá komora EÚ, čo si vyžaduje zmenu zmluvy týkajúcu sa postupu vytvárania Rady v článku 15 Zmluvy o EÚ. Okrem toho sa legislatívne právomoci Európskeho parlamentu rozšíria udelením legislatívnej právomoci, ktorá si vyžaduje zmenu článku 17 Zmluvy o EÚ, ktorý zatiaľ umožňuje takúto iniciatívu iba Komisii, pokiaľ nie je v zmluvách stanovené inak.

Volt sa snaží zefektívniť rozhodovací proces EÚ posilnením hlasovania kvalifikovanou väčšinou na rozdiel od rozhodovania jednomyseľne pri rozhodnutiach Rady podľa článku 7 Zmluvy o EÚ. Okrem toho, odstránením práva veta členských štátov v rozhodnutiach Rady chce Volt posilniť základné hodnoty a zásady Únie v článku 2 Zmluvy o EÚ, ako je ľudská dôstojnosť, sloboda, demokracia, rovnosť, právny štát a dodržiavanie ľudských práv. Pokiaľ ide o súdny systém Únie, Volt obhajuje presadzovanie článku 6 Zmluvy o EÚ, aby sa rozsudky Európskeho dohovoru o ľudských právach stali záväznými pre EÚ a následne pre členské štáty. Je to nevyhnutné pre rovnakú ochranu noriem v oblasti ľudských práv v celej únii. Navyše sa na dosiahnutie skutočného jednotného fiškálneho systému musia vyberať európske dane. Právomoc vyberať priame dane si vyžaduje nové primárne a sekundárne právne predpisy EÚ na rozšírenie a doplnenie existujúcich harmonizovaných noriem zdaňovania na nadnárodnej úrovni. Na realizáciu potenciálu nepriamych daní, ako sú digitálne dane alebo dane z uhlíka, sa môže na základe súhlasu členských štátov zaviesť nový protokol. Vykonávanie záväzných rozpočtových pravidiel, ktoré udržiavajú pod kontrolou štátny dlh, si okrem iného vyžaduje reformu článku 121 ZFEÚ.

Náklady a výnosy návrhov obsiahnutých v zákone

Celkové náklady tohto zákona, ktoré pozostávajú z nákladov na jeho zavedenie a ročných nákladov na päť rokov, sú 4 306 500 000 EUR. Náklady na implementáciu sú 876 500 000 EUR a ročné náklady sú 686 000 000 EUR.

Príkladmi nákladov na zavedenie v politickom programe Moonshot sú príprava politik a ich právneho rámca, budovanie kapacít a odborná príprava (nových) zamestnancov, budovanie IT alebo fyzickej infraštruktúry alebo kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti.

Príkladmi ročných nákladov sú platy a zamestnanecké výhody, administratívne náklady, údržba infraštruktúry alebo náklady spojené s vykonávaním navrhovaných programov.

Celkové náklady na celý program Moonshot sú uvedené oddelene od celkových príjmov.

8. Zákon o európskej demokracii

Vytvorenie demokratickejšej únie je cestou k férovejšej a spravodlivejšej EÚ a nevyhnutnosťou na riešenie moderných výziev. Systém uprednostňujúci národné záujmy pred 500 miliónmi občanov vytvára zásadné problémy a prehĺbuje priepasť medzi občanmi a inštitúciami, ktoré ich riadia. Výsledkom tohto nesúladu je deficit demokracie, ktorý narúša dôveru verejnosti v európsky projekt.

Politickú nespokojnosť ešte zhoršuje nedostatok transparentnosti, ktorý zahaľuje rozhodovanie EÚ. Európska rada sa stala jedným z najmocnejších politických orgánov a napriek tomu je najnetransparentnejšia, pričom uzatvára zákulisné dohody spečatujúce osud miliónov európskych občanov bez kontrolného dohľadu. Táto nepriehľadnosť prispela k rastúcemu rozčarovaniu občanov, ktorí sa cítia odpojení od procesov, ktoré formujú ich životy.

Zákon o európskej demokracii sa bude usilovať o vytvorenie jasného prepojenia medzi európskymi občanmi a rozhodovacími procesmi EÚ, nápravu systémových nedostatkov a preklenutie priepasti medzi občanmi a ich inštitúciami. Občania pochopia a budú môcť ovplyvňovať rozhodnutia, ktoré formujú ich život. Transparentnosť v procesoch EÚ zvýši zodpovednosť stanovením jednoznačných línií zodpovednosti v rámci aparátu EÚ a podporí účasť občanov na rozhodovacom procese.

Rozhodujúce je, že tento zákon predpokladá Európu, v ktorej sa záujmy a hlasy jednotlivých občanov dostávajú do centra pozornosti a presahujú obmedzenia vnútroštátnej politiky. Prepracovaním volebných a parlamentných systémov sa snaží vytvoriť európsku demokraciu, ktorá je skutočne reprezentatívna, zodpovedná a reaguje na potreby všetkých svojich občanov. To si vyžaduje silné európske mediálne prostredie, ktoré podporuje transparentnosť a informovaných občanov. Tento zákon preto podporuje nezávislosť, rozmanitosť a integritu médií a prijíma opatrenia na boj proti nekontrolovateľným dezinformáciám v digitálnom veku.

1. Európske politické strany

- Reformovať súčasnú štruktúru európskych politických strán (EuPS), pozostávajúcu z národných strán s často protichodnými záujmami a prioritami, ktoré sa zameriavajú skôr na zastupovanie národných alebo regionálnych záujmov než na záujmy európskych občanov.
- Vytvoriť plnohodnotné celoeurópske politické strany, ktoré presadzujú všeobecný záujem všetkých európskych občanov.
- Reformovať nariadenia o EuPS, čím sa individuálne členstvo občanov stáva normou na rozdiel od súčasného modelu, v ktorom sú EuPS aliancie národných strán.
- Umožniť silnejšie a súdržnejšie prepojenie medzi EuPS a ich vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi pobočkami pôsobiace v celej EÚ pod jedným názvom.

2. Harmonizované hlasovacie systémy pre európske voľby

- Urobiť hlasovanie a zvolenie čo najprístupnejšie a urobiť voľby do EÚ európskou záležitosťou, čím sa poslanci Európskeho parlamentu stanú skutočne zodpovedajúcimi občanom.
- Reformovať a harmonizovať volebný systém EÚ stanovením zákonného veku hlasovania na 16 rokov a minimálneho veku na kandidovanie na 18 rokov, navrhnutím jednotného dátumu volieb v celej EÚ a stanovením spoločných pravidiel kampane a mechanizmov hlasovania.
- Urobiť postupné kroky smerom k tomu, aby sa EÚ stala jediným volebným obvodom, kde voliči vyberajú zástupcov z nadnárodných zoznamov. Umožniť voličom odovzdať dva hlasy, pričom jeden hlas volí poslanca Európskeho parlamentu z jedného národného okresu a druhý z celoeurópskeho zoznamu. Počet poslancov EP zvolených z každého zoznamu by sa mal čo najviac priblížiť k podielu získaných hlasov. To vylučuje použitie akéhokoľvek umelého prahu.
- V zoznamoch strán striedať v rebríčku kandidátov podľa pohlavia na podporu rodovej rovnosti v politickom zastúpení. Stanoviť ďalšie ciele zastúpenia pre ostatné menšiny zabezpečiť pluralitné a reprezentatívne parlamentné zloženie.
- Zaviesť iniciatívy v oblasti vzdelávania voličov s cieľom zabezpečiť, aby boli voliči dobre informovaní o volebnom procese, svojich právach a povinnostiach. Vytvoriť systémy, ktoré pomôžu všetkým, vrátane osôb so zdravotným postihnutím, zúčastniť sa demokratického procesu.

3. Hlasovacie práva v krajine bydliska

- Poskytnúť mobilným občanom EÚ plné hlasovacie právo (všeobecné volebné právo). Podľa zásady „Žiadne zdaňovanie bez zastúpenia“ poskytnúť piatu slobodu európskemu jednotnému trhu: právo voliť vo všetkých voľbách v krajine bydliska.
- Rozšíriť hlasovacie práva udelené Maastrichtskou zmluvou, ktoré sú v platnosti od roku 1992 pre komunálne a európske voľby mobilným občanom EÚ, na voľby regionálne, celoštátne a prezidentské.
- Udeliť podmienené plné hlasovacie práva po 24 mesiacoch nepretržitého pobytu, zavedené na základe voliteľného procesu reciprocity pre členské štáty pripravené postúpiť z hlasovania podľa občianstva smerom k hlasovaniu podľa bydliska.
- Zabezpečiť, aby sa nestratili hlasy 15 miliónov občanov, ktorí dnes žijú v inom členskom štáte EÚ, ako je krajina ich pôvodu. Nemať hlasovacie práva v krajine bydliska aj v krajine pôvodu by znamenalo, že čím je Európa integrovanejšia, tým viac volieb je poznačených smerom k nacionalizmu.

4. Účasť občanov na tvorbe politických programov

- Vytvoriť stále Európske občianske zhromaždenie pozostávajúce z rotujúcej skupiny náhodne vybraných občanov s rotujúcim členstvom. Zhromaždenie by podnecovalo nadnárodné dialógy o širokom spektre otázok, stanovovalo programy a poskytovalo spätnú väzbu k legislatívnym návrhom. Výsledné odporúčania sa musia zväžiť v príslušných politických diskusiách.
- Vytvoriť konferenciu o budúcnosti Európy ako opakujúcu sa udalosť, ktorá posilní jej úlohu pri formovaní našej budúcnosti a budúcnosti budúcich generácií.
- Reformovať Európsku iniciatívu občanov (EIO), ktorá umožní občanom iniciovať politický program znížením počtu požadovaných podpisov z jedného milióna na 500 000 a zlepšením zbierania podpisov cez internet. Všetky EIO, ktoré prekročia túto hranicu, musia byť prerokované v Parlamente.
- Zabezpečiť, aby bola udržateľnosť chránená ako základná európska hodnota, ktorá sa má pridať k existujúcej ochrane demokracie, spravodlivosti, vlády zákona, ľudskej dôstojnosti, ľudských práv a rovnosti.

5. Predchádzanie demokratickému úpadku

- Urýchliť konania vo veci porušenia predpisov prispôbené situáciám s bezprostredným ohrozením demokratických hodnôt, ľudských práv alebo právneho štátu, čím sa zabezpečí, že EÚ môže urýchlene ukončiť porušovanie právnych predpisov EÚ prostredníctvom pevných mechanizmov na ochranu našich základných hodnôt.
- Zaviesť systémy včasného varovania, ktoré spustia preventívne kroky na riešenie situácie skôr ako nastane jej zhoršenie.
- Riešiť a zaoberať sa hrozbami celej spoločnosti, ako sú hybridné hrozby (napr. Dezinformácie), v rámci jednotného strategického rámca odstrašenia (zákon 2, návrh 7).

6. Boj proti korupcii

- Posilniť existujúce protikorupčné nástroje a mechanizmy, ako je Úrad Európskej únie na boj proti podvodom (OLAF) a Európska prokuratúra (EPPO). Korupcia je semienko, z ktorého kľíči nedôvera, a ktoré je potrebné vykoreniť.
- Zvýšiť transparentnosť poskytovaním podrobných a zrozumiteľných správ o pridelení a využívaní finančných prostriedkov pridelených voleným úradníkom EÚ a podporou zverejňovania príjmov a aktív všetkých volených úradníkov EÚ.
- Vytvoriť ambicióznejší [etický orgán EÚ](#), ktorý bude slúžiť ako špecializovaný dozorný orgán na vyšetrovanie a rozhodovanie o prípadoch etického pochybenia, konfliktu záujmov a porušenia integrity v rámci inštitúcií EÚ.

7. Predpisy o lobingu

- Predĺžiť čas medzi prácou pre inštitúcie EÚ, po ktorej nemožno pracovať pre súkromný sektor zo 6 mesiacov na 12 mesiacov, aby sa zavreli „otáčavé dvere“, ktoré umožňujú nekontrolovaný a priamy prístup korporátnych lobistov k ovplyvňovaniu politiky EÚ.
- Urobiť register transparentnosti EÚ povinným a zaviesť právne záväzný etický kódex, ktorý vychádza zo súčasnej odozvy na kauzu Katargate.
- Vytvoriť transparentnosť zabezpečením, aby poslanci a úradníci EÚ zverejňovali svoje aktíva, a zaviazaním lobistov zapisovať svoje stretnutia s úradníkmi EÚ do ústrednej, verejne dostupnej platformy.

8. Bezpečnosť a ochrana novinárov

- Zaviesť silné zákony proti SLAPP (Strategická žaloba proti účasti verejnosti) s cieľom odradiť vplyvných jednotlivcov alebo subjekty od podávania neopodstatnených žalôb proti novinárom s jediným úmyslom ich umlčať alebo vyhlásiť bankrot, a tým chrániť novinárov a ich úlohu vyvodzovania zodpovednosti mocných.
- Vytvoriť mechanizmy rýchlej odozvy na úrovni EÚ s cieľom poskytnúť okamžitú pomoc novinárom, ktorí čelia hrozbám alebo násiliu, vrátane právnej pomoci, dočasného premiestnenia a bezpečnostných služieb.
- Posilniť a rozšíriť ochranu oznamovateľov, ktorí často spolupracujú s novinármi na odhaľovaní priestupkov.

9. Európske vysielacie agentúry

- Podporovať vytvorenie silnej siete európskych verejnoprávnych vysielateľov, ktorá vychádza zo skúseností spoločností ako EBU, ARTE a 3sat a funguje ako fórum pre všetkých európskych verejnoprávnych vysielateľov na výmenu informácií a osvedčených postupov, pričom uľahčuje aj výmenu vnútroštátneho obsahu. Tým sa zabezpečí, že informácie nebudú obmedzené na konkrétne oblasti.
- Ponúknuť finančnú podporu s cieľom povzbudiť európske vysielacie agentúry, aby poskytovali preložený obsah z vnútroštátnych služieb naprieč viacerými kanálmi vrátane rozhlasu, televízie a internetu. To tiež umožní lepšie podávanie správ o dôležitých otázkach a diskusiách na európskej úrovni.
- Vytvoriť európsky Netflix ako európsku vysielaciu spoločnosť, ktorá kombinuje prístup ku všetkým médiám vyrobeným z verejných peňazí v celej Únii. Vytvoriť televízny program pod záštitou vysielateľa. Zrušiť geografické blokovanie.

10. Transparentnosť, zodpovednosť a informované rozhodovanie

- Zabezpečiť širší prístup k verejným údajom, ktoré zahŕňajú štatistiky, výskum, geopriestorové údaje a všetky ostatné druhy verejných údajov, ako aj informácie o rozhodovaní vlády na všetkých úrovniach verejnej správy v rámci EÚ, ako sú záznamy o hlasovaní, rozpravy, finančné informácie a oznámenia o rozhodnutiach, pokiaľ nie je potrebná výnimka z dôvodu bezpečnosti alebo dôvernosti.
- Integrovať a rozšíriť existujúce panely otvorených údajov a verejné informačné platformy o občiansku perspektívu poskytovaním prístupných nástrojov optimalizovaných na ich používateľskú skúsenosť.
- Harmonizovať právne predpisy tak, aby obchodné registre členských štátov uverejňovali výročné správy o súkromných podnikoch bezplatne.

11. Softvér s otvoreným zdrojovým kódom

- Zverejniť zložky softvérov financované z verejných zdrojov na základe na free/libre a open-source softvérovej (FLOSS) licencie s cieľom zabezpečiť transparentnosť a umožniť používanie a prispôbenie softvéru a jeho zdrojového kódu širokou verejnosťou na súkromné aj komerčné použitie.
- Pripraviť pôdu pre iniciatívy podobné Open Technology Fund, Open Collective alebo Sovereign Tech Fund, ktoré pomáhajú vytvárať finančné prostriedky pre otvorené digitálne technológie, ako je napríklad široko používaný softvér s otvoreným zdrojovým kódom, ktorý slúži ako kritická súčasť softvérových produktov a služieb používaných mnohými Európanmi.
- Pestovať finančne udržateľný ekosystém, ktorý zníži našu závislosť od neistého dobrovoľníckeho úsilia o kľúčové softvérové knižnice a infraštruktúru, ktoré využíva verejný aj súkromný sektor.
- Pri zvažovaní softvérových produktov pre verejné služby a prevádzku brať riešenia s otvoreným zdrojovým kódom ako rozhodujúci faktor, rovnako ako dostupnosť, funkčnosť a použiteľnosť. V prípadoch, v ktorých sa nové zložky softvérov vyvíjajú s využitím verejných prostriedkov, musí byť softvér publikovaný pod licenciou FLOSS.
- Uvaliť bremeno zodpovednosti za zložky softvérov s otvoreným zdrojovým kódom na tých, ktorí softvér uvádzajú komerčne (napr. Integrátori), a požadovať, aby zainteresované strany ktoré majú z tohto uvedenia najväčší úžitok, zabezpečili súlad softvéru s CE (s výnimkou koncových spotrebiteľov).

12. Posilňovanie euroregiónov

- Posilniť euroregióny v celej EÚ:
  - Uznať, že cezhraničná spolupráca ukazuje veľkú rozmanitosť v tom, ako funguje, a je kľúčová pre formovanie skutočne federálnej Európy. Približne 30% ľudí žijúcich v EÚ žije v jednom zo 152 aktívnych euroregiónov.
  - Zamerať pozornosť na priblíženie euroregiónov k národným a regionálnym vládám. Súčasná organizácia euroregiónov ukazuje rozdielnosť v cieľoch, ktoré sa snažia dosiahnuť, a témach, na ktorých pracujú, ich právnom postavení a financovaní.
  - Vypracovať programy, ktoré zvýšia transparentnosť organizácie financovania týchto regiónov. Umožniť občanom aktívne sa zúčastňovať na rozhodovacom procese o euroregiónoch. Podporovať zosúladený politický prístup v celej EÚ.

Ako budeme presadzovať tento zákon v Európskom parlamente

Európsky zákon o demokracii obsahuje 11 programových návrhov Moonshot, ktoré posilňujú demokratické pravidlá pre európske politické strany vrátane nariadení o lobingu, zvyšujú účasť občanov na procesoch tvorby politiky, bojujú proti korupcii a bránenia demokratickému úpadku členských štátov, posilňujú ochranu novinárov a bojujú proti dezinformáciám, ako aj nezákonnému zdieľaniu údajov.

Predstreté programové návrhy si vyžadujú prispôbenie primárnych právnych predpisov EÚ. Na základe zmeny a doplnenia čl. 11 Zmluvy o EÚ, chce Volt povzbudiť a uľahčiť účasť občanov prostredníctvom reformy európskej iniciatívy občanov (EIO) s cieľom umožniť jednoduchšiu účasť občanov. Okrem toho postup podľa článku 7 Zmluvy o EÚ, ktorý umožňuje Rade pozastaviť určité práva vrátane hlasovacích práv, členského štátu, ak je v rozpore s hodnotami EÚ, tvorí životne dôležitú súčasť Zákona o európskej demokracii. To je dôvod, prečo v prípade závažných a pretrvávajúcich porušení, zrýchlené konanie o porušení povinnosti proti porušujúcemu členskému štátu je nevyhnutné na základe rozšírenia uvedeného ustanovenia. Existujúci rokovací poriadok Európskeho parlamentu (kapitola 4, hlava I) je potrebné zmeniť

a doplniť, aby sa stanovili jasné pravidlá financovania kampane, individuálne členstvo a spoločné financovanie. Navyše by sa pre tvorcov politických programov EÚ mal zaviesť právne záväzný etický kódex, aby sa zvýšila transparentnosť konania tvorcov politik EÚ, a dôvodov pre takéto konanie. Je tiež potrebné spresniť existujúce pravidlá upravujúce lobovanie v rokovacom poriadku Európskeho parlamentu (2019), ako sú články 11 a 35. V záujme účinného boja proti korupcii sa musí zmeniť a doplniť nariadenie Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) č. 883/2013, aby sa inštitúcii udelili väčšie vyšetrovacie a presadzovacie právomoci. Okrem toho musí byť návrh Komisie na zriadenie etického orgánu EÚ realizovaný zmenou a doplnením článku 13 Zmluvy o EÚ tak, aby zahŕňal túto inštitúciu. Navyše si demokratickejšia a transparentnejšia Únia vyžaduje aj ochranu novinárov, ktorá sa môže realizovať prostredníctvom prijatia navrhovanej smernice zameranej na riešenie zneužívajúcich súdnych sporov nazývaných „SLAPP“. Okrem toho sa musí zmeniť a doplniť smernica o oznamovateľoch (EÚ) 2019/1937 s cieľom poskytnúť väčšiu ochranu oznamovateľom, ktorí spolupracujú s novinármi na odhaľovaní protiprávneho konania.

Ako budeme presadzovať tento zákon v Európskom parlamente

Zákon o európskej demokracii obsahuje 11 programových návrhov Moonshot, ktoré posilňujú emokratické pravidlá pre európske politické strany vrátane nariadení o lobovaní, zvyšovanie účasti občanov na tvorbe politických programov, boj proti korupcii a bránenie demokratickému úpadku členských štátov, posilňovanie ochrany novinárov a boj proti dezinformáciám, ako aj nezákonnému zdieľaniu údajov.

Predostreté programové návrhy si vyžadujú prispôsobenie primárnych právnych predpisov EÚ. Na základe zmeny a doplnenia čl. 11 Zmluvy o EÚ, chce Volt povzbudiť a uľahčiť účasť občanov prostredníctvom reformy európskej iniciatívy občanov (EIO) s cieľom umožniť jednoduchšiu účasť občanov. Okrem toho postup podľa článku 7 Zmluvy o EÚ, ktorý umožňuje Rade pozastaviť určité práva vrátane hlasovacích práv, členského štátu, ak je v rozpore s hodnotami EÚ, tvorí životne dôležitú súčasť Zákona o európskej demokracii. To je dôvod, prečo v prípade závažných a pretrvávajúcich porušení, zrýchlené konanie o porušení povinnosti proti porušujúcemu členskému štátu je nevyhnutné na základe rozšírenia uvedeného ustanovenia. Existujúci rokovací poriadok Európskeho parlamentu (kapitola 4, hlava I) je potrebné zmeniť a doplniť, aby sa stanovili jasné pravidlá financovania kampane, individuálne členstvo a spoločné financovanie. Navyše by sa pre tvorcov politických programov EÚ mal zaviesť právne záväzný etický kódex, aby sa zvýšila transparentnosť konania tvorcov politik EÚ, a dôvodov pre takéto konanie. Spresnenie

existujúceho poriadku upravujúce lobovanie v rokovacom poriadku Európskeho parlamentu (2019), ako je článok 11 a 35, je tiež potrebné. V záujme účinného boja proti korupcii sa musí zmeniť a doplniť nariadenie Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) č. 883/2013, aby sa inštitúcii udelili väčšie vyšetrovacie a presadzovacie právomoci. Okrem toho musí byť návrh Komisie na zriadenie etického orgánu EÚ realizovaný zmenou a doplnením článku 13 Zmluvy o EÚ tak, aby zahŕňal túto inštitúciu. Demokratickejšia a transparentnejšia Únia si okrem toho vyžaduje aj ochranu novinárov, ktorá sa môže realizovať prostredníctvom prijatie navrhovanej smernice zameranej na riešenie zneužívajúcich súdnych sporov nazývaných „SLAPP“. Okrem toho sa musí zmeniť a doplniť smernica o oznamovateľoch (EÚ) 2019/1937 s cieľom poskytnúť väčšiu ochranu oznamovateľom, ktorí spolupracujú s novinármi na odhaľovaní protiprávneho konania.

Etický orgán EÚ

- Hoci Európska komisia predložila návrh na vytvorenie medziinštitucionálneho etického orgánu, tomuto návrhu chýba ambícia. Namiesto toho, aby jeho členovia boli prevažne zástupcami rôznych inštitúcií EÚ, etickému orgánu by mali predsedáť nezávislí etickí experti.
- Okrem poskytovania usmerňujúcich odporúčaní by mal etický orgán získať vyšetrovacie a sankčné právomoci vo všetkých oblastiach, v ktorých má právomoc.

- V záujme zjednodušenia etických predpisov by etický orgán mal nahradiť ostatné existujúce orgány EÚ vytvorením jasnej autority pre etické záležitosti.

Korupcia

- S cieľom riešiť otázky finančnej nevhodnosti posilniť v týchto záležitostiach vyšetrovaciu právomoc úradu OLAF.

Predpisy o lobingu

- Upresniť existujúce nariadenia o lobingu uvedené v rokovacom poriadku Európskeho parlamentu a posilniť kritériá v registri transparentnosti.
- Zaviesť opatrenia, ktoré odrádzajú od nekontrolovaného prístupu, udeliť registračné mandáty prísnejšie a vytvoriť pevné právne rámce na zabezpečenie etického správania.

Ochrana novinárov

- Preskúmať navrhovanú smernicu SLAPP zameranú na riešenie zneužívajúcich súdnych sporov, ktoré sa zameriavajú na novinárov a obhajcov ľudských práv, a zabezpečiť, aby obsahovala primerané záruky na ochranu jednotlivcov a organizácií, ktoré obhajujú základné práva vrátane práv v oblasti životného prostredia a klímy, práv žien, práv LGBTIQ, práv osôb so zdravotným postihnutím, práv menšinových rasových alebo etnických skupín, pracovných práv a náboženských slobôd.
- Smernica by sa mala vzťahovať na všetkých verejne aktívnych jednotlivcov zapojených do účasti na veciach verejného záujmu. Volt na európskej úrovni aktívne pracuje na posilnení týchto pravidiel a preskúma zavedenie ďalších opatrení, ktoré na európskej úrovni zabezpečia nezávislosť médií.

Európska vysielať agentúra

- Na dosiahnutie cieľov uvedených v článku 165 (vzdelávanie) a 167 (kultúra) ZFEÚ a v rámci programu Kreatívna Európa musí EÚ prijať stimulačné opatrenia na uľahčenie výmeny informácií medzi národnými spravodajskými agentúrami a médiami, okrem iného prekladáním vnútroštátneho obsahu a zriadením európskej vysielať platformy.
- Platforma bude venovať osobitnú pozornosť zlepšovaniu poznatkov o európskej kultúre, histórii a rozmanitosti a slúžiť ako platforma pre umeleckú a literárnu tvorbu a výmenu.

Náklady a výnosy návrhov obsiahnutých v zákone

Celkové náklady tohto zákona, ktoré pozostávajú z nákladov na jeho zavedenie a ročných nákladov na päť rokov, sú 10 540 000 000 EUR. Náklady na realizáciu sú 1 440 000 000 EUR a ročné náklady sú 1 820 000 000 EUR.

Príkladmi nákladov na zavedenie v politickom programe Moonshot sú príprava programu a jeho právneho rámca, budovanie kapacít a odborná príprava (nových) zamestnancov, budovanie IT alebo fyzickej infraštruktúry alebo kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti.

Príkladmi ročných nákladov sú platy a zamestnanecké výhody, administratívne náklady, údržba infraštruktúry alebo náklady spojené s vykonávaním navrhovaných programov.
Celkové náklady na celý program Moonshot sú uvedené oddelene od celkových príjmov.

9. Zákon o klimatickej transformácii

Nebezpečenstvo a hrozba, ktorú predstavuje zmena klímy, je nepopierateľná. Presvedčivé dôkazy nasvedčujú tomu, že človekom spôsobená klimatická zmena vedie k destabilizácii modelov počasia a zrúteniu ekosystémov. Ľudské a hospodárske náklady na prispôbenie sa týmto negatívnym dôsledkom rastú exponenciálne s každým ďalším stupňom globálneho otepľovania. Je dobre známe, že jedinou cestou k zmierneniu zmeny klímy je rýchle a úplné odstránenie emisií skleníkových plynov. Napriek tomuto jasnému politickému imperatívu však mocné a ambiciózne politické programy v oblasti klímy vykazujú na mnohých frontoch nedostatky v dôsledku pevne stanovených záujmov, ktoré pracujú proti ich zakomponovaniu.

Aj tak, kroky prijaté Parížskou dohodou z roku 2015 musíme prijať ako diplomatický prielom v boji proti zmene klímy. Takmer všetky krajiny sa zaviazali obmedziť globálne otepľovanie na 2 °C s cieľom dosiahnuť 1,5 °C prostredníctvom prísnych a priebežne zdieľaných vnútroštátnych stanovených príspevkov (NDC). Tým je postavený základ pre pokračovanie v presadzovaní ambiciózneho klimatickej agendy a pridaniu vrstiev medzinárodnej klimatickej politiky, ako je napríklad vytvorenie fondu na krytie strát a škôd.

EÚ zaviedla a navrhla rôzne politické programy na dosiahnutie nulových emisií do roku 2050, pričom najnovšou z nich je „Európsky ekologický dohovor“ s právnymi predpismi „Fit for 55“. Bol to veľký krok vpred, ale stále nie dosť ambiciózne na to, aby bol v súlade s Parížskou dohodou. Volt je pevne odhodlaný zabezpečiť súlad európskych politických programov s Parížskou dohodou a stojí za tým, aby EÚ spravodlivo prispela k udržaniu scenára globálneho otepľovania na 1,5°C. Množstvo emisií CO₂, ktoré dokážeme znížiť do roku 2030, je rozhodujúce a má najvyššiu prioritu. Preto budeme presadzovať ďalší núdzový balík právnych predpisov v oblasti klímy, ktorý bude v čo najväčšej miere presadzovať zníženie emisií CO₂ do roku 2030.

Dôležitejšie je podotknúť, že zmena klímy sa vyvíja s veľkou nespravodlivosťou. Najbohatších 10% Európanov vypúšťa trikrát viac skleníkových plynov na obyvateľa ako ostatní, zatiaľ čo tí, ktorí ku kríze prispeli najmenej, budú pravdepodobne najviac postihnutí jej ničivými dôsledkami a súvisiacimi politickými opatreniami vyšších cien potravín a energie. Politické programy musia zohľadňovať ich neprimerané účinky na rôzne časti spoločnosti a zaviesť klimatické reparácie, ako aj podporu adaptácie ako základnú súčasť klimatického programu.

Hoci EÚ predstavuje len 6,9% celosvetových emisií skleníkových plynov a približne 5% obyvateľstva, má významný vplyv na medzinárodný obchod vďaka svojim modelom spotreby a normám EÚ týkajúcim sa výrobkov, ktoré vstupujú za jej hranice. Súčasný členský štát EÚ sú zodpovedné za 17,3% celosvetových historických emisií skleníkových plynov. Je preto nevyhnutné, aby EÚ zvažila nielen dekarbonizáciu svojich spôsobov výroby, ale aj jej spotrebu a vplyv na globálne dodávateľské reťazce. Členský štátom sa musia poskytnúť aj technológie a finančné prostriedky potrebné na dekarbonizáciu ich elektrickej siete a dopravy a prechod na ekologickejšie formy energie. holds significant influence in international trade due to its consumption patterns and EU standards on products entering its borders. The current members of the EU are responsible for 17.3% of the global historic greenhouse gas emissions. It is therefore vital that the EU not only considers the decarbonisation of its modes of production but also its consumption and impact on global supply chains. Member States must also be given the technology and funding needed to decarbonise their electrical grid and transportation and convert to greener forms of energy.

Náš zákon o klimatických zmenách sa zameriava na čo najrýchlejšie zníženie emisií a na tento komplexný problém uplatňuje holistický prístup. Spája nové inovatívne zásahy s konkrétnymi opatreniami zameranými na odvetvia s najväčšími emisiami, a to dopravu, energetiku a priemysel. Zákon o klimatickej transformácii chráni a posilňuje európsku konkurencieschopnosť. Ekologická transformácia predstavuje pre hospodárstvo EÚ obrovskú príležitosť, pretože prostredníctvom verejných a súkromných investícií môžeme stimulovať rast, vytvárať pracovné miesta a vztýčiť EÚ na pozíciu globálneho lídra v oblasti ekologických technológií a zelenej politiky.

1. Stanovenie ambiciózných cieľov na splnenie Parížskej dohody

- Definovať celkový maximálny rozpočet CO₂e pre EÚ, ktorý je v súlade s 1,5 scenárom globálneho otepľovania o °C a zohľadňuje zodpovednosť a schopnosti EÚ. Uistiť sa, že všetky právne predpisy sú v súlade s týmto maximálnym rozpočtom.
- Usilovať sa o čistú klimatickú neutralitu EÚ v roku 2040.
- Podporovať verejno-súkromné investície prostredníctvom novej EÚ platformy pre klimatické investície, ktorá by bola rozšírením InvestEU.
- Iniciať balík núdzových právnych predpisov v oblasti klímy s cieľom znížiť emisie skleníkových plynov o 80% do roku 2030 v porovnaní s 2019.
- Pracovať na dosiahnutí klimatickej neutralite vo výrobe a používaní energií do roku 2035.
- Prostredníctvom financovania EÚ posilniť zákon o nulových emisiách priemyslu a poskytnúť väčšie finančné zdroje na vytvorenie rovnakých podmienok na svetovej scéne.

2. Spravodlivý prechod bez škodlivých dotácií

- Rozšíriť systém obchodovania s emisiami (SOE) tak, aby zahŕňal negatívne emisie a pokrýval najmenej 90% (2021 cca. 40%) všetkých emisií uhlíka v EÚ v rámci jedného stropu najneskôr do konca roku 2025. To znamená, že urýchlenie zavedenia plánovaného ETS 2, ktorý sa vzťahuje na budovy, cestnú dopravu a ďalšie malé priemyselné odvetvia, ako aj zahrnutie emisií z priemyselného chovu zvierat. Znížiť počet príspevkov (upravených podľa rozsahu) v súlade s cieľmi Volt týkajúcimi sa znižovania.
- Rozšíriť smernicu o priemyselných emisiách (IED) na všetky typy priemyselného chovu zvierat, ktoré sa vzťahujú na podniky, ktoré obsahujú počet zvierat, ktoré veda považuje za relevantné.
- Zaviesť uhlíkovú daň pre všetky odvetvia, v ktorých by rozšírený ETS spôsobil neprimerané administratívne úsilie (napr. Vysoko roztrieštené odvetvia, ktoré sa ťažko dajú zachytiť).
- Podporiť konečné zavedenie silného mechanizmu prispôsobenia uhlíkových hraníc (CBAM).
- Zabezpečiť riadne zdaňovanie petroleja a iných fosílnych palív ako súčasť širšej stratégie smerom k spravodlivému prechodu, ktorá poskytuje jasné a zodpovedné ciele na ukončenie dotácií na fosílna palivá.
- Zachovať vysoký podiel celkových príjmov vytvorených systémom EU ETS používaným na účely súvisiace s klímou a energiou (odhad. 75% v rokoch 2013 až 2021) a zároveň zabezpečiť, aby sa tieto príjmy využívali na podporu nízkopříjmových komunit, ako aj tých, ktoré sú najviac postihnuté zmenou klímy („uhlíkové dividendy“, t. j. priame hotovostné platby občanom sa osvedčili ako úspešný osvedčený postup vo Švajčiarsku a Kanade).
- Zabezpečiť, aby prechody zahŕňali adaptačné stratégie, ktoré umožnia komunitám zvýšiť ich adaptačnú schopnosť. Dôrazne sa zasadujeme za systematické a záväzné opatrenia na prispôsobenie sa klimatickým vplyvom:
  - Posilniť protipovodňové ochrany a koordinovať plány prispôsobenia sa v zraniteľných pobrežných oblastiach Európy.
  - Rozšíriť operácie európskej civilnej ochrany a humanitárnej pomoci ako príprava na rastúci a zintenzívňujúci sa počet prírodných katastrof.
  - Vypracovať stratégiu pre poisťovateľov a riadenie rizík, ktorá zabezpečí dlhodobé hodnotenia ochrany a financovanie infraštruktúry odolnej voči zmene klímy.

- Podporovať právne záväzné zmluvy pre plánovanú klimatickú migráciu s cieľom predchádzať konfliktom a zachovať životný štýl.
- V rámci politickej reformy preskúmať zásady obehového hospodárstva so zameraním na znižovanie odpadu, zachovanie materiálu a regeneráciu prírodného ekosystému v adaptačných plánoch.
- Podporovať miestne, vnútroštátne a účinné cezhraničné systémy vkladov a záloh za opakovane použiteľné obaly, fľaše a plechovky, ktoré sa napokon uznajú v celej Európe.
- Rozšíriť Inovačné a sociálne klimatické fondy a nasmerovať finančné prostriedky k znevýhodneným komunitám a inovatívnym odvetviám.

3. Zverejňovanie informácií o trvalej udržateľnosti a posil- nenie postavenia spotrebiteľov

- Zabezpečiť transparentné podávanie správ o všetkých vonkajších účinkoch výrobkov a služieb súvisiacich s klímou, čím sa spotrebiteľom umožní prijímať udržateľnejšie rozhodnutia.
- Rozšíriť smernicu o podnikových správach o udržateľnosti tak, aby zahŕňala zložku koncových zákazníkov. To si bude vyžadovať, aby spoločnosti zaviedli pre jednotlivé produkty a služby transparentnosť o stope skleníkových plynov, recyklovateľnosti, vplyvu na životné prostredie a ďalších metrík v mieste predaja.
- Vytvoriť celoeurópsky index udržateľnosti podobný existujúcim indexom účinnosti domácych spotrebičov a domov, ktorý zohľadňuje úplnú stopu, ktorú výrobky zanechajú na životnom prostredí a hodnotí ju v jednoduchom meradle, ktoré premieta jej vplyv na udržateľnosť.
- Presadzovať používanie tohto cieľového indexu udržateľnosti ako jedného z kritérií používaných pri všetkých verejných obstarávaniach vo všetkých členských štátoch.

4. Celostné riadenie v oblasti klímy

- Začleniť aspekty zmierňovania dopadov zmeny klímy a prispôsobenia sa do každej oblasti tvorby politických programov na zabezpečenie systematickosti a koordinácie všetkých aspektov zmeny klímy, ktoré ovplyvňujú naše životy.
- Zlepšiť spoluprácu medzi funkciami, urýchliť legislatívu týkajúcu sa klímy a v oblasti klímy zaujať v politike prístup založený na riadení rizík.
- Klásť väčší dôraz na vplyv na zraniteľné komunity a zahrnúť do dlhodobých politických programov krízové stratégie.

5. Stratégia záporných emisií

- Zaviazat' sa ku klimaticky neutrálnemu hospodárstvu do roku 2040 (energetický sektor do roku 2035) s cieľom dosiahnuť negatívnu emisnú kapacitu. Zabezpečiť ochranu, obnovu a rast prirodzených záchytávačov uhlíka, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa:
  - Zvýšiť úsilie v oblasti udržateľného obhospodarovania lesov, ich obnovy a zalesňovania.
  - Tlačiť na ochranu a obnovu mokradí.
- Nahradiť súčasné dotácie na neudržateľné poľnohospodárske postupy dotáciami na podporu rýchleho prijatia ekologických postupov, ktoré sú známe alebo sa vyvíjajú (napr. Trvalé a polykulturné poľnohospodárske výrobné systémy).
- Podporovať diverzifikáciu druhov plodín, ktoré majú veľmi vysokú mieru zachytávania uhlíka na jednotku plochy a času a predstavujú zdroj udržateľných surovín pre rôzne produkty s pridanou hodnotou, ako je konope a bambus.
- Zvýšiť počet chránených oblastí voľne žijúcich živočíchov podľa plánu biodiverzity OSN.
- Zlepšiť ochranu a zdravie európskych vodných ciest.
- Predstaviť ucelenú stratégiu na využitie vedeckých poznatkov, spolupráce medzi krajinami a navrhnutie vhodných hospodárskych stimulov.
- Spustiť rozsiahle európske výskumné programy o metódach zachytávania uhlíka, umelých aj biologických.
- Ukončiť škodlivé dotácie a zabezpečiť správne zdaňovanie fosílnych palív.

6. Odvetvie nízkouhlíkovej dopravy

- Posilniť a rozšíriť železničný systém v Európe, pretože viac ako 20% CO₂ v EÚ pochádza z dopravy, či už ide o cestnú dopravu (72% z celkového množstva) alebo leteckú dopravu (14%), zatiaľ čo železnica tvorí iba 0,4% emisií uhlíka:
  - Harmonizovať infraštruktúru v celej Európe, najmä pokiaľ ide o európsky zabezpečovací systém riadenia vlakov (ETCS), výšku nástupištia, rozchod koľaje a schvaľovanie železničných vozidiel.
  - Navrhnuť značné celoeurópske investície a dotácie na všetkých úrovniach železničnej dopravy, ako sú integrované diaľkové a strednodobé železničné siete pre tovar a cestujúcich, európska vysokorýchlostná trať (VRT) (HSR) a regionálna a miestna verejná doprava. Rozšíriť a zlepšiť vnútroštátne a medzinárodné nočné vlakové služby ako pohodlnú alternatívu k leteckej doprave.
- Dať navrhovanému Európskemu orgánu pre dopravu (ETA, pozri zákon o spoločnej prosperite) mandát byť konzultačným legislatívnym orgánom a vybaviť ho finančnými zdrojmi na dohľad nad investíciami do cezhraničnej a vysokorýchlostnej železničnej infraštruktúry v celej Európe a na presadzovanie inovácií a udržateľnosti v leteckom a lodnom priemysle.
- Podporovať a dotovať celoeurópsku platformu MaaS (Mobilita ako služba), ktorej cieľom je poskytovať bezproblémové, cenovo dostupné a ekologicky šetrné možnosti dopravy, čo uľahčuje prechod od súkromného vlastníctva automobilu.
- Zakázať používanie fosílnych palív v cestných vozidlách do roku 2035. To nezakazuje predaj ani používanie spaľovacích motorov, pokiaľ spaľujú biopalivá alebo synchronne palivá.
- Zrušiť oslobodenie od dane z leteckého paliva a zvýšiť úsilie o dosiahnutie čistých nulových emisií v európskej medzinárodnej a vnútroštátnej leteckej doprave do roku 2040 prostredníctvom poradnej rady pre letectvo (ACARE)

7. Systémy obnoviteľnej energie

- Podporovať zmeny v skladbe dodávok energie a presadzovať alternatívne a bezuhlíkové zdroje energie, prechádzajúce na udržateľný európsky systém a dosiahnutie úplnej dekarbonizácie energetického systému do roku 2035:
  - Podporovať úplné vyradenie uhlia do roku 2030 (hnedé uhlie do roku 2025), zakázať nové povolenia na ťažbu fosílnych palív a okamžite odstrániť spaľovanie. Okrem toho zabezpečiť, aby 80% všetkých známych zásob fosílnych palív zostalo v zemi. Zakázať reklamu na výrobky z fosílnych palív, podobne ako zákaz reklamy na cigarety.
  - Podporovať diverzifikované portfólio obnoviteľných zdrojov energie (OZE). Umožniť kombináciu vzájomne sa dopĺňajúcich udržateľných zdrojov energie s prerušovanou dodávkou, podporovať ďalší výskum geotermálnej energie spolu s výskumom premeny tepelnej energie oceánov, prílivovej a vlnovej energie, zvyškového tepla z priemyslu, biomasy a nových návrhov slnečnej a veternej energie. Podporovať výskum v oblasti alternatívnych technológií vrátane nízkouhlíkových a prevratných technológií, ako sú koncepcie udržateľnej chémie, riešenia založené na biotechnológiách a koncepcie organického a plastového odpadu na palivo, s osobitným dôrazom na rozsiahle aplikácie.
- Podporovať funkčné a účinné systémy obnoviteľnej energie pôsobiace proti zvýšenej volatilite na strane výroby zapríčinené týmito zásadnými zmenami do kombinovaných dodávok energie. Na tento účel zaviesť flexibilné opatrenia:
  - Využiť flexibilitu na strane dopytu propagáciou potrebných technických riešení (digitálne monitorovacie a kontrolné systémy) a obchodných modelov (napr. modely založené na združovaní, ako sú virtuálne elektrárne).
  - Nasadiť úložné riešenia na využitie krátkodobej (v rámci dňa) až dlhodobej (sezónnej) flexibility.
  - Podporovať inteligentné plánovanie a prevádzku infraštruktúry na zlepšenie prepojenia medzi výrobnými a spotrebiteľskými uzlami, čím sa využije flexibilita veľkého prepojeného systému.
- Odstrániť existujúce sektorové ohraničenia a posilniť medzisektorové väzby (elektrická energia, plyn, vykurovanie a chladenie, mobilita, odpad, voda) prostredníctvom

technológií, obchodných, regulačných a riadiacich modelov v súlade so stratégiou EÚ pre integráciu energetického systému, čím sa dosiahne dekarbonizácia celého energetického systému a nielen elektrizačnej sústavy.

- Pripraviť diferencovanú európsku stratégiu, ktorá uprednostňuje dekarbonizáciu, zaisťuje bezpečnosť, zavádza koncepciu ukladania jadrového odpadu a podporuje výskum a vývoj, pričom využíva dlhodobé príležitosti:
  - Umožniť existujúcim reaktorom pokračovať v prevádzke v ich súčasnej podobe až do dohodnutého konca ich životného cyklu. Zabezpečiť, aby sa predĺženie doby prevádzky povolilo len vtedy, ak: (1) sú splnené všetky bezpečnostné predpisy platné v čase rozhodnutia; (2) dlhodobé operácie sa vykonávajú na plné náklady prevádzkovateľa; (3) je dosiahnutá najnovšia úroveň technologického pokroku v čase hodnotenia; (4) reaktor je potrebný na zabezpečenie klimatickej neutrality.
  - Umožniť výstavbu a prevádzku už schválených reaktorov na základe príslušných dohodnutých zmluvných záväzkov.
  - Nové reaktory povoliť len vtedy, ak sú vo svojej podstate bezpečné (na uvedenie prevádzky do bezpečného stavu vypnutia nie sú potrebné žiadne systémy aktívnej bezpečnosti) a odolné voči vonkajším vplyvom.
- Podporovať výskum a podporovať prijatie pokročilých koncepcií jadrového štiepenia a fúzie, ako sú cykly tória, roztavená soľ, kvapalný kov, Gen4, rýchly neutrónový generátor alebo malé modulárne reaktory.
- Podporovať budovanie nových infraštruktúr s cieľom umožniť výrobu miliónov ton nízkouhlíkového vodíka do roku 2040, čo môže prispieť k dekarbonizácii európskeho priemyslu a dopravných systémov bez ich finančného narušenia.
- Nahradiť využívanie zemného plynu domácnosťami čo najväčším množstvom bioplynu v krátkodobom a strednodobom horizonte. Vyrábať bioplyn v EÚ inovatívnymi metódami a prepravovať ho do domácností prostredníctvom tej istej infraštruktúry ako sa používa na prepravu plynu. Zaviesť cenové stropy pre bioplyn EÚ.

8. Vylepšeny trh s elektrickou energiou

- Prijať reformy, ktoré podporujú efektívny trh s elektrickou energiou ako predpoklad úspešného prechodu na systémy obnoviteľnej energie:
  - Zabezpečiť dosiahnutie pôvodných cieľov trhu jeho iným alebo lepším usporiadaním. Po prvé, zabezpečiť vysokú úroveň hospodárskej súťaže na trhu na strane ponuky prostredníctvom účinných predpisov o oddeľovaní dodávok a uľahčenia spotrebiteľom zmeniť dodávateľa. Po druhé, zabezpečiť dostatočné stimuly na investície do novej výroby a infraštruktúry potrebnej na zavedenie systémov obnoviteľných zdrojov energie. Po tretie, zachovať efektívne hospodárne rozosielenia výrobných a flexibilných zdrojov na nepretržité pokrytie dopytu po energii. To sa dosiahne zvýšením cezhraničných obchodných kapacít a umožnením dynamickejšie obchodovanie (napr. zníženie minimálnych objemov produktov a časov obchodovania).
  - Vylepšiť návrh tak, aby zahŕňal nové ciele trhu, poskytol stimuly na zavedenie a efektívne fungovanie flexibilných mechanizmov (skladovanie a riadenie na strane dopytu). Zlepšiť zavedené centralizované trhy a zaviesť decentralizované trhové

riešenia, ktoré umožnia zavedenie a používanie nástrojov na prispôsobenie sa flexibilitě potrebnej na miestnej úrovni (napr. miestne flexibilné trhy, obchodné modely združovania).

- Zohľadnenie nových rámcových podmienok, ktoré poháňajú najmä tri faktory: decentralizácia (prerozdelenie a fragmentácia zdrojov na výrobu a flexibilitu), digitalizácia (zlepšenie monitorovania a kontroly) a následná demokratizácia (viac energetických zdrojov na občianskej a miestnej úrovni, ktoré umožňujú týmto miestnym subjektom stať sa aktívnejšími účastníkmi energetických systémov).
- Navrhnuť prechodné obdobie na zohľadnenie zložitosti identifikácie a zavedenia takýchto ďalekosiahlych reformných opatrení. Zaviesť krátkodobé, pokiaľ je možné dočasné opatrenia, ktoré riešia problémy, ktoré si vyžadujú naliehavé kroky. Dodržiavať všeobecný prístup prijatý Komisiou a schválený Radou:
  - Zlepšiť investičné podmienky pre obnoviteľné zdroje energie rozšírením používania rozdielových zmlúv a podpora zavádzania zmlúv o nákupe elektrickej energie.

- Zlepšite bezpečnosť dodávok odstránenie dočasnej povahy kapacitných mechanizmov.
- Posilniť ochranu spotrebiteľa tým, že sa spotrebiteľia ochránia pred prudkým nárastom cien a posilní sa konkurencia na maloobchodnom trhu.

9. Odolnosť energetického systému a bezpečnosť dodávok

- Prehodnotiť rozsah a normy odolnosti a bezpečnosti dodávok európskych energetických systémov s cieľom:
  - Zabezpečiť, aby zlepšené európske posúdenia primeranosti zdrojov vhodne zahŕňali nové možnosti na zaručenie primeranosti zdrojov, ako je skladovanie a strana dopytu riadiť a riadne zohľadňovať nerovnomerné úrovne primeranosti medzi ponukovými oblasťami v dôsledku štrukturálnych obmedzení v prenosových sieťach.
- Uprednostniť opatrenia na zaručenie primeranosti zdrojov, ktoré znižujú závislosť od regiónov mimo EÚ.
- Podporovať normy odolnosti pred absolútnymi bezpečnostnými normami týkajúcimi sa digitálnej infraštruktúry energetického systému, vychádzajúc z akčného plánu EÚ na digitalizáciu energetického systému.

10. Energetické zdroje s nízkymi emisiami uhlíka

- Odstrániť zložité regulačné prekážky v procese získavania povolení pre nové elektrárne s nízkymi emisiami uhlíka, čo môže trvať niekoľko rokov, čím sa presadzuje rýchle uzavretie stanovené v smernici EÚ o obnoviteľných zdrojoch energie:
  - Zjednodušiť a harmonizovať administratívne postupy a znížiť byrokratické zložitosti.
  - Zlepšiť administratívne rámce povoľovania a ponúknuť podporu pri budovaní kapacít s cieľom zvýšiť efektívnosť a účinnosť.
  - Identifikovať a šíriť osvedčené postupy na podporu vzájomného učenia a optimalizáciu procesov udeľovania povolení.
  - Uľahčiť územné plánovanie vytvorením územných máp nízkouhlíkovej energie a zavedením účastníckych procesov na zabezpečenie udržateľného využívania pôdy.
  - Zvýšiť zapojenie verejnosti posilnením právomocí komunít podieľať sa na vlastníctve a výhodách nízkouhlíkoveho energetického rozvoja, ako aj zabezpečením účasti nízkopríjmových a zraniteľných domácností.
- Zlepšiť procesy osvedčovania a overovania jadrových zariadení a zovšeobecniť ich pre všetky krajiny EÚ s jadrovou energiou vo svojom programe. Tým sa zabráni zbytočnej duplicite rovnakých postupov v rôznych krajinách.
- Uľahčiť a koordinovať európske iniciatívy v oblasti úplnej recyklácie použitého jadrového paliva a urýchliť zavádzanie technológií recyklácie jadrového odpadu. Tým sa výrazne zníži objem jadrového odpadu a čas potrebný na jeho skladovanie.

11. Energetické komunity a decentralizované energetické systémy

- Harmonizovať vnútroštátne predpisy, ktoré umožnia spotrebiteľom aktívne sa zapájať do všetkých trhov s energiami, a to buď jednotlivo, alebo ako súčasť občianskych energetických komunít. To by zahŕňalo činnosti ako je výroba, spotreba, zdieľanie a predaj elektrickej energie, ako aj poskytovanie flexibilných služieb prostredníctvom riešení odozvy na dopyt a skladovania. Cieľom je rozšírené prijímanie zo strany energetických komunít a zefektívnenie zapojenia občanov do elektrizačnej sústavy ako aktívnych účastníkov.
- Zabezpečiť, aby členské štáty mali rovnaký prístup k dostupným podporným programom, čím sa vyrovnajú podmienky medzi väčšími a menšími účastníkmi.

12. Udržateľné budovy

- Podporovať nahradenie jednotlivých zariadení na vykurovanie a chladenie na fosílna palivá alternatívami, ako je elektrické vykurovanie s obnoviteľným pohonom, tepelné čerpadlá a solárny ohrev vody.
- Propagovať lepšiu energetickú účinnosť (napr. izolácia, energeticky úsporné spotrebiče, zmena správania) a používanie udržateľných stavebných materiálov pri výstavbe alebo renovácii budov.
- Nastaviť do roku 2030 normy budov s takmer nulovou spotrebou energie (nZEB) pre všetky nové budovy v EÚ a nulové emisie pre všetky budovy (vrátane existujúceho stavebného fondu) do roku 2035.
- Vypracovať normy pre projektovanie zohľadňujúce efektívne využívanie zdrojov a integrované stavebné procesy. Zmerať efektívnosť projektu budovy ako ročnou „využívanou“ energiou tak uhlíkovou stopou celkového procesu výstavby (rozlišujúc medzi „prevádzkovým uhlíkom“ a „zabudovaným uhlíkom“). Podporovať mapovanie budov nepretržitými údajmi o energetickej hospodárnosti, aby sa umožnil konsenzus o význame udržateľného projektovania a prístup k presnému meraniu „Celoživotného uhlíka“ v rámci životného cyklu budovy.
- Umožniť vlastníkom domov a kancelárií uskutočniť potrebné investície do harmonizácie a zvýšením verejného financovania a ponukou priameho financovania s nízkym úrokom od Európskej investičnej banky (EIB). Zvýšiť informovanosť a zapojiť občanov do možností zelených budov.
- Podporovať rozvoj vhodne dimenzovaného a kvalifikovaného odvetvia modernizácie prostredníctvom odbornej prípravy, mobility pracovnej sily a výmeny najlepších postupov.

Ako budeme presadzovať tento zákon v Európskom parlamente

Náš návrh zákona o klimatickej zmene sa dotýka smerníc a nariadení spadajúcich pod európsku veľkú dohodu, čisté nulové emisie do roku 2050 a iniciatívy mechanizmu spravodlivého prechodu. Zákon, ktorý obsahuje 11 programových návrhov Moonshot zasadzujúcich sa za klimatickú neutralitu v rôznych aspektoch klimatickej politiky, dekarbonizácie, energetickej transformácie a trvalo udržateľného rozvoja, si vyžaduje úpravy v rámci pôsobnosti nasledujúcich troch ústredných legislatívnych nástrojoch: nariadení (EÚ) 2021/1119 o klimatickom zákone EÚ, smernice (EÚ) 2018/2001 týkajúcej sa smernice o obnoviteľných zdrojoch energie II a smernice (EÚ) 2022/2464 o podávaní správ o udržateľnosti podnikov, ktoré okrem iného patria medzi uvedené iniciatívy.

Programové návrhy Moonshot ovplyvňujú už existujúce právne predpisy tým, že navrhujú nové inovatívne spôsoby nápravy kľúčových záležitostí. Napríklad nariadenie (EÚ) 2021/1119

o klimatickom zákone EÚ musí byť novelizované o požiadavku naliehavejšieho riešenie výrazných rozdielov v emisiách skleníkových plynov v rámci Európy, pretože ide o jasné nerovnosti (t. j. najbohatších 10% vypúšťa vyše trikrát viac emisií na obyvateľa ako ostatní). Volt zároveň uznáva smernicu (EÚ) 2018/2001 týkajúcu sa smernice o obnoviteľných zdrojoch energie II a dopĺňa už existujúcu legislatívu o myšlienku, že dekarbonizácia by sa nemala uskutočňovať len na úrovni výroby ale aj na úrovni spotreby a v rámci globálnych dodávateľských reťazcov. Ďalší vplyv má niekoľko programových návrhov Moonshot na už existujúce právne predpisy, konkrétne na smernicu (EÚ) 2022/2464 o podávaní správ o udržateľnosti podnikov, pretože sa jasne zdôrazňuje skutočnosť, že v článkoch by sa malo viac zamerať na príležitosti, ktoré ekologická transformácia prináša z hľadiska hospodárskeho rastu, vytvárania pracovných miest, ekologickej transformácie a politiky v oblasti klímy.

Náklady a výnosy návrhov obsiahnutých v zákone

Celkové náklady tohto zákona, ktoré pozostávajú z nákladov na jeho zavedenie a ročných nákladov na päť rokov, sú 446 782 500 000 EUR. Náklady na zavedenie sú 261 430 000 000 EUR a ročné náklady sú 37 070 500 000 EUR.

Príkladmi nákladov na zavedenie v politickom programe Moonshot sú príprava programu a jeho právneho rámca, budovanie kapacít a odborná príprava (nových) zamestnancov, budovanie IT alebo fyzickej infraštruktúry alebo kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti.

Príkladmi ročných nákladov sú platy a zamestnanecké výhody, administratívne náklady, údržba infraštruktúry alebo náklady spojené s vykonávaním navrhovaných programov.

Celkové náklady na celý program Moonshot sú uvedené oddelene od celkových príjmov.

10. Zákon o zdravých ekosystémoch

Kríza životného prostredia, ktorej čelíme, presahuje rámec klimatických zmien. Zahŕňa rozsiahle znečistenie, vyčerpanie biodiverzity a ničenie našich prirodzených biotopov. Tieto problémy nie sú od seba navzájom oddelené. Sú to vzájomne prepojené symptómy našich neudržateľných modelov výroby a spotreby a prekračovania planetárnych hraníc.

Na účinné riešenie týchto mnohostranných environmentálnych výziev potrebujeme komplexný prístup „jedno zdravie“ a zapojenie všetkých hráčov. Je nevyhnutné uznať, že boj proti zmene klímy je neoddeliteľný od zachovania životne dôležitých prírodných ekosystémov, ktoré slúžia ako lapače uhlíka a základ našich dodávok potravín. Okrem toho nás znehodnocovanie týchto ekosystémov robí zraniteľnejšími voči rastúcim prírodným katastrofám, ako sú povodne a požiare, ktorých pribúda už alarmujúcou rýchlosťou.

Náš vplyv na životné prostredie ovplyvňuje zdravie planéty a je úzko spojený s ľudským zdravím. Zvyšujúce sa znečistenie, od znečistenia ovzdušia až po kontamináciu pôdy a oceánov si vyžaduje rastúcu daň v podobe straty nášho pohodlia a kladie ďalšie bremená na naše už aj tak preťažené systémy zdravotnej starostlivosti. Je nevyhnutné prekonať krátkodobé myslenie.

Namiesto toho, aby sme vnímali svet prírody ako niečo, čo si treba za každú cenu podmaniť a využiť, musíme uznať, že harmonizované spolužitie je jediným spôsobom ako pokračovať v živote na tejto planéte. Existujú dotácie na škodlivé a znečisťujúce činnosti, podporu intenzívneho chovu zvierat a neudržateľného odlesňovania, nadmerného používania antimikrobiálnych látok, nadmerného rybolovu a neudržateľných modelov spotreby. To je to, čoho sme v súčasnosti svedkami - a to nás silne motivuje konať.

V súlade so zásadou verejných finančných prostriedkov na verejné statky sa domnievame, že finančné prostriedky EÚ by sa mali zamerať na financovanie žiaducich postupov a postupné zrušenie škodlivých dotácií a politických programov.

Musíme umožniť spotrebiteľom aby si vybrali to, čo je udržateľnejšie, a podporovať modely obehovej spotreby s cieľom chrániť náš prírodný svet a jeho ekosystémy. Zároveň je potrebné zapojiť ďalších hráčov potravinového reťazca.

Posun smerom k udržateľnejšiemu poľnohospodárskemu odvetviu v spolupráci s našimi poľnohospodármi je pre ekologickú transformáciu rozhodujúci. Malé a stredné poľnohospodárske podniky sú pod tlakom vykorisťovateľských obchodných vzťahov, čo sa odráža v úbytku poľnohospodárskych statkov v Európe. Predpokladáme reformu politiky v prospech lepšieho životného prostredia pre poľnohospodárov, medzigeneračnú obnovu a povzbudzoanie miestneho hospodárstva. Na vytvorenie zelenej budúcnosti a zabezpečenie strategickej autonómie Európy je nevyhnutné odmeňovanie poľnohospodárov, ktorí pracujú v súlade s prírodou. Potreba zmeny sa vzťahuje aj na našu politiku týkajúcu sa lesov a oceánov.

Tieto kroky spoločne posilňujú rozvoj odolných a udržateľných komunít a zabezpečujú, aby boli vybavené prístupnými zelenými plochami, ktoré znásobujú ľudskú pohodu, zlepšujú životné podmienky zvierat a bojujú proti antimikrobiálnej odolnosti, pričom zdôrazňujú vzájomnú prepojenosť zdravia ľudí, zvierat a životného prostredia v prospech verejného zdravia, blahobytu súčasných a budúcich generácií a všetkých živých organizmov na tejto planéte.

1. Zákon o obnove prírody

- Zosúladiť zákon o obnove prírody (ZOP) s vedou o životnom prostredí, pričom sa zohľadnia aj usmernenia Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) týkajúce sa znečistenia ovzdušia, obytnej zelene, chemikálií a hluku; a stanoviť ambiciózne ciele pre všetky prírodné oblasti, ktoré potrebujú obnovu:
  - Do roku 2030 opätovne zavlažiť najmenej 30% rašelinísk v EÚ.
  - Premeniť aspoň 10% mestských oblastí na zelené a modré priestory (otvorené potoky, rieky, rybníky a jazerá) do roku 2040 a aspoň 15% do roku 2050 a chrániť ich zákonom.
  - Rozšíriť ZOP tak, aby zahŕňal biotopy druhov rýb, ktoré sú v kritickom stave.
  - Stanoviť cieľ, aby sa do roku 2030 venovalo na obnovu prírody aspoň 10% každej farmy.
- Snažiť sa o dosiahnutie usmernení Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) presadzovaním prístupu „jedno zdravie“, čo zahŕňa dodržiavanie prísnych noriem kvality ovzdušia s cieľom zaručiť každému právo a slobodu dýchať čistý vzduch, obmedziť dlhodobé vystavenie znečisťujúcim látkam, ako sú PM_{2,5} a NO₂ v celej Európe a zabezpečiť, aby úrovne neprekročili 5 µg/m³ PM_{2,5} a 10 µg/m³ NO₂.
- Zásadný význam má presadzovanie dôkladného zákazu chemických látok, u ktorých je vedecky dokázané, že poškadzujú zdravie ľudí a životné prostredie.

2. Ekosystémy oceánov

- Postupné ukončenie používania rybárskeho výstroja, ktorý má nežiaduci negatívny vplyv na ekosystémy, ako je ničenie koralov a neúmyselný výlov nechcených druhov (vedľajší úlovok); ničivé postupy, ako je lov vlečnými sieťami pri dne, so začiatkom v chránených morských oblastiach (MPa); a škodlivé dotácie, najmä oslobodenie od dane z palív.
- Upraviť kvóty pre rybolov podľa odporúčaní predložených Medzinárodnou radou pre výskum mora (ICES), ktorá oficiálne radí pri rozhodovanom procese. Podporovať transparentnosť a zodpovednosť počas zasadnutí Rady za zatvorenými dverami, ktoré definujú konečné kvóty stanovené členskými štátmi, ktoré často prekračujú odporúčané limity.
- Podporovať maloobjemový rybolov poskytovaním spravodlivých stimulov v rámci spoločnej rybárskej politiky (CFP) a umožnením ich účinnej účasti na politickom rozhodovanom procese, pretože zohrávajú dôležitú úlohu v zabezpečovaní živobytia pobrežných komunít a miestnych hospodárstiev a je známe, že majú menší vplyv na životné prostredie v porovnaní s rozsiahlym rybolovom.
- Podporovať silné mechanizmy a odrádzajúce sankcie na boj proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu (IUU). Na tento účel je tiež nevyhnutné zabezpečiť účinnú spoluprácu s tretími krajinami s cieľom obnoviť morské populácie a chrániť chránené morské oblasti.
- Podporovať len udržateľné vodohospodárstvo. Finančné prostriedky EÚ sa musia nasmerovať len na skutočne udržateľné postupy v oblasti vodohospodárstva a súbežne musia fungovať politické programy, ktoré účinne prinavrátia celkové modely spotreby potravín na udržateľnú úroveň.
- Posilniť právne predpisy týkajúce sa akvakultúry a jej odpadových vôd a odpadu s cieľom zabrániť rušivým gradientom živín a podporiť udržateľnú, obehovú formu vodohospodárstva priaznivú pre biodiverzitu.
- Vytvoriť akčný plán na podporu udržateľnej produkcie rias a podporiť inovatívne používanie produktov vyrobených z tejto bielkoviny. Európa konzumuje veľké množstvo rias, ale 97% svetovej produkcie pochádza z Ázie. Existuje jasná príležitosť na strategickú autonómiu, ktorú možno dosiahnuť stanovením realistických faktorov umožňujúcich odvetviu produkcie rias odraziť sa od zeme, vrátane financovania, investícií do výskumu a vývoja a zvyšovania povedomia spotrebiteľov a prijatie produktov z rias v EÚ.
- Podporovať zelené rybárske plavidlá na vodíkový pohon s cieľom znížiť závislosť od fosílnych palív.

3. Obnova lesa

- Podporovať prirodzené zachytávanie uhlíka zvýšením úsilia v oblasti udržateľného obhospodarovania lesov, obnovy a zalesňovania. Zameranie poľnohospodárstva a lesníckych postupov na znižovanie emisií a ochranu krajiny zamerané s cieľom dosiahnuť predpriemyselné úrovne suchozemských zásob uhlíka v Európe a boj proti dezertifikácii.
- Tlačiť na ochranu a obnovu mokradí. Zamerať sa na rašeliniská (ktoré dokážu ukladať dvakrát viac uhlíka ako lesy) uložením okamžitého moratória na ťažbu rašeliny, kým sa neposilní legislatíva na zabezpečenie jej ochrany a udržateľného hospodárenia, spolu s aktívnym uvádzaním už vyťažených rašelinísk do ich prirodzeného stavu.
- Zlepšiť ochranu a zdravie európskych vodných ciest aktualizáciou rámcovej smernice o vode (WFD) a rámcovej smernice o morskej stratégii (MSFD) a urýchliť ich vykonávanie, keďže len 40% útvarov povrchových vôd skúmaných európskou agentúrou pre životné prostredie (EEA) v roku 2018 bolo vyhodnotených v dobrom ekologickom stave.
- Stanoviť celoeurópsky akčný plán pre odvetvie lesného hospodárstva podporujúci prístup založený na ekosystémovom obhospodarovaní lesov, keďže je možné a potrebné zosúladiť ochranu prírody s komerčným využívaním lesných zdrojov. Cieľom tohto prístupu je rešpektovať prirodzený cyklus lesov v maximálnej možnej miere, pri súčasnej ochrane a obnove lesov EÚ, čo povedie ku pravidelnejšiemu toku príjmov pre vlastníkov lesov.

4. Reforma spoločnej poľnohospodárskej politiky

- Podporovať hlbší dohľad nad trhom s potravinami v EÚ, pretože ide o základnú komoditu, s cieľom chrániť spotrebiteľov a poskytovať poľnohospodárom stabilné a spravodlivé ceny. Vytvoriť rámec pre spravodlivé zmluvy s maloobchodníkmi, mechanizmus pre miestne a priame predajné schémy a zlepšiť antidumpingové opatrenia a dohľad. Preskúmať hospodársku súťaž a cenové praktiky. Malí a strední poľnohospodári čelia osobitným výzvam vyplývajúcim z vykorisťovateľských vzťahov s maloobchodníkmi, kontroly oligopolných spoločností a cenových záležitostí WTO. Čelia vysokým výrobným nákladom a dlhodobu nesprávnym politickým programom SPP, ktoré bránia spravodlivosti a udržateľnosti.
- Podporovať zakladanie miestnych poľnohospodárskych družstiev s cieľom stabilizovať ceny potravín, zaručiť poľnohospodárom stabilné a spravodlivé príjmy a stimulovať miestne dodávateľské reťazce. Stanoviť usmernenia pre členské štáty na podporu zakladania poľnohospodárskych družstiev na vnútroštátnej úrovni. Spustiť celoeurópsku verejnú platformu poznatkov a informácií pre spotrebiteľov a výrobcov.
- Prijať celoeurópske opatrenia na zníženie výrobných nákladov poľnohospodárov a ceny, ktorú platia spotrebiteľia zdravších a udržateľnejších potravín, a to vyvážením dotácií spoločnej poľnohospodárskej politiky do výroby.
- Zjednodušiť byrokratické postupy a zvýšiť transparentnosť pre príjemcov SPP, najmä malých a stredných poľnohospodárov, prostredníctvom prístupu k ústrednej a intuitívnej platforme EÚ na výmenu poznatkov a rád týkajúcich sa postupov, práv a povinností, poľnohospodárskych postupov a na predkladanie dokumentov v spolupráci s príslušnými vnútroštátnymi ministerstvami.
- Zaškoliť zamestnancov príslušných národných ministerstiev, aby mohli primerane pomáhať poľnohospodárom s ich otázkami.
- Primerane podporovať malých a stredných poľnohospodárov a poskytovať silnejšie stimuly pre mladých poľnohospodárov, aby zostali v podnikaní ako aj podporu nových účastníkov, najmä žien, s cieľom zaručiť medzigeneračnú výmenu poľnohospodárov. Zdvojnásobiť balík členských štátov „priamych ročných platieb“ na zásahy zamerané na generačnú výmenu z 3 na 6%.
- Vypracovať v rámci programu Erasmus podprogram výmeny zameraný na udržateľné poľnohospodárske postupy pre učňov, nováčikov alebo širšiu poľnohospodársku komunitu.

5. Environmentálna reforma spoločnej poľnohospodárskej politiky

- Postupne ukončiť dotácie na poľnohospodárske postupy škodlivé pre životné prostredie a platby na hektár pôdy vo vlastníctve a prideliť ich žiaducim poľnohospodárskym postupom, čím sa podporí prechod na model regeneratívneho poľnohospodárstva, ktorá výrazne podporuje udržateľné a ekologické potraviny, obnova zdravia pôdy, zníženie pesticídov, udržateľná voda a využívanie pôdy, zvrátenie straty biodiverzity a dobré životné podmienky zvierat. Usmernenie a poskytnutie finančnej podpory poľnohospodárom počas tohto prechodného obdobia, aby sa zaručila ich stabilita a príjem.
- Podporovať modely rozvoja vidieka, ktoré stimulujú miestne dodávateľské reťazce harmonizáciou zastrešujúcich oblastí politiky. Napríklad efektívny dopravný systém stimuluje fixáciu ľudí na vidieku a podporuje poľnohospodárov a miestne dodávateľské reťazce. Zelená transformácia poľnohospodárstva tiež poskytuje príležitosti na obnovu obyvateľstva pre vidiecke oblasti, pretože vytvára nové zelené pracovné miesta a priťahuje kvalifikovaných mladých ľudí.
- Poskytovať stimuly na zníženie počtu chovaných zvierat a zároveň obmedzovať dovoz mäsa a prispôbovať dopyt po mäse súbežnými politikami. Poľnohospodárstvo je zodpovedné za 10,3% emisií skleníkových plynov v EÚ a 70% z nich pochádza zo sektora živočíšnej výroby. Je to všetko o mäse „nižšej, ale lepšej kvality“, ak sa chceme vrátiť na udržateľnú úroveň spotreby pri zachovaní ziskovosti poľnohospodárov.
- Podpora výskumu a vývoja pre inovačné poľnohospodárske systémy poháňané zelenou energiou, ako je vertikálne poľnohospodárstvo a hydroponia, v mestskom kontexte s cieľom zabezpečiť udržateľnejšie a kratšie potravinové dodávateľské reťazce.
- Podpora precízneho poľnohospodárstva a zavedenie automatizácie pre poľnohospodárske podniky, kde má takáto technológia zmysel na zníženie závislosti od vstupov (ako je voda a pesticídy) a zabezpečenie environmentálnej udržateľnosti poľnohospodárskych postupov. Podporovať medzigeneračnú obnovu farmárov prilákaním vysoko vzdelaných jednotlivcov.
- Vytvoriť poľnohospodársky ekologický prechodný fond, ktorý umožní poľnohospodárom získať pôžičky s nízkym úrokom a štátnu zodpovednosť za prispôbenie sa ekologickému prechodu, čím sa poľnohospodárom uľahčí splnenie požiadaviek udržateľnosti. Podporovať obnovu biotopov, nízky vplyv a poľnohospodárstvo šetrné k biodiverzite a vylúčiť akékoľvek akcie spojené s greenwashingom.

- Informovať o ďalšej reforme spoločnej poľnohospodárskej politiky s ambicióznym a vedecky podloženým akčným plánom, ktorý mapuje, ako sa sektor musí v budúcich rokoch zmeniť, aby sa zaručila jeho celková udržateľnosť. Znížiť záťaž, ktorú majú časté a neúplné aktualizácie politiky na stabilitu a príjmy poľnohospodárov, a vytvorte vedecky podloženú SPP.
- Podporovať ďalší výskum a prípadné zaradenie geneticky modifikovaných plodín do výrobného portfólia európskych poľnohospodárov. Zaviesť tieto techniky na podporu odolnosti voči klimatickým zmenám a na zabezpečenie udržateľnosti výroby potravín a poľnohospodárskych postupov.

6. Organické a regeneratívne poľnohospodárstvo

- Podporiť cieľ Európskej komisie znížiť používanie chemických pesticídov do roku 2030 o 50% a zároveň stimulovať začleňovanie postupov integrovanej ochrany proti škodcom s cieľom znížiť potrebu pesticídov a podporovať iné agroekologické postupy.
- Poskytnúť silnejšie finančné stimuly zo spoločnej poľnohospodárskej politiky na konverziu poľnohospodárskych podnikov s cieľom dosiahnuť v súlade so Zelenou dohodou, aby do roku 2030 bolo 25% poľnohospodárskej pôdy organickej.
- Využiť „eko schémy“ spoločnej poľnohospodárskej politiky, pričom mnohé z navrhovaných agroekologických opatrení sú spoločné s požiadavkami organického poľnohospodárstva. Organická plocha predstavovala v roku 2020 len 9,1 % celkovej poľnohospodárskej pôdy EÚ (5,8% v roku 2012), takže ak bude rast pokračovať rovnakým tempom ako v rokoch 2012 - 2020, EÚ bude mať do roku 2031 len 15% organickej poľnohospodárskej pôdy.

7. Zdravé a udržateľné stravovanie

- Harmonizovať európske programy na podporu zmeny stravovania s ohľadom na zdravie planéty, ktorá je bohatá na rastlinné potraviny a obsahuje menej potravín živočíšneho pôvodu, čo predstaviť prínos pre zdravie a životné prostredie. Vypracovať zastrešujúci akčný plán EÚ na formovanie nášho potravinového systému a návykov s cieľom dosiahnuť vedecké odporúčania v oblasti výživy a životného prostredia, ako to nedávno urobilo Dánsko. Prispôsobiť systémy dotácií spoločnej poľnohospodárskej politiky a stanoviť ciele spotreby tak, aby sa zvýšila konzumácia rastlinných potravín a znížila konzumácia živočíšnych bielkovín.
- Prispôsobiť trhové mechanizmy na zabezpečenie lepšieho prístupu a cenovej dostupnosti rastlinných bielkovín v potravinovom reťazci, čím sa pre tieto potraviny zrovnoprávnia podmienky, a na trhu sa stanú konkurenčnými. Vyvážiť spoločnú poľnohospodársku politiku tak, aby uprednostňovala produkty, ktoré nie sú tak náročné na emisie ako sú potraviny živočíšneho pôvodu.
- Prijať v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky celoeurópske opatrenia na zníženie nákladov na zdravé a udržateľné potraviny vrátane potravín rastlinného pôvodu.
- Zaviesť povinné usmernenia EÚ o ekologickom verejnom obstarávaní služieb verejného stravovania, vrátane týchto služieb pre inštitúcie EÚ. Usmernenia stanovujú ciele pre týždennú (a často výlučnú) dostupnosť rastlinných jedál, potravinového odpadu a organických pomerov. Ponúknuť zdroje na odbornú prípravu a osvetu kuchárov.
- Zvýšiť možnosti financovania výskumu a vývoja s cieľom vyvinúť zdravé rastlinné alternatívy, pretože toto odvetvie je v porovnaní so svojimi živočíšnymi náprotivkami stále do značnej miery podfinancované.
- Obmedziť využívanie marketingových dotácií EÚ zo spoločnej poľnohospodárskej politiky na podporu spotreby potravín, ktorých príjem by sme podľa výživových a environmentálnych vied mali znižovať.
- Rozšíriť „školské systémy mliečnej, ovocnej a zeleninovej desiaty“ v EÚ o zdravé rastlinné alternatívy mlieka, stravovanie pre deti s alergiami a rôznymi preferenciami alebo etickými ohľadmi a propagovať udržateľnejšie stravovacie návyky.
- Zvýšiť investície EÚ do výskumu a vývoja kultivovaného mäsa, morských plodov a ďalších produktov živočíšneho pôvodu a do iných relevantných potravinárskych technológií s cieľom urýchliť ich štúdium a vývoj. Tie môžu byť rozhodujúce z hľadiska väčšej environmentálnej udržateľnosti nášho potravinového systému.

8. Posilnenie postavenia spotrebiteľov

- Zaviesť povinné a harmonizované označovanie potravín čo sa týka ich pôvodu a výrobných metód a spracovaných potravín a jedál predávaných prostredníctvom verejných inštitúcií a reštaurácií. Zaviesť povinný systém označovania produktov živočíšneho pôvodu vrátane spracovaných položiek, ktorý klasifikuje podmienky chovu, prepravy a porážky.
- Zaviesť povinný a harmonizovaný systém označovania výživovej hodnoty potravinových výrobkov ako spôsob zlepšenia nášho zdravia.
- Vytvoriť celoeurópsku značku so systémom hodnotenia environmentálnej udržateľnosti výrobkov, ktorá sa bude vzťahovať na širokú škálu kategórií vrátane potravín. Vziať do úvahy emisie uhlíka, používanie pesticídov, znečistenie ovzdušia a ďalšie relevantné environmentálne parametre.
- Revidovať nariadenie o označovaní textílií s cieľom zaviesť informácie týkajúce sa parametrov trvalej udržateľnosti, recyklovateľnosti a obehovosti, aby sa znížilo množstvo textilného odpadu, podporovať obehové hospodárstvo a stimulovať eko návrhárstvo.
- Propagovať význam organického a obnovujúceho poľnohospodárstva medzi verejnosťou prostredníctvom komunikačných kampaní s cieľom prilákať viac spotrebiteľov a nových poľnohospodárov - financovateľné napríklad prostredníctvom propagačných programov EÚ.

9. Dobré životné podmienky zvierat na farmách

- Podporiť revíziu právnych predpisov EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat (smernica Rady 98/58/ES), ktorá je vedecky zastaraná, vylučuje mnohé chované druhy a nedostatočne sa presadzuje:
  - Zahnúť druhovo špecifické a vedecky aktualizované zákony, ktoré sa vzťahujú na všetky zvieratá chované alebo držané ľuďmi, vrátane vodných živočíchov.
  - Postupne ukončíte diaľkovú prepravu zvierat do krajín mimo EÚ a pridať prísne limity v rámci EÚ podľa druhovo špecifických a vedecky podložených minimálnych noriem; prejsť na prepravu mäsa/jatočných tiel a genetického materiálu; podporovať miestne a mobilné bitúnky a zaviesť prísny a transparentný systém monitorovania a podávania správ, aby sa zabezpečilo účinné zisťovanie, predchádzanie a sankcionovanie porušení.
  - Prostredníctvom finančného stimulu postupne ukončiť výrobu kožušín a zakázať dovoz kožušinových výrobkov z tretích krajín v nadväznosti na vedecké obavy týkajúce sa ľudského zdravia, dobrých životných podmienok zvierat a životného prostredia, ako aj výzvy občanov v rámci Európskej Iniciatívy Občanov (ECI) „Európa bez kožušín“.
  - V poľnohospodárstve postupne ukončiť chov v klietkach s podporou fondov a programov spoločnej poľnohospodárskej politiky v nadväznosti na vedecké odporúčania týkajúce sa zdravia ľudí a zvierat a životného prostredia a výzvu občanov v rámci Európskej Iniciatívy Občanov „Koniec veku klietok“.
- Zakázať drvenie a splyňovanie samcov kurčiat bežne vykonávané z dôvodu ich neziskovosti v mäsovom a vajecnom priemysle prechodom na technológie, ktoré identifikujú pohlavie pred vyliahnutím. V niektorých členských štátoch už prebieha zisťovanie pohlavia metódou in-ovo.
- Riešiť rozšírené nedodržanie právnych predpisov, ktoré zakazujú rutinné kupírovanie chvosta ošípaných (smernica Rady 2008/120/ES), pretože sa stále bežne vykonáva vo väčšine členských štátov 15 rokov po nadobudnutí účinnosti smernice sankcionovaním členských štátov, ktoré smernicu nedodržiavajú a zakázaním bolestivého mrzačenia bez liekov proti bolesti.
- Zakázať chov rýchlo rastúcich plemien, ktoré spôsobuje utrpenie a zdravotné problémy zvieratám za účelom zvýšenia ziskovosti.
- Zaviesť povinný video dohľad na bitúnkoch s cieľom prispieť k lepšiemu presadzovaniu zákonov o dobrých životných podmienkach zvierat (už povinné v Španielsku).

10. Všeobecné dobré životné podmienky zvierat

- Zakázať rozmnožovanie a využívanie voľne žijúcich zvierat na zábavu vrátane použitia v cirkusoch, býčích zápasoch a predstaveniach podobného charakteru, akváriách/delfináriách a zoologických záhradách, podporiť prechodné obdobie, v ktorom takéto zariadenia prispôbia svoje podnikanie a prepojiť voľne žijúce zvieratá používané na zábavu s útočiskami pre tieto zvieratá.
- Riešiť nezákonný obchod so spoločenskými zvieratami v EÚ a vytvoriť akčný plán na riešenie tohto problému. Zaviesť koordinačné právne predpisy (podľa zákona o zdraví zvierat, nariadenie 2016/49) týkajúce sa udeľovania licencií a registrácie chovateľov spoločenských zvierat s cieľom harmonizovať normy. Vytvoriť databázu EÚ na registráciu domácich zvierat (psov, mačiek a fretiek), ktorá sa musí stať povinnou (mikročipovanie).
- Zastaviť rozmnožovanie fyzicky postihnutých plemien domácich zvierat, ktoré majú stereotypné chronické zdravotné problémy a zlé životné podmienky. Niektoré členské štáty prijímajú individuálne právne predpisy na zákaz chovu fyzicky postihnutých plemien spoločenských zvierat (ako sú brachycefalické plemená/plemená s plochou tvárou), ale uprednostňuje sa harmonizovaný prístup na zabezpečenie cezhraničných dobrých životných podmienok zvierat a harmonizáciu trhu.
- Zvýšiť financovanie výskumu alternatív k testovaniu na zvieratách. Vytvoriť plán s jasnými cieľmi na zníženie, zdokonalenie a nahradenie (RRR) testovania na zvieratách a posilnenie inštitucionálnej spolupráce na výmenu poznatkov a urýchlenie pokroku. EÚ musí zintenzívniť svoje úsilie dosiahnuť svoje záväzky týkajúce sa RRR, pokiaľ ide o používanie zvierat pri vedeckých pokusoch, keďže každý rok sa stále testuje viac ako 10 miliónov zvierat.
- Regulovať obchod s exotickými spoločenskými zvieratami prostredníctvom celoeurópskeho pozitívneho zoznamu s cieľom chrániť biodiverzitu, ľudské zdravie a zdravie iných zvierat. V zozname by sa podrobne uviedlo, s ktorými živočíšnymi druhmi sa môže obchodovať ako so spoločenskými zvieratami.
- Podporiť výslovné zahrnutie dobrých životných podmienok zvierat do pracovnej pozície príslušného komisára EÚ s cieľom zvýšiť inštitucionálnu zodpovednosť a zdôrazniť význam témy v rozhodovacom procese očakávanom európskymi občanmi.

11. Antimikrobiálna rezistencia (AMR)

- Vytvoriť celoeurópsky povinný a vedecky podložený preferenčný systém pre používanie antibiotík, aby liečba prvej voľby bola najvhodnejšia vo všetkých členských štátoch (ako je to už v prípade veterinárneho použitia), podľa prístupu „jedno zdravie“. Tým sa obmedzí zbytočné používanie antibiotík v prípadoch, keď použitie nie je indikované.
- Prijatť predpisy na vyhradenie antibiotík pre núdzové prípady ako rozšírenie súčasného nariadenia, ktoré obmedzuje prístup k určitým antibiotikám vo veterinárnom sektore (nariadenie 2019/6 o veterinárnych liekoch).
- Rozšíriť súčasné iniciatívy v oblasti výskumu a vývoja o nové liečebné postupy a lekárske technológie.
- Naďalej znižovať používanie antibiotík v chove zvierat, ktoré sa v poslednom desaťročí výrazne znížilo, pretože v živočíšnych produktoch sa stále nachádzajú mnohé odolné patogény:
  - Obmedziť miešanie veľkého počtu zvierat rôzneho pôvodu (napr. chov teliat). AMR je obzvlášť vypuklá v intenzívnom chove zvierat, pretože stiesnené, nezdravé a stresujúce podmienky, v ktorých sú zvieratá držané a prepravované, vytvárajú prostredie, v ktorom sa môžu dariť patogénom.
  - Podporovať iniciatívy na deintenzifikáciu chovu zvierat.
  - Chovať rozmanitejšie portfólio plemien zvierat, aby sa zabránilo výskytu a šíreniu chorôb a aby sa výrobný systém stal odolnejším.
  - Zaviesť posilnené celoeurópske vzdelávacie a školiace programy pre poľnohospodárov o používaní antimikrobiálnych látok a viesť kampane na zvyšovanie povedomia širokej verejnosti o nebezpečenstvách antimikrobiálnej rezistencie.

12. Ocenenie nákladov

- Zabezpečiť, aby systém EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS) zahŕňal využívanie pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesné hospodárstvo (LULUCF), pričom každý členský štát sa považuje za jedného emitenta. Vykonávať účtovníctvo na úrovni EÚ a zároveň umožniť každému členskému štátu, aby rešpektoval svoje okolnosti a realizoval svoju stratégiu.
- Zdaňiť poľnohospodárske emisie z chovu hospodárskych zvierat a využívania pôdy pri zdrojoch, pretože sú miestne a roztrieštené. Zahnúť ďalšie, sektorovo nešpecifické emisie v poľnohospodárstve (napríklad elektrinu a PHM pre traktory) do ETS, v strednej alebo vyššej fáze.
- Rozšíriť systém ETS na chov zvierat, pretože sa musí zohľadniť aj znečistenie z tohto sektora.
- Rozšíriť smernicu o priemyselných emisiách (IED) na všetky typy priemyselného chovu zvierat, ktoré sa vzťahujú na podniky s počtom zvierat, ktoré veda považuje za relevantný.

13. Transparentnosť, monitorovanie a podávanie správ

- Rozšíriť platformu Climate-ADAPT, aby sa stala celoeurópskym harmonizovaným systémom monitorovania v reálnom čase a podpory rozhodovania, pretože v súčasnosti slúži len ako vedomostná základňa údajov a najlepších postupov týkajúcich sa zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu. Zaviesť systém včasného varovania pred extrémnymi poveternostnými udalosťami a nadviazať kontakt s Európskym koordinačným centrom odozvy na núdzové situácie a národnými vládami na organizovanie verejnej pomoci.
- Vytvoriť komplexný hodnotiaci systém na monitorovanie zdravia a odolnosti ekosystému s uvedením oblastí, ktoré potrebujú prirodzenú obnovu. Aplikovať ho na všetky územia EÚ a sprístupniť ho verejnosti online prostredníctvom interaktívnej mapy obsahujúcej pravidelne aktualizované údaje. Prepojiť tento bodovací systém s platformou Climate-ADAPT.

Ako budeme presadzovať tento zákon v Európskom parlamente

Zákon o zdravých ekosystémoch sa právne dotýka smerníc a nariadení, na ktoré sa vzťahuje Európska Zelená dohoda, kontrola kvality ovzdušia a znečistenia, spoločná poľnohospodárska politika (SPP), spoločná rybárska politika (SRP), obehové hospodárstvo a prístup jedno zdravie. Zákon pozostávajúci konkrétne z 13 programových návrhov Moonshot, ktoré obhajujú kvalitu ovzdušia, znižovanie znečistenia, udržateľné poľnohospodárstvo, odpadové hospodárstvo a vzájomnú prepojenosť ľudí, zvierat, a zdravia životného prostredia si vyžaduje úpravy v rámci pôsobnosti nasledujúcich legislatívnych nástrojov: smernice 2008/50/ES o kvalite okolitého ovzdušia a o čistejšom ovzduší pre Európu, smernice o priemyselných emisiách (2010/75/EÚ), rámcovej smernice o odpadoch (2008/98/ES), smernice o obaloch a odpadoch z obalov (94/62/ES).

Tým, že programové návrhy Moonshot vyzývajú k osobitnému zameraniu sa na vzájomne prepojené environmentálne výzvy a uznávajú, že riešenie zmeny klímy je neoddeliteľné od zachovania životne dôležitých ekosystémov (t. j. lapačov uhlíka, dodávok potravín), presadzujú zmeny v článkoch, ktoré sa zaoberajú týmito

témami spadajúcimi pod smernicu 2008/50/ES o kvalite okolitého ovzdušia a o čistejšom ovzduší pre Európu. Okrem toho je potrebné, aby smernica o priemyselných emisiách (2010/75/EÚ) vyzvala na aktívnejší prechod od vykorisťovateľských činností a neudržateľnej spotreby a napokon na podporu ochrany prírodných zdrojov, zvrátenie straty druhov, zmiernenie následkov zmeny klímy a podporu odolných a udržateľných komunít, ktoré zlepšujú zdravie ľudí, zvierat a životného prostredia, z čoho majú prospech súčasné a budúce generácie a celý ekosystém. Od rámcovej smernice o odpadoch (2008/98/ES) a smernice o obaloch a odpadoch z obalov (94/62/ES) sa vyžaduje, aby venovali väčšiu pozornosť zvráteniu úbytku druhov a podpore udržateľných komunít znížením negatívneho vplyvu vzniku a zneškodňovania odpadu na životné prostredie. Zákon podporuje prepracovanie súčasnej legislatívy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, medzi ktoré patrí aj smernica Rady 98/58/ES o ochrane zvierat. Zákon ďalej vyzýva na zosúladenie zákona o obnove prírody a vedy o životnom prostredí.

Náklady a výnosy návrhov obsiahnutých v zákone

Celkové náklady tohto zákona, ktoré pozostávajú z nákladov na jeho zavedenie a ročných nákladov na päť rokov, sú 1 015 000 000 EUR. Náklady na zavedenie sú 115 000 000 EUR a ročné náklady sú 180 000 000 EUR.

Príkladmi nákladov na zavedenie v politickom programe Moonshot sú príprava programu a jeho právneho rámca, budovanie kapacít a odborná príprava (nových) zamestnancov, budovanie IT alebo fyzickej infraštruktúry alebo kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti.

Príkladmi ročných nákladov sú platy a zamestnanecké výhody, administratívne náklady, údržba infraštruktúry alebo náklady spojené s vykonávaním navrhovaných programov.

Celkové náklady na celý program Moonshot sú uvedené oddelene od celkových príjmov.

Náklady a príjmy programových návrhov stratégie Moonshot

Celkové náklady programu Moonshot, ktoré pozostávajú z nákladov na jeho zavedenie a ročných nákladov na päť rokov, sú 5 452 156 000 000 EUR. Náklady na zavedenie sú 2 092 589 000 000 EUR a ročné náklady sú 671 913 400 000 EUR.

Príkladmi nákladov na zavedenie v politickom programe Moonshot sú príprava programu a jeho právneho rámca, budovanie kapacít a odborná príprava (nových) zamestnancov, budovanie IT alebo fyzickej infraštruktúry alebo kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti.

Príkladmi ročných nákladov sú platy a zamestnanecké výhody, administratívne náklady, údržba infraštruktúry alebo náklady spojené s vykonávaním navrhovaných programov.

Celkový príjem zo zavedenia programu Moonshot je 5 452 156 141 973 EUR. To vytvára za päť rokov celkový kladný výsledok vo výške 141 973 EUR. Príjmy sa budú počas piatich rokov vytvárať takto:

Zvýšenie rozpočtu EÚ
1 534 714 285 714 EUR

Zvýšenie rozpočtu programu Horizont Európa
191 034 000 000 EUR

Navrhované zdanenie emisií uhlíka
450 000 000 000 EUR

Navrhované zdanenie digitálnych služieb
625 000 000 000 EUR

Navrhované zdanenie neudržateľnej spotreby
125 000 000 000 EUR

Navrhované zdanenie majetku
100 000 000 000 EUR

Navrhované zdanenie petroleja a fosílnych palív
2 426 407 856 259 EUR

Treba poznamenať, že sa očakáva, že príjmy zo zdaňovania emisií uhlíka a zdaňovania petroleja a fosílnych palív sa časom znížia v dôsledku návrhov zameraných na zníženie využívania fosílnych palív. Aj bez týchto príjmov zostávajú návrhy finančne udržateľné, pretože náklady na zavedenie nie sú opakujúcimi sa nákladmi.

Volebný program Moonshot 2024-29
Zákony programovej politiky

Prispievatelia:
Vedúci politického programu Volt Európa
Claudio Lanza
Inês Bravo Figueiredo

Vedúci kolégia tvorcov politického programu
Polen Turkmen
Noah von Heimendahl

Poradcovia politického programu
Janko Heineken, Sarah Tegas, Kate Fistic, Charlotte Barsky, Ronan Kerleo, Stefanos Tyros, Teun Janssen, Clara Panella Gómez, Janne Gerrits, Christiaan Meinsma, Sascha Mann, Carlo Gaillard, Theo Doreleijers, Michael Eichelbeck, Diana Andrei, Rhia Lopes, Philipp Decking, Jelmer van der Ende, Veronika Vancheri, Bram Vandeninden, Brieuc Hallouët, Anica Nerlich

Legislatívna kancelária
Mathea Essinger, Diana Andrei, Kremena Ganeva, Lara Steer

Rozpočtový úrad
Benjamin F.A.C. Ector

Redakčná recenzia
Luís Almeida Fernandes

Zhromaždenie členov
Maartje Huernink

Výkonní asistenti
Alessia Utano
Mrinalini Fauzdar